MS WORD ÝAZGY REDAKTORY

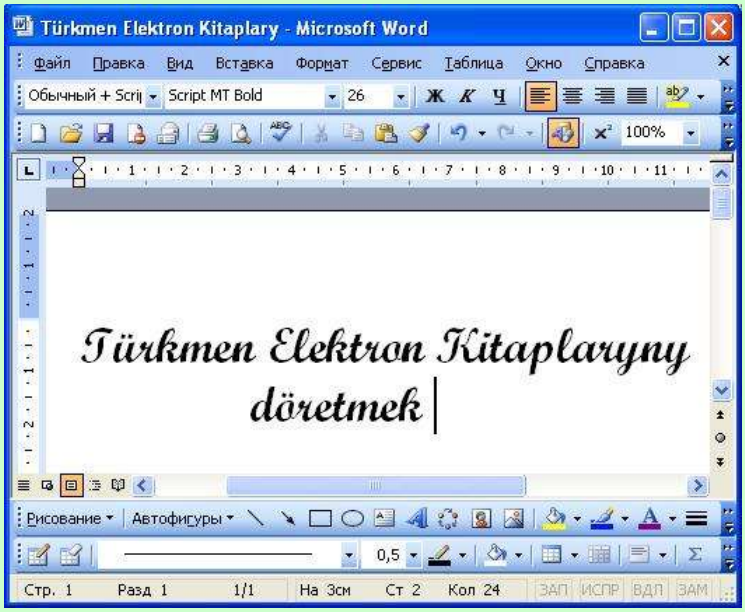

MS WORD

ÝAZGY

REDAKTORY

Aşgabat 2002

A.Ýazgylyjow, MS WORD ýazgy redaktory. Kompýuterde ýazgy ýazjaklar üçin gollanma, Aşgabat, 2002, 108 sah.

Gollanma Microsoft WORD kompýuter maksatnamasynda ýazgy ýazjak, ony özbaşdak, her hili kurslarda, orta we ýokary mekdeplerde öwrenjekler üçin niýetlenilip, **Word** maksatnamasynda ***her bir edilmeli işiň ugrukdyrmasy*** görnüşinde ýazylandyr. Kitap Microsoft WORD-y öwredýänler we edara, kärhanalarda kompýuteri ulanyp resminamalaryny alyp barýanlar üçin hem bähbitli bolup biler.

Kitap Elektron görnüşde kompýuterde ýygnaldy, printerde çap edildi.

Salgym: Yazgylyjow@Rambler.ru

© A.Ýazgylyjow, 2002 ý.

Mazmuny

S ö z b a ş y 7
Kompýuterde, WORD-da işlejekler üçin käbir umumy maslahatlar 7
1.WORD ýazgy redaktorynda umumy işler 8
1.1.MS WORD ýazgy redaktoryna girmek 8
1.2.Faýllar bilen amallar 11
1.3.Faýllar döretmek we at bermek 12
4.Faýllary açmak 19
1.6.Faýllar ýatda saklamak 21
1.7.Yazgylaryň sahypalaryna ölçegler bermek 23
1.7.1.Sahypadaky ýazgylara çarçuwa berip bezemek 27
1.8.Ekrana ýazan ýazgyňy çap bolandaky ýagdaýdakysyny görmek 30
1.9.Faýllary, ýazgylary çapa çykarmak 31
1.10.WORD bilen INTERNET ulgamynada Web sahypa ýazgysy 35
1.11.Faýllary ugratmak 38
1.12.Faýllaryň häsiýetlerini anyklamak 38
1.13.Işjeň faýllary açmak we faýllary ýapyp çykmak. 39
2.Ýazgylary ýazmak, ýazylanlary düzetmek amallary 39
2.1.Ýazylan ýazgylary gözlemek, çalyşmak 41
3.Ýazgy ýazmagy guramak, oňa degişli gurallar 43
3.1.Ekrandaky gurallar 44
3.1.1.Adaty standart gurallar 44
3.1.2.Ýazgylary adaty formatlaşdyrmak gurallary 47
3.1.3.WORD-da Visual Beýsik dilinde programmirlemek 49
3.1.4.WORD-da Web-sahyplar böýunça gezim 49
3.1.5.WordArt-da bezäp ýazgy ýazmak 50
3.1.6.Awtoýazgy gurallar topary 53
3.1.7.Maglumat bazalarynyň gurallary 54
3.1.8.Alyş-çalyş aralygyň gurallary 55
3.1.9.Şekilleri düzlemek gurallary 55
3.1.10.Ýazgyny çarçuwalama gurallary 55
3.1.11.Ýazgylary barlamak gurallary 55
3.1.12.Çyzgy çyzmak we surat çekmek gurallary 56
3.1.13.Tablisa we araçäk çyzmak gurallary 57
3.1.14.Adaty, elektron resminamalar döretmek gurallary 58
3.1.15.Dolandyrylyşyň elemenleriniň gurallary 59
3.1.16. Ekrandaky gurallaryň düzlenilişi 59
3.2.Ýazgylaryň sahypalarynyň ýokarysyna we aşagyna aýratyn sözbaşylar-kolontituly goýmak gurallary 61
3.3.Ýazgynyň sözlerine bellik, düşündiriş bermek gurallary 61
3.4.Ekrany tutuşlygyna iş ýerine öwürýän gural 61
3.5.Ekrandaky ýazgylaryň ölçegini bermek 61
4.Ýazgylary, şekilleri ýazgyda goýmak 62
4.1. Setir, sütün, sahypa aralygyny açmak 62
4.2.Sahypalary sanamak we san bermek 63

4.3.Senäni we wagty girizmek 64
4.4.Meýdanlarda edilmeli amallar 64
4.5. Ýazgylara harplar, şekiller goýmak 65
4.5.1.Ýöriteleşdirilen şekilleri göýmak 66
4.6.Ýazgylarda bellik etmek 67
4.7.Ýazgylary bellige almak 68
4.8.Suratlara, tablisalara we formulalara at bermek 68
4.9.Ýazgylarda çatyrykly salgylanmak 69
4.10.Yazgylarda mowzuklary we möhüm sözler bermek 69
4.11.Ýazgylara suratlar, şekiller goýmak 70
4.11.1.Faýllardan ýazga şekil alyp goýmak 70
4.11.2.Ýazgylara awtofiguralar goýmak 71
4.11.3. Ýazgylara WordArt-dan şekil goýmak 71
4.11.4.Ýazgylara skanerden ýa-da kameradan maglumatlar girizmek 71
4.11.5.Ýazgylara diagrammalar goýmak 71
4.11.6.Ýazgylara çarçuwaly ýazgylary girizmek 72
4.11.7.Ýazgylara faýl-ýazgy goýmak 72
4.11.8. Ýazgylara beýleki kompýuter maksatnamalardan gurallary ulanmak, bölekleri goýmak 72
5.Ýazgylara çäk(format) bermek 75
5.1.Şriftler bilen ýazgylar, setirler ýazmakdaky çäk bermek ammallary 75
5.1.1.Şriftlere görnüşler bermek. 76
5.1.2.Harplaryň ýazylyşynyň görnüşini bermek 76
5.1.3.Harplaryň ýazylyşynyň ölçegini bermek 77
5.1.4.Harplara, belgilere reňk bermek 77
5.1.5.Ýazgylaryň aşagyna her-hili reňkli, her hili çyzgylar çyzmak 77
5.1.6.Ýazgylaryň ýazylyşynyň her hili görnüşlerini bermek 77
5.1.7.Setirara, harpara çäkler bermek 79
5.1.8.Elektron ýazgylardaky yşyk effektleri bermek 80
5.2.Ýazgy setirde başdan çekilmeleri, setirara çäkleri bermek 80
5.2.1.Setir içinde çäkler, ýerleşdirmeler bermek 81
5.3.Abzaslara, setirlere markerler, sanlar bermek 82
5.4.Ýazgyda araçäkleri we ýazgy düşekleriniň reňklerini bermek 85
5.5.Ýazgylary sahypalarda bölek sütünler görnüşinde bermek 86
5.6.Ýazgylary setirde çarçuwaly ýazmak 86
5.7.Ýazgynyň, abzasyň birinji harpyny, belgisini aýratyn öňe çykarmak 86
5.8.Ýazgylara ugur bermek amallary 87
5.8.Ýazgylaryň harplaryna görnüş bermek amallary 88
5.9.Ýazgylaryň, tutuş faýllaryň düşegine reňk bermek 88
5.10.Ýazgylaryň toplumyna mowzuklaryň görnüşini bermek 89
5.11.Sahypalara çarçuwa bermek 89
5.12.Ýazgylara awtoformat bermek 89
5.13.Ýazgy ýazylyşyna görnüşler(stiller) bermek 91
5.14.Ýazgylarda figuralar, şekiller goýmak 92
6.Ýazgylara, faýllara hyzmatlar(serwis) bermek işleri 92

6.1.Ýazgylarda dürs ýazuw, ýazgy dili bilen baglanyşykly hyzmatlar 93
6.2.Faýllar, ýazgylar bilen bilelikdäki amallar 93
6.3.Aragatnaşyk bukjalarynyň daşynyň salgysyny, içiniň ýazgysyny ýazmak amallary 94
6.4.Makroslar hyzmatyny döretmek amallary..... 95
6.5.Ýazgylary ýygnamaga, faýllara degişli umumy hyzmatlaryň görkezijileriniň berlişi 96
6.5.1.Ýazgy ekranyndaky möhüm gurallary bermek..... 97
6.5.2.WORD-a, faýllara umumy bellikler bermek..... 98
6.5.3.Ýazgylara düzedişler bermegiň bellikleri..... 98
6.5.4.Ýazgylary, faýllary çap etmekdäki bellikler..... 99
6.5.5.Faýllary ýatda saklamagyň görnüşlerini, olaryň gizlin bolmagynyň görkezijilerini bermek 99
6.5.6.Ýazgylaryň dürs ýazylyşynyň belliklerinin berlişi..... 100
6.5.7.Ýazgylara düzedişler girizmek bellikleri..... 101
6.5.8.Ýazgynyň ulanyjylary baradaky bellikleri bermek..... 101
6.5.9.Ýazgylaryň kompýuter maksatnamalaryndaky ylalaşygy 101
6.5.10.Faýllary ýerleşdirmegiň tertibini bermek..... 102
7.Ýazgylardaky tablisalary döretmek we alyp barmak amallary 102
8.Ýazgylar ýazylanda anyklamalar almak..... 107

Öwrenmegiň iň oňat usuly okamakdyr.
Türkmeni maksat myradyna, altyn ýaşaýşyna ýetirjek-ylymdyr.
Mukaddes Ruhnamadan.

S ö z b a ş y

Garaşsyz, baky bitarap Türkmenistan döwletimiz Beýik Saparmyrat Türkmenbaşynyň öňdengörüjilikli ýolbaşçylygynda dünýäniň ösen döwletleriniň hataryna goşulyp barýar we türkmeniň altyn asyry bolan XXI asyra gadam basdy. Bu asyryň adamzat ücin iň ygtybarly serişdesi häzirki zaman kompýuterleridir, olar tutuş jemgyýetiň, halk hojalygynyň ähli pudaklarynyň, hat-da aýratyn alnan her bir raýatyň öňe gitmegi, ösmegi, özgermegi, döwrebap bolmagy üçin şu günki güniň ygtybarly serişdesi, guraly hökmünde ulanylýar.

Türkmenistanyň edaralary, kärhanalary, raýatlary halkara derejesinde bütün dünýä kompýuter tory **INTERNET** arkaly maglumat alyş-çalyşygyny amala aşyrýarlar, täze dünýä standartyna gabat gelýän milli elipbiýimizde ýazgy ýazmak işi ýurdymyzda kompýuterleşdirilendir..

Mazmuna geçmek

Kompýuterde, WORD-da işlejekler üçin käbir umumy maslahatlar

1.Kompýuteriň ekranynyň öňünde oturyp işlemekden *çekinmäň, batyrgaý işe başlaň,* klawiaturadaky düwmeleriň her biriniň görkezen elipbiýiňizde ekrana ýazýan belgisini, düwmeleriň käbirleriniň utgaşmasyny ýatda saklajak boluň, ol hökmanam däl, söňlygy bilen ony ýatdan bilersiňiz, *sýçanyň* peýkamynyň ekrandaky hereketine, *sýçanyň* çep we sag gulaklarynyň işine üns beriň.

2.Kompýuteriň ýadyna belli bir at bilen faýl görnüşinde girizilen maglumat aňsat ýitmez, ekranda ýazan maglumatyň ýiter, onuň üçin çaltyrak -şu belgini basyň, ekrana şeýle äpişgejik çyksa, oýlanyşman -diýen ýazgyny basmaň ekrandaky maglumatyňyzy ýitirersiňiz.

3.Kompýuteriň ekranynda açylan *islendik äpişgesinde* klawiaturadaky **Enter** düwmäni ýa-da syçanyň peýkamy bilen ol ýerdäki -belligi basýançaň görkezilmeli işi kompýuter kabul etmez. Şeýle hem ýazgy ýygnalanda sözlem ýa-da abzas gutaransoň **Enter**-i basmasaň ol kabul bolmaz.

4.Islendik ekrana ýazan ýazgyňy, ekrana çykan äpişgäni, Enter basmadyk bolsaň, aýyrjak bolsaň **Esc** basyp ýa-da Отмена, ýa-da bellige peýkamy basyp ekrandan aýryp bolar.

5.Klawiaturanyň Ctrl bilen, Shift bilen, Alt bilen beýleki düwmeleriniň, hem-de olaryň özleriniň bilelikde utgaşdyrylyp basylyşyny öwreniň, edýän işiňiz ýeňilleşer we çaltlanar.

6.Kompýuteri tok çeşmesine birikdirmä ägä boluň, mümkin bolsa kompýuteriňizi, kompýuterler toparyňyzy üznüksiz tok çeşmesi UPS bilen üpjün bolmagyny gazanyň, kompýuteriň sandan çykmagynyň we maglumatlaryň ýitmeginiň öňüni alarsyňyz.

7.Kompýuterden işiňizi tamamlap diňe → → → OK-şu ýzygiderligi basyp ekranda "öçüriň" diýen ýazgy çykandan soň ýa-da kompýuteriň ulgam böleginde tok çeşmesi öçenden söň togy aýryň, ýogsam kompýuterdäki maksatnamalaryň, aýratynam **WINDOWS** *amallar ulgamy* sandan çykmagy mümkindir.

8.WORD-da şol bir amaly 3-den gowurak usul bilen edip bolar.

9.Kompýuterdäki ýazgyny diskette geçirmegiň ýönekeý yzygiderligi Пуск → Проводник → Мои документы → ýazylýan faýlyň ady- document 1 → Отправить → Диск 3,5 (A) bassaň bolany, öňiçä disket salynýan ýerde ýazgy geçirjek disketiň bolmaly.

Mazmuna geçmek

1.WORD ýazgy redaktorynda umumy işler

1.1.MS WORD ýazgy redaktoryna girmek

Bütin dünýä meşhur MS WORD ýazgy redaktory şahsy kompýuterlerde işläp başlamak üçin ilkinji kompýuter maksatnamasydyr. MS WORD kompýuter maksatnama girip işläp başlamak ilkinji gezek aşakdaky usullarda amala aşyrylyp bilner:

1. Пуск –belginiň üstine syçanjygyň peýkamyny eltip çep gulagyny bassaň şeýle şekilde girip bolar:

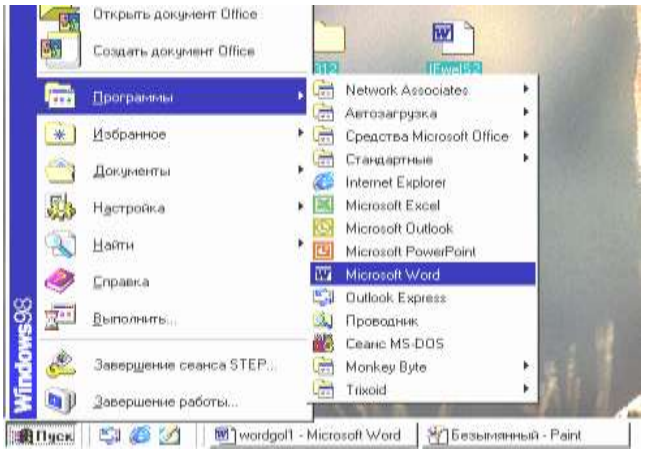

Şeýle yzygiderlikde: Пуск → Программы → Microsoft Word **ýazgylara peýkamy** eltip basmaly**.**

2.Kompýuteriň iş ekranyndaky offis maksatnamalar toparyndaky şu şekldäki **W**-iň üstüne eltip peýkamyň çep gulagyny bassaň WORD-a girip bolar.

3.Kompýuter maksatnamalary belgileýän islendik şekiliň belgijiginiň içinde **W**–harp ýazylan bolsa onuň üstüne peýkamy eltip syşanyň çep gulagyny çalt-çaltdan basmaly. Şonda öň ýazan ýa-da ýazylyp goýulan ýazga girip bolar.

4. Пуск şekiliň üstüne peýkamy eltip sýçanyň *sag* gulagyny bassaň şeýle belgi çykar

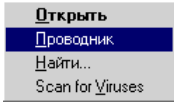

şu sanawda garaldylan Проводник setiriň üstünden bassaň ýa-da ekrandaky şu belgini bassaň aşakdaky äpşge şeýle at bilen çykar

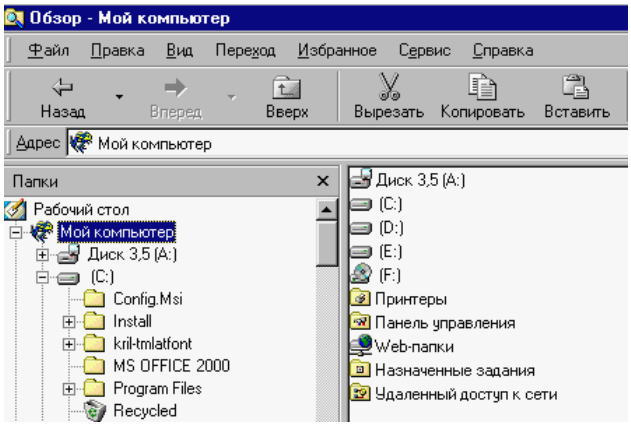

Ondan öz işlejek WORD maksatnamaňy şeýle yzygiderlikde gözlemeli Адрес C:\Program Files\Microsoft Office\Office iň soňky basmaly belgiň Winword şu bolsa WORD-a girip işläp başlap bolar.

5. Пуск basmak bilen Найти, ondan soň Файлы и папки... bassaň ekrana şeýle äpişge geler

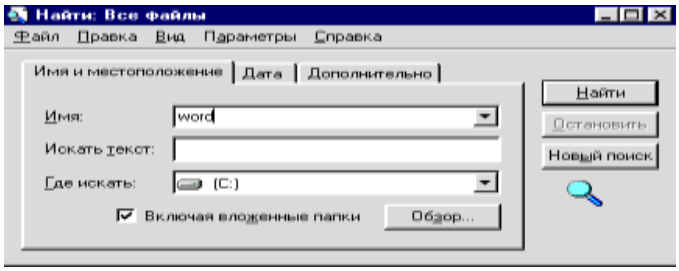

S

Bu ýerde hem WORD ýazgynyň üstüne peýkamy eltip WORD-a girip bolar.

Ýazgy ýazyp işlemek üçin ilkinji sapar MS WORD-a gireniňde kompýuteriň ekranyna şeýle şekil geler:

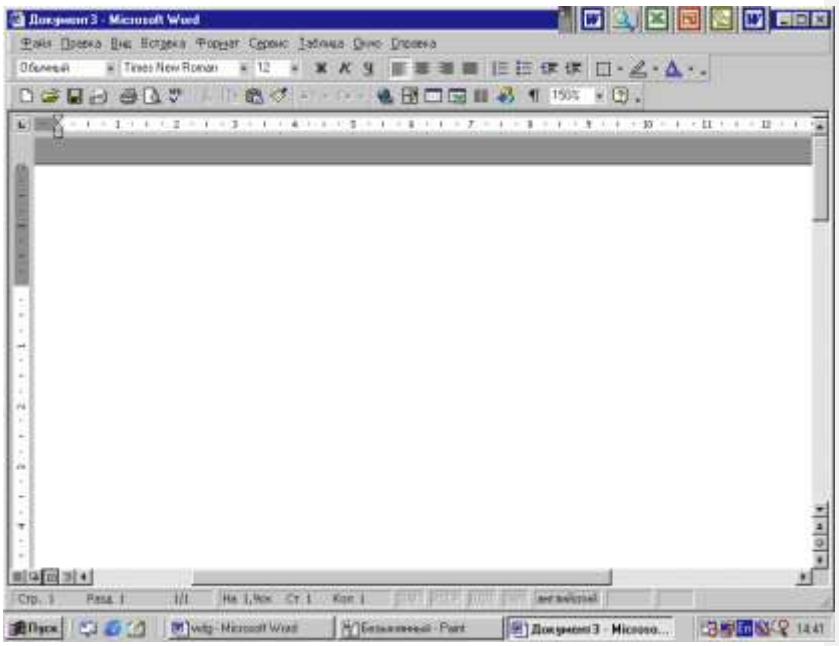

Kompýuteriň açylan ekranyň WORD-a degişli umumy şekiljikleriniň ýerne ýetirýän işleri aşakdakylardyr:

- -bu belgijik ähli WINDOWS kompýuter maksatnamalary üçin mahsus bolup, syçanyň peýkamjygyny olaryň haýsam bolsa biriniň üstüne eltip bassaň şeýle degişli amaly ýýerine ýetirer: - belgijigi bassaň işlenilýän iş ekranyň aşaky etegine ýygnalýar we ýenede işlejek bolsaň peýkamy eltip onyň üstüne bassaň ol açylar; -belgijige peýkamy eltip bassaň iş ekrany ulalar we monitoryň ölçegine ýakynlaşar; -belgijige peýkamy eltip bassaň işi ýapmagy sorar we ýapar;
- Ekranyň iň aşaky setrindäki şu- belgi klawiaturadaky düwmeleriň haýsy dilde ekrana ýazgy ýazýanyny görkezýär, onuň üstüne peýkamy eltip bassaň şeýle sanaw çykar

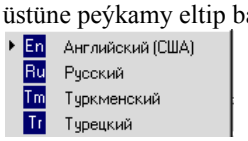

sanawyň birinjisine En Английский (США) bassaň iňlis dilinde düwmeler ýazar, ikinjisine bassaň Ru Русский düwmeler rus harplaryny ýazar, üçünjisini bassaň Tm Туркменский düwmeler türkmen dilindäki harplary ekrana ýazar, dördünjisini bassaň Tr Турецкий düwmeler türk dilindäki harplary ekrana ýazar. Her sapar düwmäniň üstüne harp belgisi ýazylmadyk bolsa deslapdan ol düwmeleriň her birini yzygiderli basyp görüp, olaryň ýerleşýän ýerini ýatda saklamaly.

- Обзор - wordyaz2002 wordgol - Microsoft ... aşaky etekdäki şu ýazgylar açylyp işlenýän ýumuşlary görkezýär.Bu ýerde ýazgynyň reňkine görä, eger ol işlenýän bolsa ýazgy açyk

bolýar meselem -wordgol - Microsoft ..., ýygnalyp goýlan bolsa ýazgy gararak bolýar meselem -Обзор - wordyaz2002.

- Ekranyň açyk böleginiň çepindäki eteginde ýerleşen -şu belgijikler ekranda ýazgy ýygnalanda uly ähmiýeti bardyr: - belginiň üstüne peýkamy eltip bassaň iş adaty düzgünde bolar, onda ýazgy stili, kolontitullar,sütünler, suratlar ekranda anyk görünmez, -şu şekle peýkamjygy eltip bassaň ýazgy elekron resminama ýagdaýda bolar,ol iş kompýuter birleşmede(torda) işläňde ulanylýar, -şu şekile peýkamy eltip bassaň ýygnan ýazgyňy çap edilendäki ýagdaýda görmek bolar, bu ýagdaý deslap öwrenmek üçin işleýänler üçindir, şu -şekil düzümli düzgün bolup, ol düzgün resminamalar döredilende ýa-da seredilende ulanylýar.
- ekranyň işlenilýän ýeriniň ýokarky etegindäki şu şekil çyzgyçdyr, onuň bilen ýazgynyň, abzasyň ininiň ölçegini berip bolýar, şu şekildäki -aşaky üçburçlugy çekseň ýazgy çepden dogurlanar, ýokarky üçburçlygy çekseň abzasyň bolmaly ýerni görkezersiň, çyzgyjyň sag tarapyndaky üçburçlygy süşürip ýazgýnyň sagy şol görkezilen ýere dogurlanar;
- işlenilýän ekranyň sagyndaky şu zolak- we ondaky peýkamjyklaryň görkezilen ugrlary ekrandaky öň ýazylan ýazgylary çalt görmek üçindir, ýogsam ol işleýän däldir, şeýle işleri ekranyň keseligine ekranyň işlenýän ýeriniň aşaky etegindäki şu belgiler ýerne ýetirýär-.

Ekranyň etegyniň iň aşaky setirinden ýokarda ýerleşen setir kursoryň duran ýerini we beýleki zerur maglumatlary görkezýär

Стр. 1 Разд 1 1/19 На 2,9см Ст 4 Кол 22 ЗАП ИСПР ВДЛ ЗАМ английский

bu ýerde Стр. 1-ýazgy kursor birinji sahypada, Разд 1 birinji bölümde dur, 1/19-ýazgy 1-kursoruň duran ýeri, 19-jemi ýazylan sahypany görkezýär, На 2,9см-ýazgy ýokardan kursoryň duran ýýerine çenli aralyk sm-da görkezilýär, -4-nji setirde kursor dur, ol setirde Кол 22-22 belgi ýazylan, ЗАП ИСПР ВДЛ ЗАМ-ýazgylar işjeň bolanda ýazgylary düzedýär, olary işjeň etmek üçin syçanyň peýkamyny olaryň gereklisiniň üstüne eltip çep gulagyny çalt-çalt iki sapar bassaň ol ýazgy agarar, işjeň bolar, английский-kursoryň duran ýeridäki ýazgynyň ýa-da ýazjak harplaryň dili, -sözleriň dürs ýazylyşyny mälim edýär.

Mazmuna geçmek

1.2.Faýllar bilen amallar

MS WORD-a işlemek üçin ekrandaky belgilemeler ýumuşlary ýerne ýetirmek üçin baş we birgiden kömekçi menýulardan ybarat, olaryň has esaslary baş menýudyr.

Baş menýu şu ýazgylardyr:

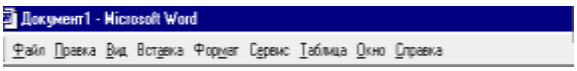

Bu menýu maksatnama bilen işlenilende ekranyň ýokarsynda ýerleşip ol ekrandan özüň ýok etmeseň gidýän däldir. Bu ýerdäki her bir sözüň dowamy edilmeli işlerin menýuwy yzygiderlik görnüşinde bolýar, olara aýratynlykda seredeliň.

Файл -sözüň üstüne peýkamy eltip bassaň şeýle menýu çykar

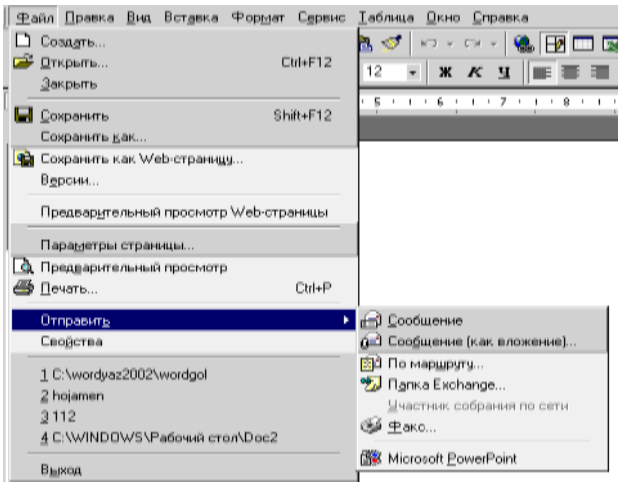

Bu ýerde her bir setirdäki ýazylan söz bilen onuň üstüne peýkamy eltip syçanyň çep gulagyny basyp özüňe gerekli işleri ýýerine ýetirip bolar, olaryň her birine aýratynlykda seredeliň.

Mazmuna geçmek

1.3.Faýllar döretmek we at bermek

Baş menýudaky Файл-da Создать... belgi bilen papka we faýl döredip bolar, ony açanyňda şeýle şekil ekrana çykar:

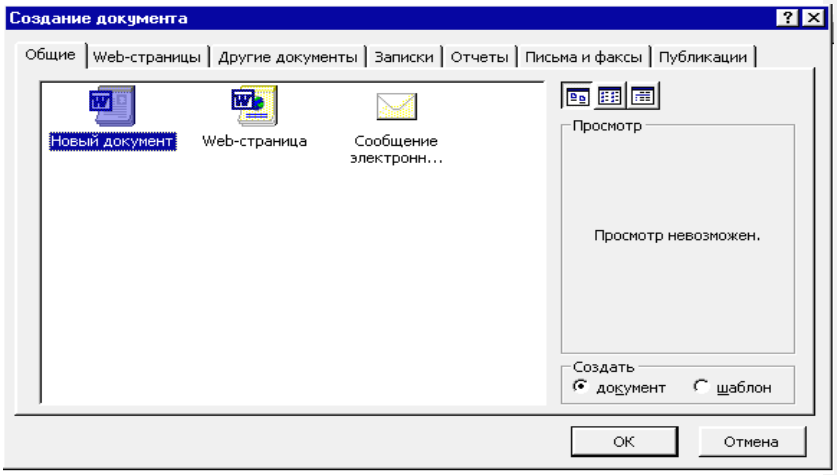

Bu çykan äpişgäniň ýokarysyndaky setirde berlen şu menýu Общие | Web-страницы | Другие документы | Записки | Отчеты | Письма и факсы | Публикации ýazgylary bilen edara, kärhanalara, raýatlara gerek her-hili resminama ýazgylaryny, hatlary şu ýerde görkezilen ülňüde(trafaretde) döredip bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.1.Adaty täze resminama, ýazgy döretmek

Adaty täze resminama, ýazgy döretmek, ony ýokardaky äpişgedäki Общие-ýazgy bilen amal edilýär, ony bassaň ýokarky äpişge çykar. Bu ýerde täze açjak resminamaňa Новый документ diýen ýazgynyň ýýerine öz döretjek faýlyňyzyň adyny ýazmaly, OK ýazga peýkamy eltip basmaly, açylan ekranda işläp başlamaly.

Mazmuna geçmek

1.3.2.Web-sahypalarda ýazgylar ýazmak

Web-sahypalarda ýazgylar ýazmak işi Файл → Создать... → Web-страницы yzygiderlikde bassanyňda ýerne ýetirjek amalyňa baglylykda saýlap almak üçin şu äpişge çykar

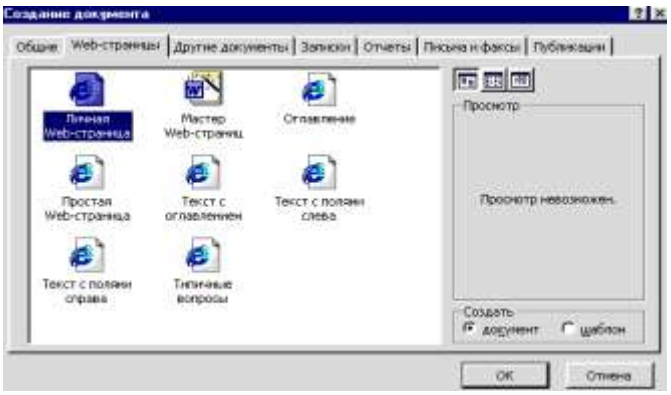

Bu ýokarky äpişgede INTERNET-de Web-sahypalar üçin degişli ülňi ýazylan faýllar açylar. Şu äpişgedäki aşagynda ady ýazylan degişli faýly açsaň ekrana çykan *rusça* ýazgylaryň ýýerine *türkmençe* öz ýazgyňy ýazyp, her setirdäki indi artykmaç bolan rusça sözlemi klawiaturadaky Delete-düwmesi bilen aýyrmaly hem-de indiki ýazylmaly maglumat bölegine geçmeli we işi soňuna çenli dowam etmeli, ekranyň galan böleginde üýtgetme zerur däldir. Öz hususy Web-sahypaňy döretmegiň yzygiderligi şeýledir Файл → Создать... → Web-страницы → Личная Web-страница. INTERNET üçin her-hili Web-sahypa döretmegiň *ussadyny* ulanmagyň yzygiderligi şeýledir Файл → Создать... → Web-страницы → Мастер Web-страниц, bu açylan ekrandaky çykan degişli soraglara şu äpişgedäniň sagyndakylary basyp dowam etmeli.Sagyndaky her bir dörtburçlyga Начало-dan başlap, ondan aşaky gerek dörtburçlygyňy basyp işi tä Конец-şuňa çenli dowam edip, her sapar Далее > basmaly, kompýuteriň şu setirinde Готово-diýen ýazgynyň daşy nokatlar bilen çarçuwalanýança işi dowam etdirmeli, şeýle bolsa Готово basmaly, ekrana Web üçin ýazylan ülňi çykar.

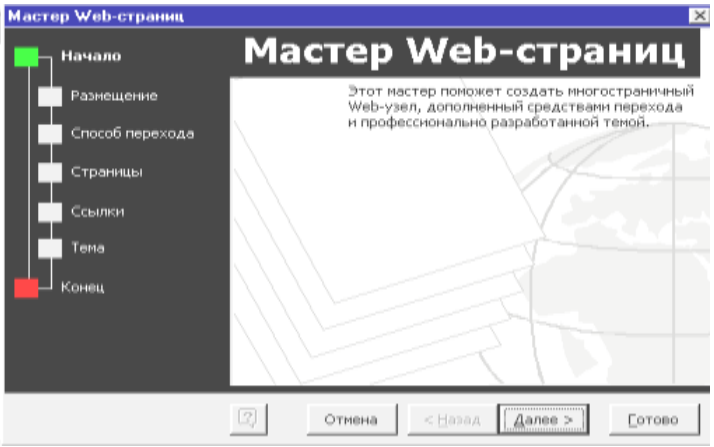

Mazmuna geçmek

1.3.3.WORD-da her-hili *netijeleýji* resminamalary döretmek

WORD-da her-hili *netijeleýji* resminamalary döretmek işi Файл →Создать... →Другие документы basmak bilen aşakdaky äpişgede amal edip bolar

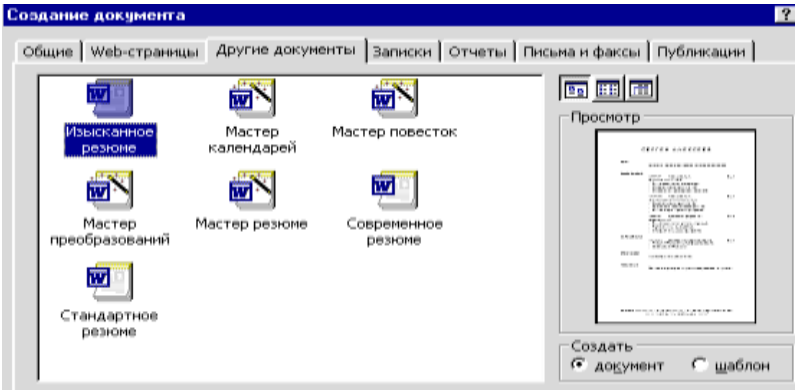

Bu ýerde gelşikli netijeleýji resminama düzjek bolsan şu äpişgä degişli başdan Файл →Создать... →Другие документы →Изысканное резюме →OK basyp çykan äpişgä rusça ýazylan ýere türkmençe ýazmaly.

Kompýuterde *sene* döretjek bolsaň Файл →Создать... →Другие документы → Мастер календарей →OK basmaly.

Çakylyk hatyny döretmegiň yzygiderligi Файл →Создать... →Другие документы →Мастер повесток →OK.

Özgertme resminamalary döretmegiň ülňüsini görmegiň yzygiderligi Файл → Создать... →Другие документы →Мастер преобразований →OK, onda özüňe gerek ýerlerini türkmençe doldyrmaly.

Netijeler ýazylan resminama düzmegiň ülňüsini görmegiň yzygiderli şudyr Файл →Создать... →Другие документы →Мастер резюме →OK

Netijeler ýazylan standart resminama düzmegiň ülňüsini görmegiň yzygiderli şudyr Файл →Создать... →Другие документы → Стандартное резюме →OK.

Netijeler ýazylan döwrebap resminama düzmegiň ülňüsini görmegiň yzygiderli şudyr Файл →Создать... →Другие документы → Современное резюме →OK.

Mazmuna geçmek

1.3.4.Gulluk hatlary, dykkatnamalary ýazmak

Gulluk hatlary, dykkatnamalary ýazmak *ülňülerini* şu äpişgeden saýlap alyp dolduryp bolar

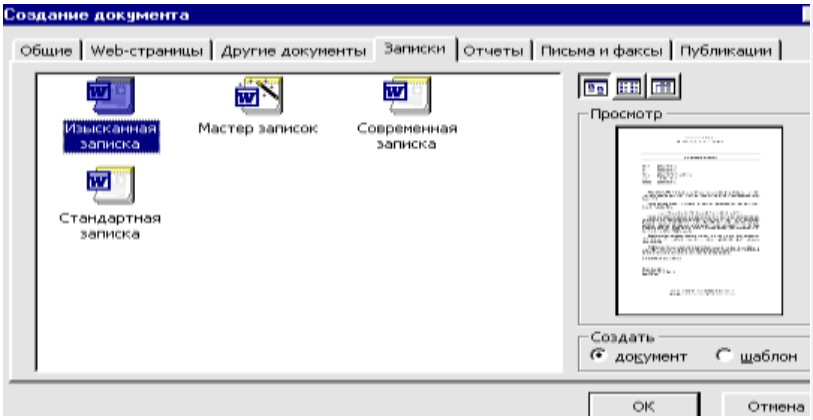

Gelşikli *gulluk hatyny, dykkatnamalary* Файл → Создать... → Записки → Изысканная записка → OK basaňda çykan äpişgedäki ýazga görä amal edip bolar.

Her-hili görnüşlerde isleýän *gulluk hatynyň* Файл → Создать... → Записки → Мастер записок → OK basaňda çykan äpişgelerdäki ýazga görä amal edip bolar.

Döwrebap *gulluk hatyny, dykkatnamalary* Файл → Создать... → Записки → Современная записка → OK basaňda çykan äpişgedäki ýazga görä amal edip bolar.

Standart *gulluk hatyny, dykkatnamalary* Файл → Создать... → Записки → Стандартная записка → OK basaňda çykan äpişgedäki ýazga görä amal edip bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.5. Ülňüleri ulanmak bilen hasabatlary düzmek

Ülňüleri ulanmak bilen hasabatlary düzmek işi Файл → Создать... → Отчеты yzygiderligini basmak bilen şu äpişgeden saýlanyp alynýar

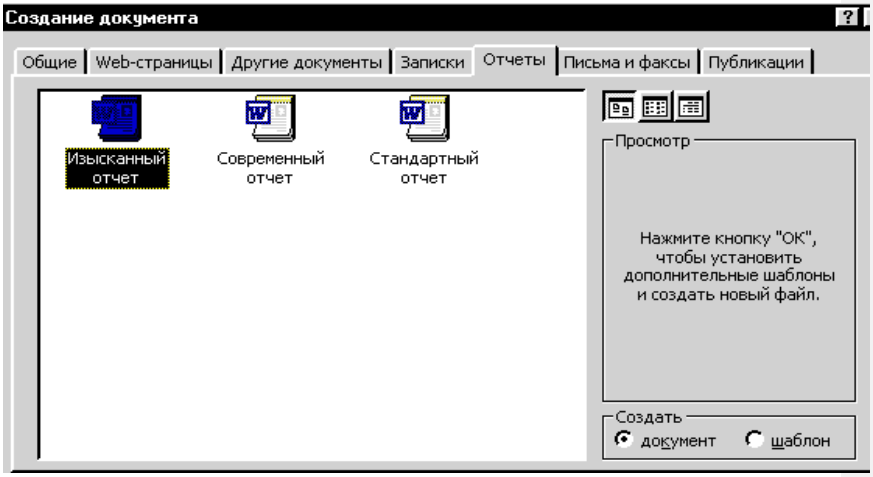

Gelşikli hasabaty düzmegiň ülňüsini Файл → Создать... → Отчеты → Изысканный отчет → OK basyp ekranda görüp, onuň rusça ýazylan ýerlýerine öz maglumatlaryňy goýmak ýeterliklidir.

Döwrebap hasabaty düzmegiň ülňüsini Файл → Создать... → Отчеты → Современный отчет → OK basyp ekranda görüp, onuň rusça ýazylan ýerlýerine öz maglumatlaryňy goýmak ýeterliklidir.

Standartlaşdyrylan hasabaty düzmegiň ülňüsini Файл → Создать... → Отчеты → Стандартный отчет → OK basyp ekranda görüp, onuň rusça ýazylan ýerlýerine öz maglumatlaryňy goýmak ýeterliklidir.

Mazmuna geçmek

1.3.6. Ülňüleri ulanmak bilen *hatlary we fakslary* ýazmak

Ülňüleri ulanmak bilen *hatlary we fakslary* ýazmak işi Файл → Создать... → Письма и факсы basyp çykan äpişgeden geregiň saýlanylýar, onuň görnüşleri

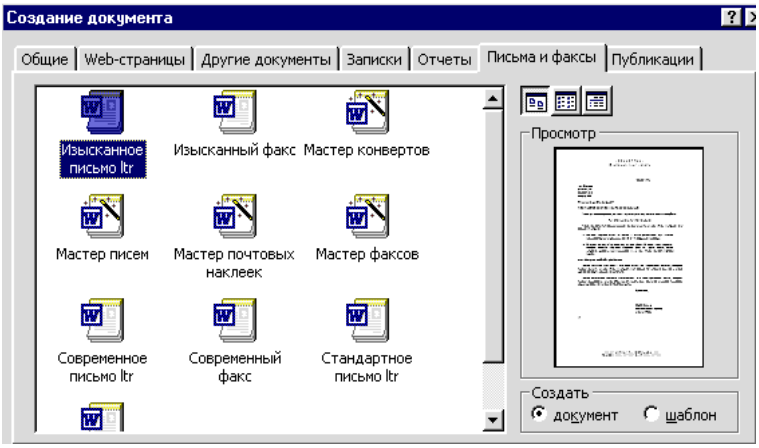

Eger *gelşikli hat* ýazjak bolsaň onuň ülňüsini almak Файл → Создать... → Письма и факсы → Изысканное письмо ltr → OK basmak bilen ekrana çykan rusça ýazgynyň ýerine türkmençe öz ýazgyňy ýazmak ýeterlikdir.

Hat ýazmagyň her-hili görnüşini ulanyp ülňi alyp hat ýazjak bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Мастер писем → OK yzygiderligi basmaly.

Döwrebap *ülňüde hat ýazjak* bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Современное письмо ltr → OK yzygiderligi basmaly.

Standart *ülňüde hat ýazjak* bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Стандартное письмо ltr → OK yzygiderligi basmaly.

Eger goýbermek üçin *gelşikli faks* ýazjak bolsaň onuň ülňüsini almak Файл → Создать... → Письма и факсы → Изысканный факс → OK basmak bilen ekrana çykan rusça ýazgynyň ýýerine türkmençe öz ýazgyňy ýazmak ýeterlikdir.

Faks ýazmagyň her-hili görnüşini ulanyp ülňi alyp faks ýazjak bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Мастер факсов → OK yzygiderligi basmaly.

Döwrebap *ülňüde faks ýazjak* bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Современный факс → OK yzygiderligi basmaly.

Standart *ülňüde faks ýazjak* bolsaň Файл → Создать... → Письма и факсы → Стандартный факс → OK yzygiderligi basmaly.

Bukjalaryň daşynyň salgysynyň ýazgysynyň her-hili ülňüsini ekrana Файл → Создать... → Письма и факсы → Мастер конвертов → OK yzygiderligi basyp alyp bolar.

Aragatnaşyk bukjalarynyň daşyna ýelmenýän ýazgylaryň ülňüsini Файл → Создать... → Письма и факсы → Мастер почтовых наклеек → OK yzygiderligi basyp alyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.7.Neşir, çap etmek işleri üçin ülňüleri ulanmak

Neşir, çap etmek işleri üçin ülňüleri ulanmak işi Файл → Создать... → Публикации yzygiderligi basyp açylan äpişgeden zeruryň saýlap alyp bolar

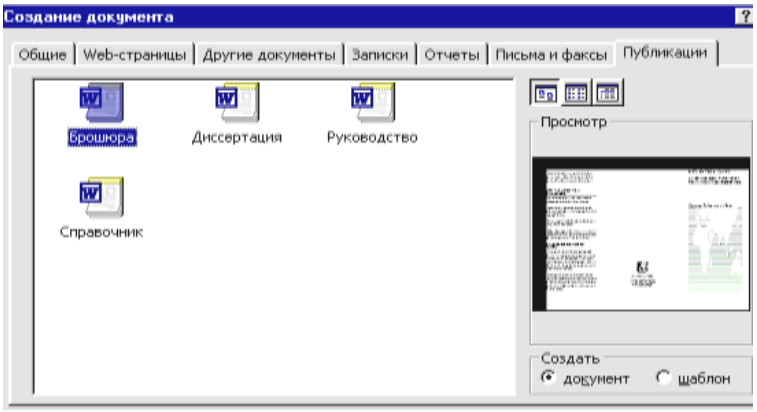

Eger broşýura, sahypajagaz ýazjak bolsaň onuň ülňüsine şu yzygiderligi Файл → Создать... → Публикации → Брошюра → OK basyp çykan ekranda öň ýazylan ýere türkmençe ýazyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.7.1.Kompýuterde dissertasiýa ýazmak

Kompýuterde dissertasiýa ýazmak işiniň ülňüsini şu yzygiderligi Файл → Создать... → Публикации → Диссертация → OK basyp çykan ekranda öň ýazylan ýere türkmençe ýazyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.7.2.Kompýuterde *gollanma* ýazmak

Kompýuterde *gollanma* ýazmak ülňüsini şu yzygiderligi Файл → Создать... → Публикации → Руководство → OK basyp çykan ekranda öň ýazylan ýere türkmençe ýazyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.3.7.3.Kompýuterde *anyklama* ýazmak

Kompýuterde *anyklama* ýazmak ülňüsini şu yzygiderligi Файл → Создать... → Публикации → Справочник → OK basyp çykan ekranda öň ýazylan ýere türkmençe ýazyp bolar.

Mazmuna geçmek

4.Faýllary açmak

Baş menýuwdaky Файл ýazga degişli ikinji setirdäki Открыть... Ctrl+F12 ýazga peýkamy eltip bassaňyz şeýle ýazgy çykar:

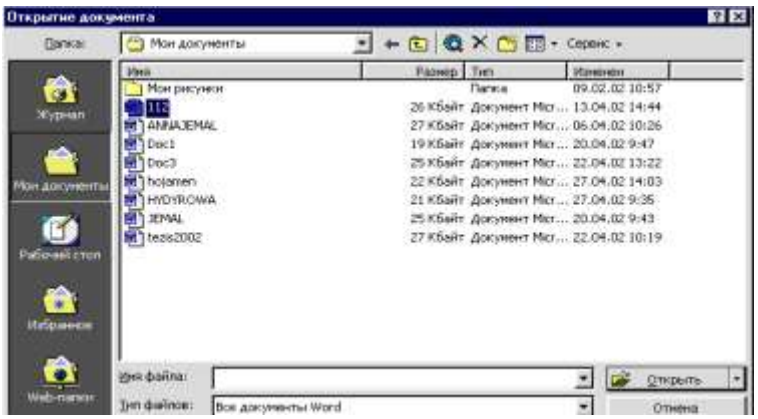

Bu ýerde öň açylan at berilen papkalary, faýllary açyp bolar, onuň üçin Папка: Мои документы diýen belginiň sagyndaky **peýkamjygyň** üstüne basmaly şonda ýazgynyň niredediginiі Имя ýazgydan aşakda ýerleşen şu sanawdan öz papkaňy ýa-da faýlyňy saýlamaly ondaky papkalardan açyljak faýl bar diýilip çaklanyňy saýlap alyp Открыть bilen açmaly şonda ol papkadaky maglumatlar ekrana geler.Ondaky Сервис belgijikler bilen faýllar baradaky maglumatlary anyklap bolar. -sagdaky peýkamjyk bilen şuny açsaň aşagyndaky çykan Список-bilen faýllaryň atlaryny, Таблица-tablisasyny, haçan döredilenini, üýtgedilenini, Свойства-faýlyň häsiýetlerini, Просмотр-faýlyň mazmunyny görüp bilersiňiz.

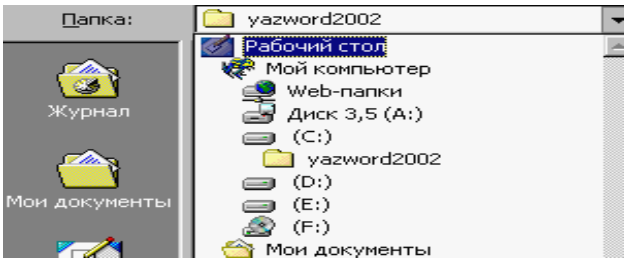

Ekrandaky faýllardan öz faýlyňy tapmasaň onda ol ýerdäki islendik bar diýilip çak edilýän papkaňa peýkamy eltip ýene Открыть basyp öz faýlyňy tapmaly. Açyljak faýlyň görnüşini görkezmeseňiz onuň açylmazlygy mümkündir. Onyň üstüne peýkamy eltip basyp görkezip bolar, şonda şu sanaw çykar

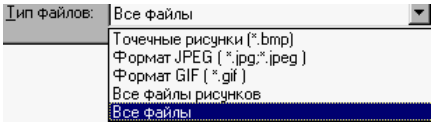

Mazmuna geçmek

1.5.Açylan faýllary ýapmak.

Baş menýudaky Файл ýazga degişli üçünji setirdäki Закрыть şekiliň üstüne peýkamy eltip bassaň

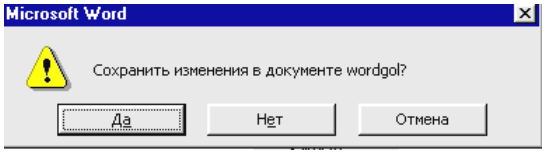

şeýle ýazgy çykar, *şeýle şekil* ekrandaky şu belgini ☒ bassaňam hem çykar. Eger ýerne ýetiren işiňi ýatda, maglumat göterijide saklajak bolsaň Да şekili basmaly, gerek däl bolsa Нет şekili basmaly, edýän işiňe WORD-da ýene dolanjak bolsaň Отмена şekilini basmaly. Faýl ýapylýar, ýöne WORD-da başga faýl işleýär.

Mazmuna geçmek

1.6.Faýllar ýatda saklamak

1.6.1.Baş menýudaky Файл ýazga degişli dördünji setirdäki Сохранить Shift-F12 ýaza peýkamy eltip bassaň faýla at bermäni islän bolsaň, onda ekrana şeýle şekil çykar

ýazga degişli ady Имя файла: Doc2 garalan Doc2 -ýazgynyň üstüne öz ýazgyňy ýazmak bilen amala aşyrylýar. Ondan soň ýatda saklamak üçin Сохранить şekiliň üstne basmak bilen ýýerine ýetirilýär. Şeýle işi ekrandaky beýleki ýerlerde bar bolan şu şekiliň üstüne peýkamy eltip basmak arkaly hem ýýerine ýetirip bolar.

Eger işleýan faýlyňa öň at beren bolsaň onda bar ýazgyň ýatda saklanar.

1.6.2.Baş menýudaky Файл-ýazga degişli Сохранить как... setiriniň üstüne peýkamy eltip bassaň, onuň wezipesi edil 1.4.-däki

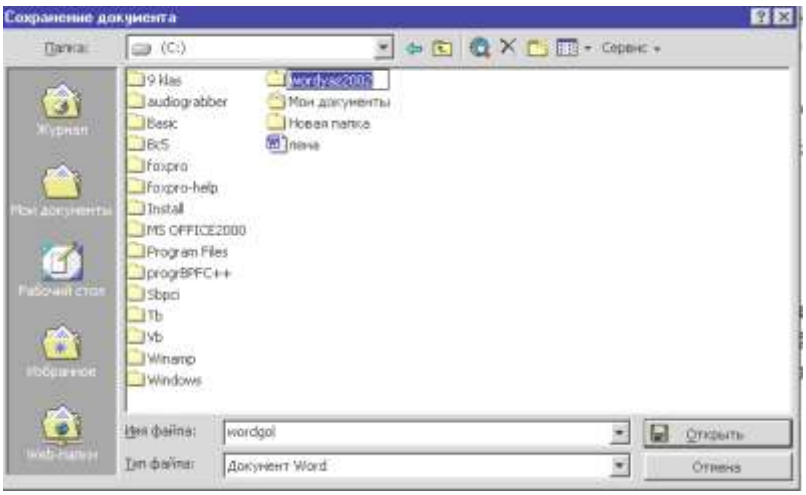

Bu ýerde (C:) -diskide ýerleşen wordyaz2002 | papka Имя файла: wordgol -faýly ýazmalymy diýip tassyklamagy soraýar, tassyklamak wordgol-y *garaltmak* ýa-da oňa täzeden başga at bermek bilen Сохранить -şu belgini basmak bilen amala aşyrylýar. Ýazjak faýlyňy (C:)-den başga Диск 3,5 (A:) -ykjam diskä we beýleki maglumat göterijilere hem şu ýerden goýberip bolar onuň üçin şu belgidäki (C:) -şekiliň -şu peýkamynyň üstüne syçanyň peýkamyny eltip basaýmaly şonda şu sanaw çykar

şu sanawdan isläniňi saýlap alyp Открыть belgisini basyp gerek papgaňy ýenede Открыть bilen açyp işleýän faýlyňa şol beren adyň bilen ýa-da täze adyň bilen şol maglumat göterijä we ondaky papka Сохранить basyp işi tamamlamaly.

Mazmuna geçmek

1.7.Yazgylaryň sahypalaryna ölçegler bermek

Baş menýuwyň Файл-ýazgysynyň indiki setriniň ýazgysy Параметры страницы... diýen ýazgydyr, onuň bilen ýazga degişli birgiden çäkler görkezilýär, onda ýazgýnyň çap ediljek kagyzynyň ölçegi ýazgylaryň ýerleşdirilişi mukdar görnüşde berilýär. Olar ýazgy işi başlanan badyna berilse ýerlikli bolar. Ol setri bassaň şeýle şekil ekrana çykar

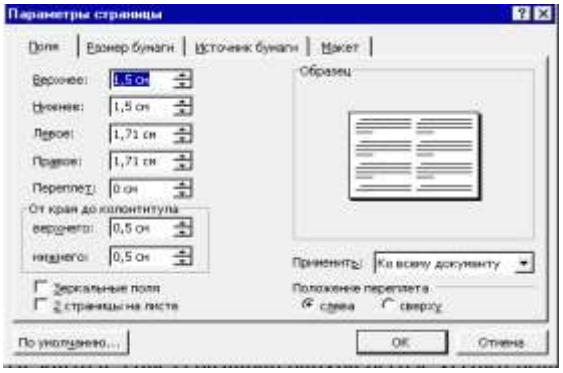

Bu şekildäki Поля | Размер бумаги | Источник бумаги | Макет ýazgyly setir, onuň öz meýuwydyr. Поля -ýazgyda kagyzyň ýokarky- Верхнее: 1,5 см, aşaky- Нижнее: 1,5 см, çepi- Левое: 1,71 см, sagy- Правое: 1,71 см, dikiljek ýeri- Переплет: 0 см olaryň sagynda sanlarda- 1,5 см cm görnüşinde berilýär hem-de sahypanyň aşagyndaky we ýokarysyndaky kolontula meýdançasynyň ýokardan

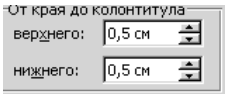

aşakdan ölçegi görkezilýär, ölçegiň mukdaryny sanlarda peýkamy ol ýerlere eltip 1,5 см täzeden ýazylýar ýa-da olaryň sagdaky aşak ýokary bakyp duran peýkamjygyň üstünden basyp gerek sanyňy goýup bolar. Применить: Ко всему документу diýen ýazgyda şu görkezmeleriň diňe şu sahypamy ýa-da ähli *resminama, ýazgynyň soňuna çenliligi* görkezilýär, ondan soň OK-ni basaýmaly. Eger hemme işlejek resminamaňda şeýle ölçeg gerek bolsa ekrandaky şu ýazgyny basmaly По умолчанию... belgini hem basmaly.

Şu şekiliň ikinji Размер бумаги ýazgyny bassak şeýle şekil ekrana geler

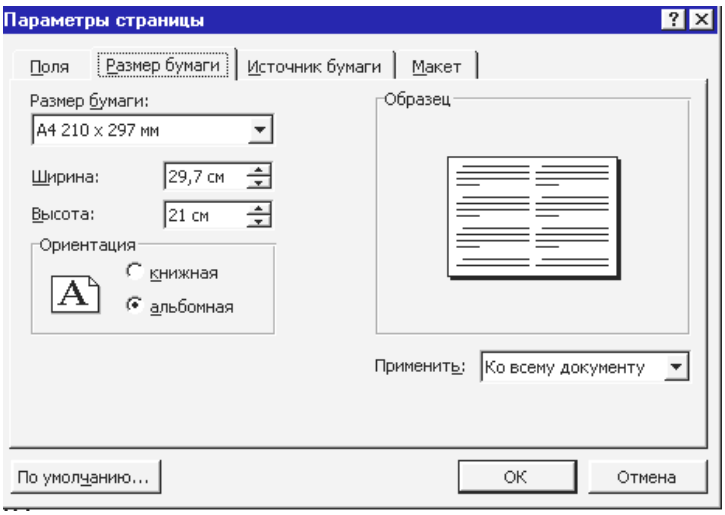

Bu menýuda kagyzyň öz möçberi görkezilýär, ol şu ýazgydaky kiçijik –zolak ekrandadyr

şu belginiň peýkamjygyny açsaň şeýle sanaw ekrana geler

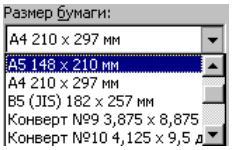

ondan özüňe degişli ölçegli çap etjek kagyzyňy saýlap almaly, eger kagyzyň standart şu ýerde görkezilen ölçegde bolmasa şu ýerdäki A4 210 x 297 мм şol agaran zolaga öz ölçegiňi ýazmaly. Kagyza çap ediliş kagyzyň boýunamy-dikligine bolsa книжная belligidäki boş ýer nokatly bolmaly, onuň üçin peýkamy oňa eltip basmaly, keseligine bolsa альбомная belgi şeýle ýagdaýda bolmaly, soňra OK belgini basyp görkezmeleriňi tassyklamaly.

Sahypalaryň möçberini bermekdäki Параметры страницы-äpişgäniň indiki menýuwyna - Источник бумаги -ýazga peýkamy eltip bassaň, printere-çap ediji gurala kagyzyň berlişini görkezýän aşaky äpişge çykar

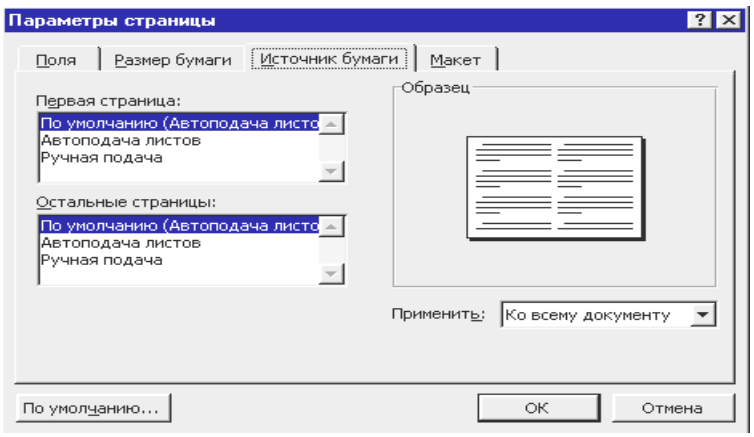

Bu ýerdäki 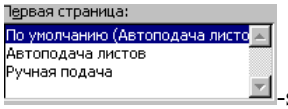

-şekilde birinji sahypanyň listiniň awtomatiki berlişi- 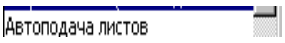

ýa-da gol bilen

berlişiniň biri görkezilmeli, hiç hili görkezme bolmasa

ýagdaý bolar.

Ol şekilden aşakdaky şoňa meňzeş şekil hem galan sahypalar üçindir. Möçberler berlip gutaransoň olary tassyklamak üçin

basmaly.

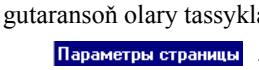

- menýuwyň äpişgesindäki indiki

-ýazga peýkamy eltip bassaň şu şekil çykar

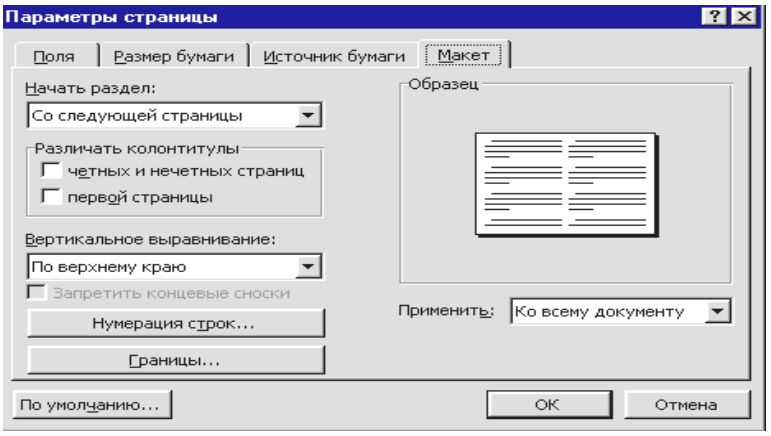

Bu şekildäki 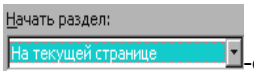

-diýen ýazgynyň peýkamynyň üstüne basyp çap edip başlamaly görkezmeleriň sanawy

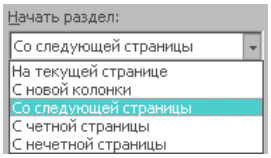

çykar.

- Eger На текущей странице bolsa onda ekranda duran ýerinden başlaýar.
- Eger - С новой колонки -bolanda ýazgynyň täze sütüninden çap edilip başlanar.
- Eger - Со следующей страницы -bolanda indiki sahypadan başlap çap eder.
- Eger С четной страницы -bolanda jübüt sahypadan çap edip ugraýar.
- Eger С нечетной страницы -bolanda çap işi täk sahypadan başlanýar.

Макет -menýudaky indiki şekil - 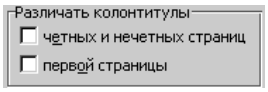

-şekildir, onda jüp we täk sahypalarda четных и нечетных страниц kolontitullar tapawutlandyrylmaly bolsa ak dörtburçlyga bellik etmeli, aşaky bolsa первой страницы şol iş birinji sahypa degişlidir.

Макет - menýudaky indiki görkezilmeli şekil ýazgyny sahypada dikligine dogurlamak baradadyr

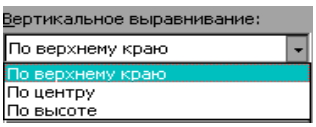

- Eger dogurlamak ýokary çetden bolsa По верхнему краю basmaly.
- Eger dogurlamak sahypany merkezine görä bolsa По центру - asmaly.
- Eger dogurlamak ýokarlygyna bolsa, onda По высоте ýazga geçip basmaly.

Макет - menýudaky indiki görkezilmeli maglumat Нумерация строк... ýazgysydyr, ony bassaň şu äpişge çykar

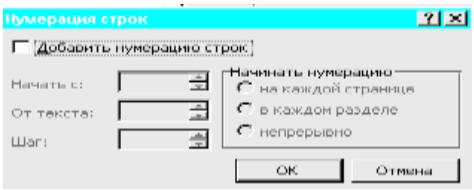

Şu äpişgäniň Добавить нумерацию строк ýazgysyndaky ak ýere peýkamy eltip bassaň sahypalara san baha berip çap edilýär we ondan aşakdaky setirler işjeňleşýär:

- haýsy sahypadan başlajagyny görkezmeli Начать с: 1 ;
- tekstden başlap sahypalamaly bolsa От текста: Авто berjek maglumatyny şunda görkezmeli;
- ädim şeýle görkezilmeli Шаг: 1.

Sahypalama her bir sahypadan başlanmaly bolsa на каждой странице şu belgini basmaly, her bir bölümden başlanmaly bolsa в каждом разделе şu belgä peýkamy eltip basmaly. Eger sahypalar yzygider berilip çap edilmeli bolsa непрерывно -şu belgä peýkamy eltip basmaly. Her bir äpişgedäki maglumatlar üýtgese ýa-da üýtgetseň OK basyp tassyklamaly.

Mazmuna geçmek

1.7.1.Sahypadaky ýazgylara çarçuwa berip bezemek

Параметры страницы äişgäniň indiki ýazgysy Границы... diýen şekildir, oňa peýkamy eltip açsaň şeýle äpişge geler

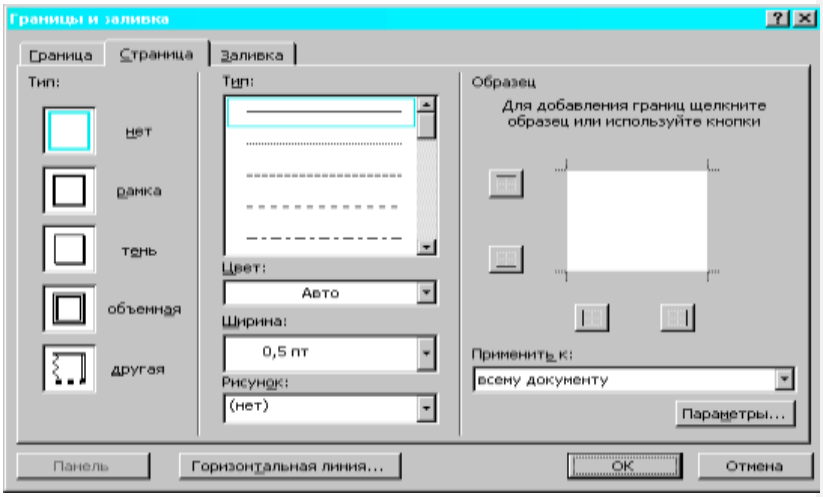

Bu äpişgedäki menýu Граница Страница Заливка üç bölekden ybaratdyr, ýokarky görkezilen Страница ýazga degişlidir, onda sahypanyň çarçuwasynyň çap edilişiniň görnüşleri berilmelidir.

Eger нет-bolsa sahypa çarçuwasyz çap edilýär.

Eger рамка-bolsa sahypa çarçuwaly.

Eger тень-bolsa sahypa kölegeli çap edilýär.

Eger объемная-bolsa sahypa *gabaraly* çap edilýär.

Eger другая-bolsa *başgarak görnüşde* sahypa çap edilýär.

Sahypanyň daşynyň çarçuwasynyň çyzyklarynyň görnüşleri indiki şol äpişgedäki şekilde berilmelidir

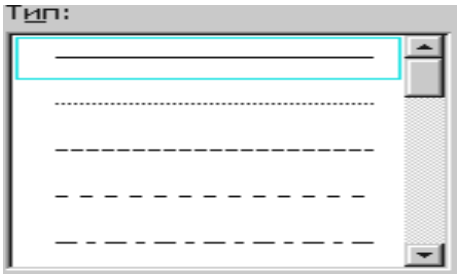

şujagaz äpişgäniň içindäki çyzgyklaryň sanawyndan birini saýlap almaly, ol sanawlar köpüräkdir, olary sag tarapdaky peýkamjyklary basyp, B halanyňy görüp saýlap alyp bolar.

Çarçuwanyň çyzygynyň reňki Цвет Авто şujagaz äpişgäni basyp berilýär, ony sag tarapdaky peýkamjyga basyp görüp saýlap alyp bolar.

Çarçuwanyň çyzygynyň ininiň ölçegi Ширина 0,5 пт -şu ýerde berilýär, sag tarapdaky peýkamjygy bassaň mümkin bolan iniň saýlap alyp bilersiňiz.

Çarçuwanyň çyzygy suratly bolmaly bolsa Рисунок: (нет) -şu ýerde sag tarapdaky peýkamjygy basyp aşakdakylardan saýlap almaly.

Sahypahyň haýsam bolsa bir tarapyna ýa-da ähli tarapyna çarçuwaetmeli bolsa şu degişli şekilleri basylmaly

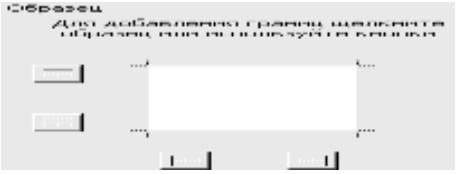

Çarçuwa ýokardan bolsa -şuny basmaly, aşakdan bolsa -basmaly, sagdan bolsa -basmaly, çepden bolsa -şuny basmaly, hemmesini birbada bassaňam bolar.

Границы и заливка äpişgedäki indiki ýazgy Параметры... ýazgysydyr ony açsak şeýle äpişge geler

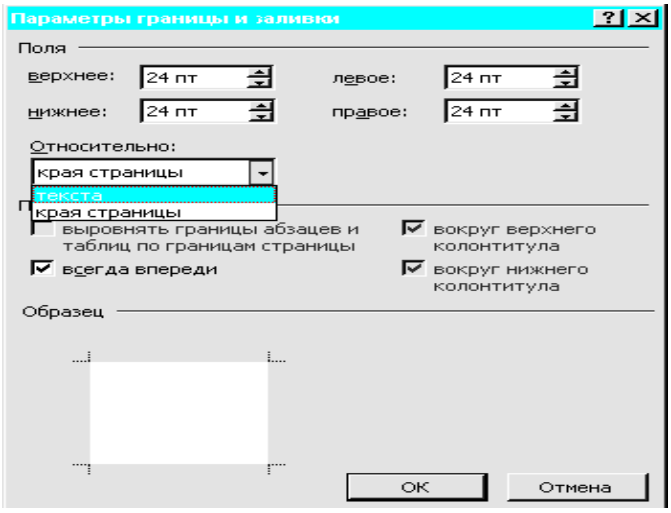

Bu Параметры границы и заливки äpişgedäki degişli görkezilmeli maglumatlar sahypanyň ýazgysynyň daşyna çyzyljak ýogynlygynyň möçberleri ýokarsy- верхнее: 24 пт, aşagy- нижнее: 24 пт, çepi- левое: 24 пт, sagy- правое: 24 пт we sahypanyň çetindenmi- края страницы ýa-da tekstiň- текста çetinden bolmalydygydyr. Girizilen maglumatlary OK basyp tassyklamaly.

Границы и заливка äpişgäniň indiki ýazgysy iň aşakda ýerleşen Горизонтальная линия... -ýazgydyr, ony açsaň şeýle äpişge çykar

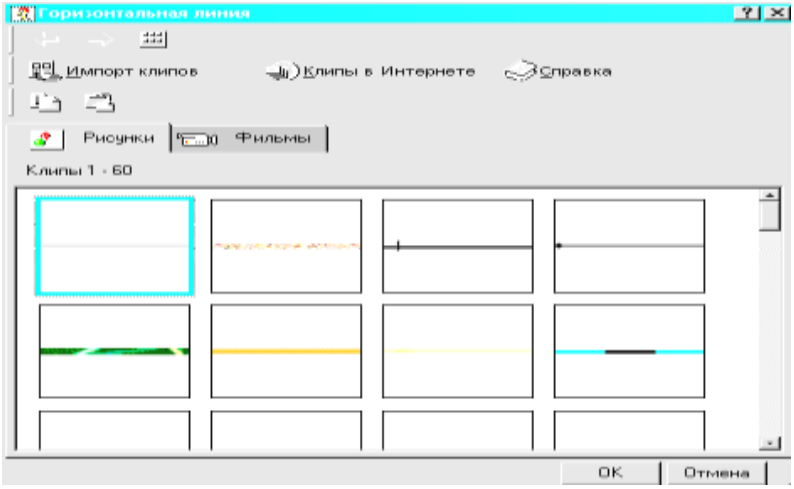

Bu äpişgedäki inedördül kese çyzyklaryň(olaryň sany 1-den 60 çenli) işlendigini sahypanyň daşky çarçuwasy hökmünde saýlap alyp bolar, çyzykda suratjygam, kliplerem, şol sanda olary Internetdenem alyp goýup bolar. Soňra OK bassyp girizenleriňi tassyklamaly.

Границы и заливка äpişgäniň menýuwynyň indiki ýazgylary Граница we Заливка hem edil ýokarda getirilen Страница ýazgysy ýalydyr, ýone olar Применить к: абзацу sahypadaky setir üçin çaçuwalamak we bezemek işleri üçin maglumatlar girizmegi talap edýändir.

Mazmuna geçmek

1.8.Ekrana ýazan ýazgyňy çap bolandaky ýagdaýdakysyny görmek

Baş menýudaky Файл ýazga degişli indiki setir Предварительный просмотр ýazgysydyr, ony bassaň ýa-da ekranyň islendik ýerinde şeýle belgi bolsa- olar ekranda ýazan tekstiňi çapdaky bolmaly ölçegini, ýerleşdirilişini talap eden ölçegiňde görkezýär. Mysal üçin ekrandaky -şu belgini ýa-da Файл-daky Предварительный просмотр-şu belgini bassak şu işleýän sahypamyz şeýle görüner

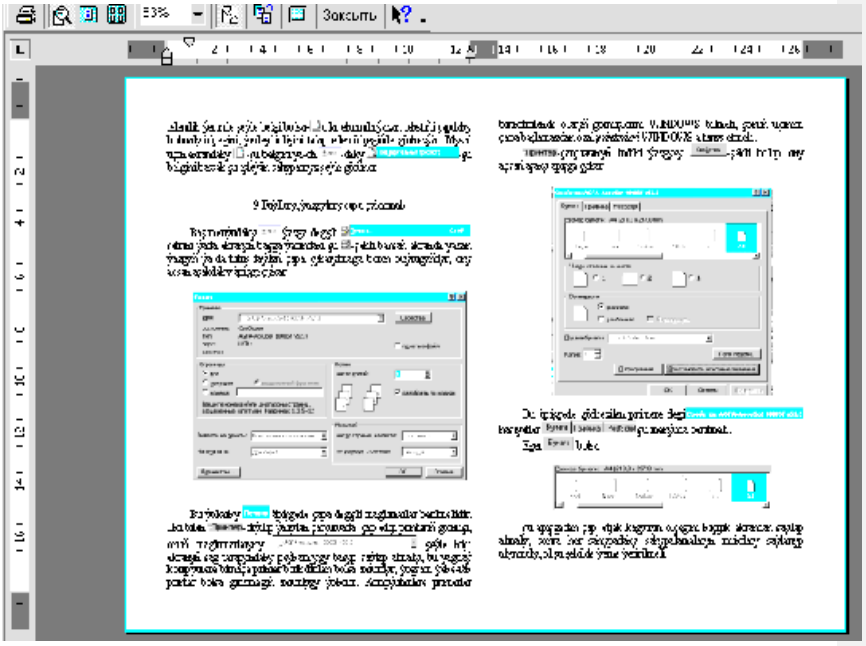

Bu şekile gireniňde ekrandaky görnüşiň ölçegini isledigiňçe şu ýerden- ulaldýp ýa-da kiçeldip bolar, -şu belgi bilen sahypalaryň sanyny azaldyp bolar, ýygnalan ýazgyny edil şu ýerdenem printere çapa -şu belgini basyp çykaryp bolar. Eger düsünmeýän soragýň bolsa -şu belgini basyp jogabyny tapyp bolar, adaty ýygnalýan ýazga gaýdyp barmak üçin Закрыть -şu belgini basyp ondan çykyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.9.Faýllary, ýazgylary çapa çykarmak

Baş menýudaky Файл ýazga degişli Печать... Ctrl+P setrini ýada ekranyň başga ýerindäki şu -şekli bassaň ekranda ýazan ýazgyň ýa-da tutuş faýlyň çapa çykarylmaga beren buýrugyňdyr, ony açsaň aşakdaky äpişge çykar

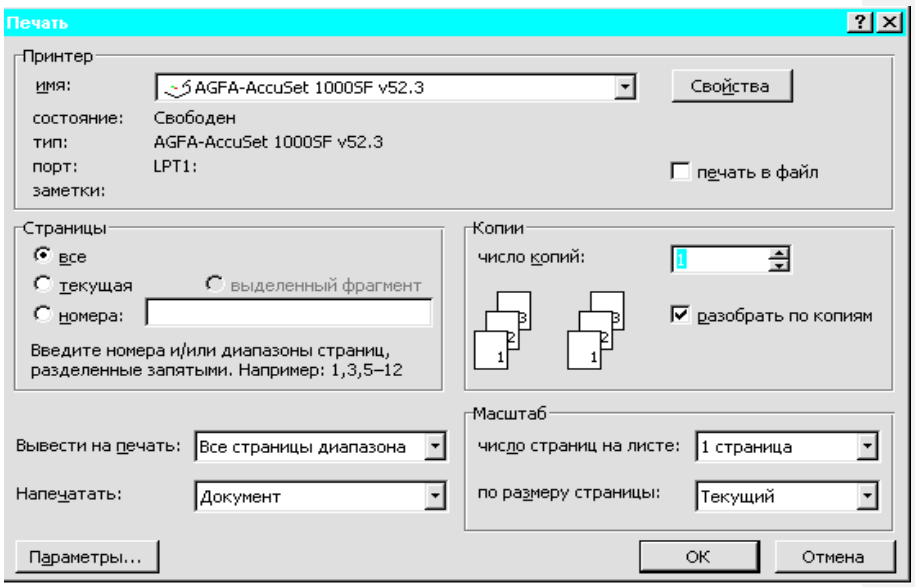

Bu ýokarky Печать äpişgede çapa degişli maglumatlar berilmelidir. Ilki bilen Принтер-diýilip ýazylan çarçuwada çap ediji printeriň görnüşi, onuň maglumatlaryny AGFA-AccuSet 1000SF v52.3 şeýle kiçi ekranyň sag tarapyndaky peýkamjygy basyp saýlap almaly, bu ýagdaý kompýutere birnäçe printer birikdirilen bolsa zerurdyr, ýogsam ýeke-täk printer bolsa girizmegiň zerurlygy ýokdur. Kompýuterlere printerler birikdirilende olaryň görnüşlerini WINDOWS bilmeli, şonuň üçinem çapa başlamazdan ozal *printerleri* WINDOWS-a tanyş etmeli.

Принтер-çarçuwanyň indiki ýazgysy Свойства-şekli bolup ony açsaň aşaky äpişge çykar

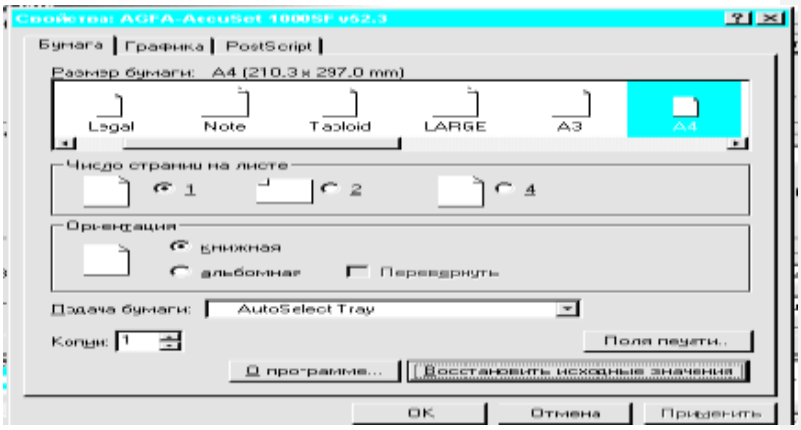

Bu äpişgede görkezilen printere degi häsiýetler Бумага | Графика | PostScript şu menýuda berilmeli.

Eger Бумага bolsa

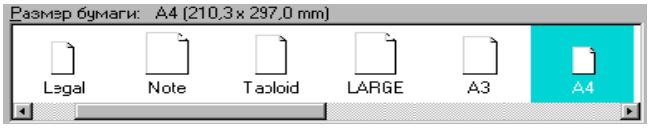

şu äpişgeden çap etjek kagyzyň ölçegini kiçijik ekrandan saýlap almaly, soňra her listdky sahypalamalaryň mukdary saýlanyp alynmaly, ol şu şekilde ýerne ýetirilmeli

Her listde näçe sahypa bolmaly bolsa şekildäki sanlaryň önüne bellik etmeli.Eger listde 1 sahypa bolsa -şuny basmaly, 2 sahypa bolsa -şuňa bellik etmeli, 4 sahypa bolsa -şuňa bellik etmeli.

Printeri çapa ugrukdurmak şu

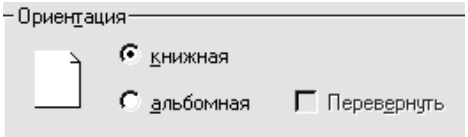

şekildäki çarçuwanyň içinde ýazylýar. Eger книжная bolsa onda dikligine çapa çykarýar, альбомная-şuňa bellik edilse çap kagyzyň keseligine bolar, egerde keseliginiň arka tarapyna çap etmeli bolsa şeýle bellik edilmeli- альбомная Перевернуть.Bu iş köplenç WORD-da kitap çap edilende ulanylýar.

Printere kagyzy bermegiň görnüşi şeýle görkezelýär , onuň sagyndaky peýkamjykdan ol usullaryň biri saýlanýar.

Çap edilmeli hatlaryň nusgalarynyň sany şeyle berilýär Копии: 1.

Bu ýerdäki indiki ýazgy Поля печати... şekili açsak şeýle äpişge çykar

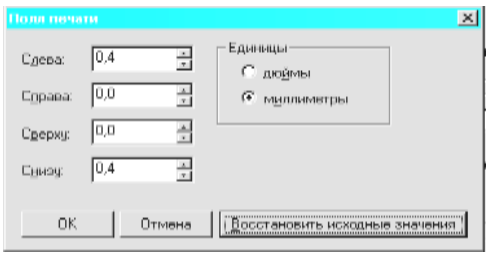

Bu Поля печати-şekildäki maglumatlarda çap meýdanynyň ölçegleri çepden Слева: 0,4, sagdan Справа: 0,0, ýokardan Сверху: 0,0 we aşakdan Снизу: 0,4 olaryň sagyndaky peýkamjagazlary arkaly ýa-da ýazmak bilen dýumlerde дюймы ýa-da millimetrde миллиметры berilýär, soňra OK basylyp tassyklanýar, ýogsamam Восстановить исходные значения ýa-da Отмена basylýar.

Печать äpişgede Страницы -çaçuwanyň içinde çap ediljek sahypalara degişli bellikler etmeli:

1) Eger ähli sahypalar çap edilmeli bolsa все -şekiliň ak ýerinde hokat bolmaly;
2) Eger ekrandaky bar bolan sahypa çap edilmeli bolsa текущая -şekiliň ak ýerinde hokat bolmaly;
3) Eger çap edilmeli sahypalaryň san tertibi görkezilmeli bolsa номера: -şekiliň çep tarapyndaky ak ýerinde hokat bolmaly hem-de onuň sagynda sahypanyň san tertibini görkezýän sifr ýazylmaly.

Печать äpişgäniň Копии -diýilip ýazylan çarçuwasynyň içindäki ýazgyda число копий: 1 -şekiliň içindäki san ýazylan ýerde çap edilmeli sahypanyň ýa-da sahypalaryň gerek nusgasynyň sany görkezilmeli.

Печать äpişgede haýsy sahypalary çapa çykarmak şu ýerde berilýär Вывести на печать: Все страницы диапазона, eger ähli sahypalar çapa çykarylmaly bolsa Все страницы диапазона -şu bolar, täk sanlardaky sahypalary çapa çykarmaly bolsa Нечетные страницы ýazgy bolar, jübüt sanlardaky sahypalary çapa çykarmaly bolsa Четные страницы -ýazgy bolmaly.

Печать äpişgede pesminamany ýa-da onüň bölegini çap etmeli bolsa şu ýazgynyň sagyndaky äpişgejikde Напечатать: Документ bellik etmeli. Onuň üçin sagdaky peýkamjygy bassaň saýlamak üçin sanaw çykar, maglumat bolsa Сведения ,bellik bolsa Примечания, stil bolsa Стили, awtoýazgynyň bölegi bolsa Элементы автотекста, düwmeleriň utgaşmasy bolsa Сочетания клавиш setiri saýlap almaly.

Печать äpişgäniň iň aşaky sagyndaky ýerleşen dörburç çarçuwada çap edilmeli sahypanyň umumy möçberleri görkezilen

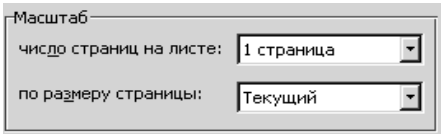

Bu ýerde çap ediljek listde bolmaly sahypalar şu ýerdäki sanawdan görkezilýär ol her çap ediljek listde 1-1 страница, 2-2 страниць, 4-4 страницы, 8-8 страниц,16-16 страниц sahypa bolup biler olary ýazgyny ýygnaýyşyň görä bermeli. Çap ediljek sahypanyň möçberi -şu ýerde görkezilýär, sag tarapyndaky peýkamjygy bassaň çykan sanawdan A3,A4,A5,B5 we ş.m. özüňe laýyk gelýäniň birini saýlap almaly.

Печать-äpişgedäki iň aşaky çep buruçdaky Параметры... ýazgyny bassaň şeýle äpişge çykar

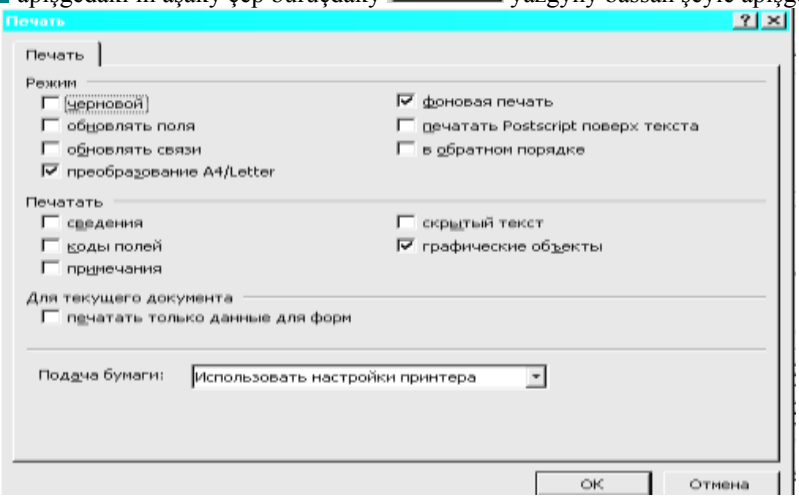

Bu ýerde çap etmegiň düzgüni, çap edilmeli bellikler, çap edilýän resminama degişliligi we kagyzyň printere berlişi görkezilip OK basylýar. Bu äpişgäniň Режим-düzgün böleginde черновой-şuňa bellik şeýle edilen bolsa çap garalama görnüşinde bolar, onda suratlar, çyzyklar bolmaz, обновлять поля-şuňa bellik edilen bolsa çap edilmeli meýdan täzelenmeli, обновлять связи-şeýle bellik edilen bolsa çap edilende aragatnaşyklar täzelenmeli, преобразование A4/Letter-şeýle bolsa adaty ak listde A4-standartda çap bolar. Bu äpişgäniň Печатать-bölegindäki belliklerde berilmeli maglumatlar: сведения-şu bellik edilse çapa degişli maglumatlar berilmeli, şu-коды полей bellik berilse çap edilmeli meýdanlaryň kod belgisi berilmeli, примечания-bellikler çykarylmaly bolsa şu basylýar, onda şu-скрытый текст belligiň özi bellik edilýär, çyzgylar çykarylmaly bolsa şuňa-графические объекты bellik edilýar.

Mazmuna geçmek

1.10.WORD bilen INTERNET ulgamynada Web sahypa ýazgysy

WORD ýazgy redaktorynda ýygnalan ýazgylary INTERNET ulgamyna ugratmak we onuň formatynda ýatda saklamak işi baş menýudaky Файл ýazgysynyň şu setirleri bilen baglanyşyklydyr

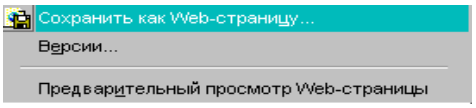

Bu ýerde -setiri bassaňyz aşakdaky äpişge çykar

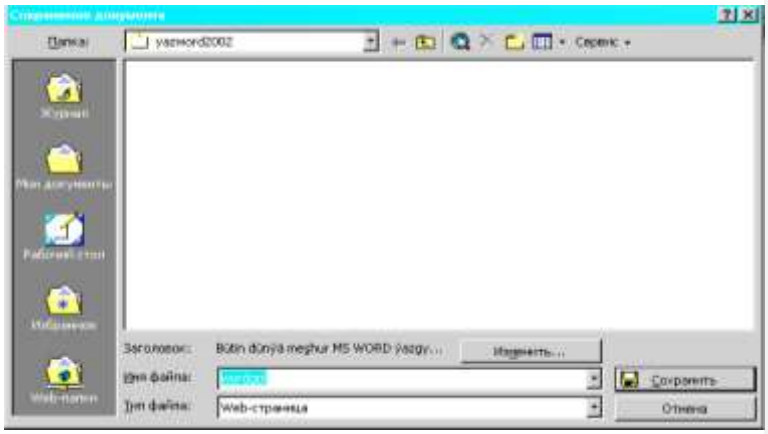

Bu äpişgedäki ilkinji talap edilän ýazgy wordgal-diýip at berlen işlenýän ady şol Папка: yazword2002-papkada Тип файла: Web-страница-ýatda saklamalymy bolsa Сохранить basmaly, ony bassaň şol faýl ýatda saklanar ýa-da Web-sahypanyň talabyna laýyk gelmese şeýle mälim ediji äpşge çykar

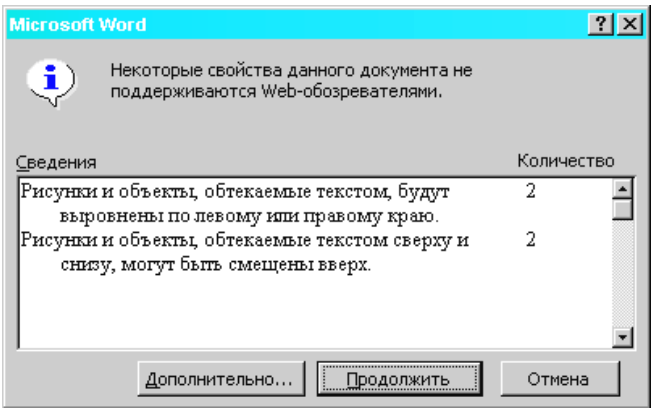

Bu äpişgede ýygnalan ýazgynyň haýsy ýerleriniň gabat gelmezliginiň we üýtgejekdigi mälim edýär, razy bolsaň Продолжить basmaly, düzetjek bolsaň Дополнительно...-basyp nätakyklary açyljak äpişgede görkezilýän talaba görä düzetmeli.

Ýokarky Сохранение документа äpişgäniň Папка:-ýazgysynyň aşagyndaky ýazgylara hem şol Web sahypaňy iberip bolar, mysal üçin Web-папки -iberjek bolsaň peýkamy onuň üstüne eltip basmaly.

Сохранение документа -äpişgäniň iň soňky ýazgysy Изменить...-ýazgydyr ony bassaň Web-sahypa at bermegi talap edýän kiçijik äpişge çykar

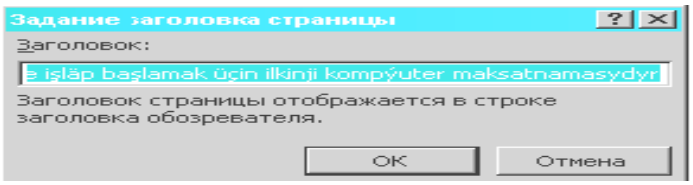

şu äpişgäniň ortasyndaky zolaga şol Web-sahypa degişli at bermeli.

Baş menýudaky Файл-ýazgynyň şu Web-sahypa degişli indiki setri Предварительный просмотр Web-страницы bolup, ony peýkam bilen bassak Сохранить как Web-страницу... bilen ýerne ýetiren sahypamyzy ekranda göreris, mysal üçin,

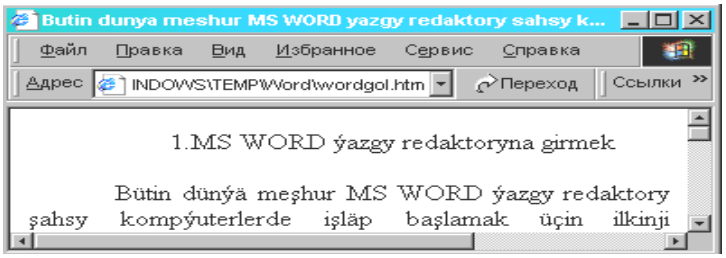

Işi ýerine ýetirip bu äpişgeden çykmaly.

Baş menýudaky Файл-ýazgynyň şu Web-sahypa degişli indiki setri Версии... bolup, oňa peýkamy eltip bassak şu äpişge çykar

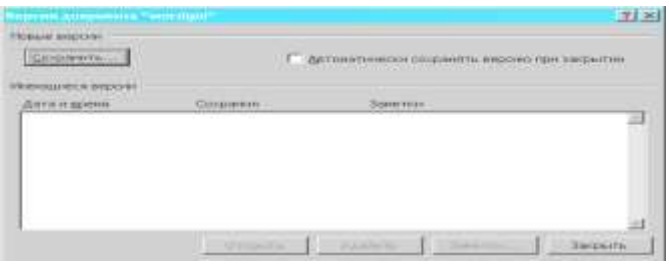

Bu äpişgede ýazylýan faýllaryň täze düzedilen we ondan öňki görnüşlerini ýatda saklamagy Новые версии Сохранить... ýerine ýetirmelimi diýip sorar. Eger Закрыть buýrugy berseň awtomatiki ýatda saklamany şu ýerde görkezmeli Автоматически сохранять версию при закрытии.

Mazmuna geçmek

1.11.Faýllary ugratmak.

Baş menýudaky Файл-ýazgynyň indiki setri Отправить bolup, oňa peýkamy eltip, onuň sag tarapyndaky üçburçlyga bassak şu äpişge çykar

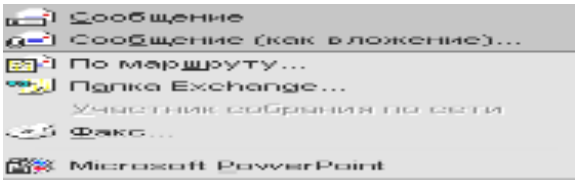

Eger ýazylan ýazgyny habar görnüşinde iberjek bolsaň onda şu belgini basmaly Сообщение, habary beýleki habaryň içinde iberjek bolsaň şuny basmaly Сообщение (как вложение)..., ýazgynyň gitjek ugry şu ýerde berilýär По маршруту..., kompýuterbirleşmesindäki papkada goýjak bolsaň Папка Exchange... Участник собрания по сети-şu ýerde görkezmeli, ýazgyny faks boýunça ugratjak bolsaň Факс...-şuny basyp maglumat bermeli, ýazgyny mahabatlandyrmada ulanjak bolsaň şu ýazgyny Microsoft PowerPoint basyp, ony MS Power Point kompýuter maksatnama goýbermeli.

Mazmuna geçmek

1.12.Faýllaryň häsiýetlerini anyklamak

Baş menýudaky Файл-ýazgynyň şu Web-sahypa degişli indiki setri Свойства bolup, oňa peýkamy eltip bassak şu äpişge çykar

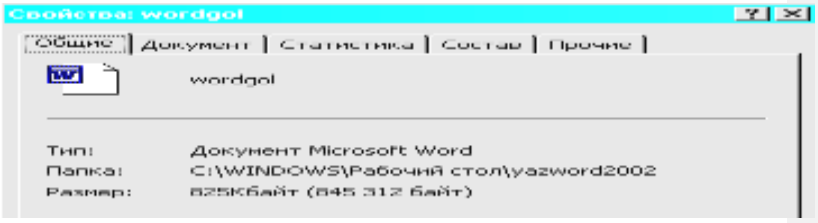

Bu äpişgedäki ikinji setri, onuň öz menýuwydyr onlary yzygider basyp wordgol-faýla degişli häsiýetleri bilip bolar, mysal üçin Общие-bassaň onuň tipi, ýerleşýän papkasy, möçberi görkezilýär, Документ-bassaň bolsa ýazgynyň ady, mowzugy, awtory,we ş.m. maglumatlar çykar, Статистика-bassaň bu faýlyň döredilen, üýtgedilen we açylan senesi görkezilýär, Состав we Прочие ýazgylar bilen faýla degişli käbir maglumatlar alyp bolar.

Mazmuna geçmek

1.13.Işjeň faýllary açmak we faýllary ýapyp çykmak.

Baş menýudaky Файл-ýazgynyň indiki setri

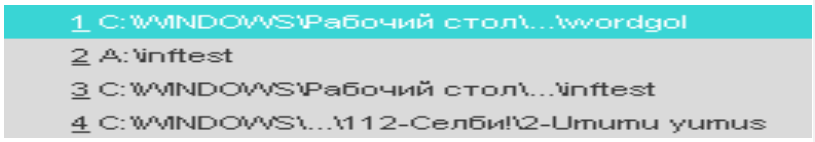

bolup, oňa peýkamy eltip şu setirleriň islendigini açyp işläp bolar, olaryň bolmaly sanawy 6.5.2.-de berilýär.

Açylan işlenýän faýly ýapyp WINDOWS-a çykmak baş menýudaky Файл-ýazgynyň iň soňky Выход-setri basmak arkaly amala aşyrylýar, ony bassaň şeýle äpişge çykar

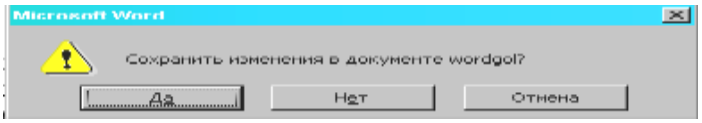

ýazgy ýatda saklanmaly bolsa Да-basmaly, ýatda saklanmagyň zerurlygy ýok bolsa Нет-basmaly, yzyňa dolanjak bolsaň Отмена ýa-da X-belgileri basyp WINDOWS-a iş stolyna dolanmaly.

Mazmuna geçmek

2.Ýazgylary ýazmak, ýazylanlary düzetmek amallary

Ýazgylary ekrana ýazmakda düzediş girizmeklik baş menýudaky

şu yzygiderligiň Правка-ýazgysyny basmak bilen amala aşyrylyp bilner, ony bassaň şu kiçi äpişge çykar

Bu äpişgede birinji setirdäki Отменить ввод Alt+Backspace-şuňa ýa-da ekranyň başga ýerindäki şu -belgä peýkamy eltip bassaň ýazga girizenleriňi aýrarsyň, Повторить ввод F4-setiri bassaň täzeden girizmegi talap eder öňki kursoryň ön ýanyndaky ýazgy aýrylar. Bu menýuwyň indiki setirleri Вырезать Shift+Del, Копировать Ctrl+Ins Вставить Shift+Ins özara baglanyşyklydyr. Ýazgynyň islendik ýerinden belgileri, teksti belgilemeli-garalamaly soňra şu belgini Вырезать Shift+Del ýa-da bassaň ol belgilenen bölek faýldan aýrylar, ýöne ol ekrandaky -şu papka-bufere geçer. Ýazgydaky bölek belgilenenden soň şu Копировать Ctrl+Ins setri ýa-da ekrandaky -şu belgini bassaň onuň nusgasy -şuňa geçer, bölünen bölek ýazgyda bolar. Kesilip alnan ýa-da nusgalanyp alnan bölegi ýazgynyň islendik ýerinde goýjak bolsaň ol ýere kursory eltmeli hem-de -şu belgini basmaly, şonda onuň içindäki ýazgy şol görkezilen ýere ýazylar.

Правка-ýazgynyň indiki Специальная вставка-ýazgy ýazylan setriniň üstünden bassaň şu äpişge çykar

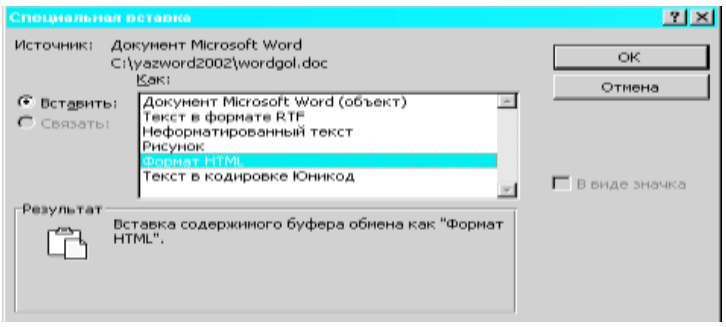

Ýazgydaky bölünip alnan bölegi bu äpişgedäki ýagtyrak äpişgejikde bolan sanawyň haýsyna Вставить:-goýmaly bolsa olardan birini saýlap alyp OK-basmaly.

Правка-ýazgynyň indiki Вставить как гиперссылку-ýazgy ýazylan setriniň üstünden bassaň ýazgydaky bölünen bölek giper salgylanma görnüşinde goýulýar.

Правка-ýazgynyň setrini ulanmak üçin öňi bilen ýazgyda bölek bölüp, şeýle hem şekli, grafigi we beýleki belgileri ýa-da tutuş şol ýazgyny -setiri basmak bilen bölüp garalamaly, ondan soň şol setri basmaly ýa-da klawiaturadaky -düwmäni basmaly, şonda şol bölünip garaldylan bölek ýa-da tutuş ekran arassalanar.

-setiriň işlerini klawiaturadaky düwmeleriň birnäçesini utgaşdyryp basmak bilen ýerine ýetirip bolar.

Aşakdaky ýazylan tablisada ýygnan ýazgyňdaky bölüp aýyrma-*garalama* işleri üçin klawiaturadaky haýsy düwmeleriň utgaşdyrylyşy görkezilendir.

Bölüp aýyrma-*garalama* işiň görn	Ütgaşdyrylmaly düwmel
Kursordan bir şekil sagy	**SHIFT+→**
Kursordan bir şekil çepe	**SHIFT+←**
Kursordan bir söz saga	**SHIFT+CTRL+→←**
Kursordan bir söz çepe	**SHIFT+CTRL+←**
Kursordan ýokary bir setir	**SHIFT+↑**
Kursordan aşak bir setir	**SHIFT+↓**
Kursordan setiriň soňuna çenli	**SHIFT+END**
Kursordan setiriň başyna çenli	**SHIFT+HOME**
Kursordan ýazgynyň başyna çenli	**SHIFT+ CTRL+HOME**
Kursordan ýazgynyň soňuna çenli	**SHIFT+ CTRL+END**
Tutuş ýazgyny *garalamak*	**CTRL+A**

Mazmuna geçmek

2.1.Ýazylan ýazgylary gözlemek, çalyşmak

Baş menýudaky Правка-ýazgynyň indiki setri Найти... Ctrl+F-ýazylan setirdir, ol setir ondan aşakdaky şu setirler Заменить... Ctrl+H, Перейти... F5 bilen kä halatlarda özara baglanyşyklydyr, -bu setir

özbaşdak hem amallary sözleri, şekilleri çalyşmaklygy ýerne ýetirýär, ony ýa-da ekrandaky -şu belgini bassaň şol sözlere degişli -atly äpişge çykar, onuň öz menyuwy şu ýazgylardyr . Bu ýerde ýazgysyny açsaň aşakdaky şol äpişge çykar

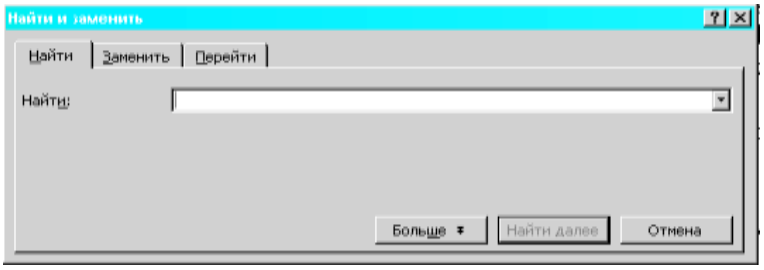

Bu äpişgede gözlenýän ýazgy bölegini şu äpişgejikde ýazylmaly ýa-da onuň sagyndaky peýkamjyk bilen açylyp bar bolanlaryndan saýlanyp alynmaly, iň aşaky setirde gözleg dowam etdirilmeli hem-de tapan ýazgy bölegini çalýşjagyň hakykat bolsa şu ýerdäki menýuwyň indiki -äpişesine geçmeli, onuň görnüşi

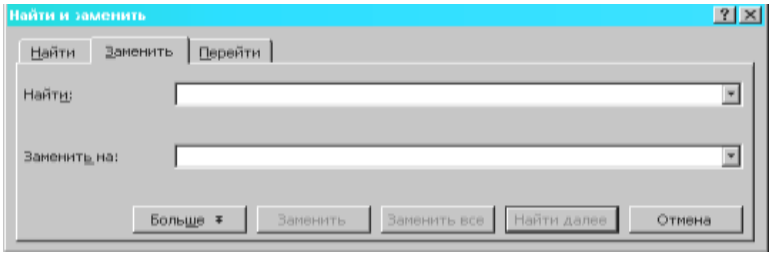

bu ýerde öňki äpişgede tapylan ýazgyny haýsy ýazgy bilen çalyşmaklyklygy şu ýerde ýazmaklygy ýa-da onuň sagyndaky peýkamjygy basyp saýlap almaly, ondan soň indiki ýazga geçmeli, ony açsaň

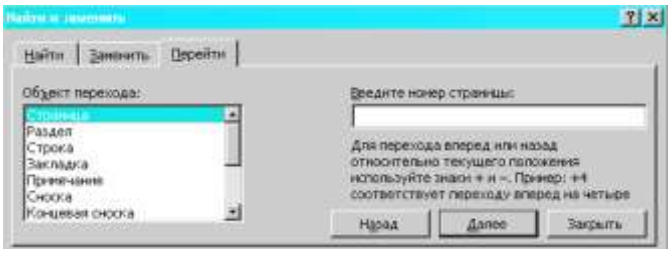

şu äpişge çykar, onda Объект перехода:-diýen äpişgedäki görkezilen sanawyň haýsyna geçjegiňi saýlap almaly we sagdaky ak zolaga talap edilýän maglumaty girizmeli hem-de işi Назад Далее Закрыть-ýazgylary yzygiderlikde basyp işi tamamlamaly.

Bu setirleriň her birini özbaşdak açsaň hem bolar, olaryň işleýişi ondan öňki ýumuşlar bar diýilip düşünilýär ýa-da gönüden-göni girizilýär.

Правка-ýazgydaky Связи, we Объект ýazgylar setirleri köp ulanylmaýar diýen ýaly, ýöriteleşdirilen ýagdaýlarda ulanylýar, şonuň üçinem onuň üstünde durup geçjek däldiris.

Mazmuna geçmek

3.Ýazgy ýazmagy guramak, oňa degişli gurallar

Ýazgylary ekrana ýazmakda has köp ulanylýan ýazgy baş menýudaky

Вид -ýazgysydyr hem-de ondaky şu setirlerdir

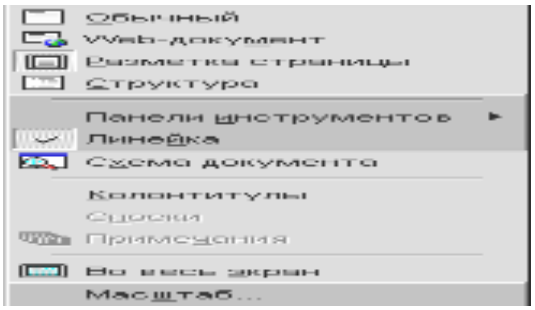

Bu ýerde birinji setirdäki -ýazgyny ýa-da ekrandaky -şu belgini bassaň ýazgy tutuşlugyna ekranda adaty görnüşe 100% ýagdaýa geler, ol şekil WORD-yň iş ekranynyň etegindäki setriniň iň çepinde ýerleşen -şu belgi bilen bezipesi birdir.

Ikinji setirdäki belgi ýygnalýan ýazgyny INTERNET-de elektron ýagdaýda görkezýär, ol şekil WORD-yň iş ekranynyň etegindäki setriniň iň çepinde ýerleşen ikinji şu- belgi bilen bezipesi birdir.

Вид-ýazgynyň üçünji setrindäki -şu belgini bassaň ýygnalýan ýazgy sahypama-sahypa ekranda görüner, onuň işi işlenilýän ekranyň etegindäki setiriň çep tarapyndaky üçünji şetirde ýerleşen şu- belgi bilen birdir.

Вид-ýazgynyň dördünji setrindäki ýazgy işlenilýän ekranyň etegindäki setiriň çep tarapynda ýerleşen dördünji belgi ýalydyr, düzümli düzgün bolup, ol düzgün resminamalar döredilende ýa-da seredilende ulanylýar.

Mazmuna geçmek

3.1.Ekrandaky gurallar

Baş menýuwdaky Вид -ýazga degişli iň esasy menýu, ol hem bolsa Панели инструментов -setiridir, oňa peýkamy eltseň ýa-da ýazgy ýazylýan ekrandan daşary peýkamy eltip *syçanyň sag gulagyna* bassaň şu setirleri bar menýu çykar, ol WORD-da ýazgylary ýygnamak düzetmek üçin örän möhüm ekranda bolmaly gurallary özünde jemleýär, we ol setirleriň her birinde gurallar toparlandyrylandyr

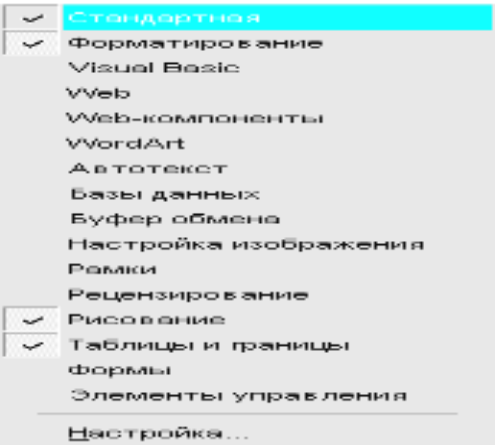

Bu setirlerdäki her bir setiriň özünde ýerleşýän gurallarynyň ekranyň işlenýän ýeriniň ýokarky we aşaky etegindäki setirde ýerleşmegi üçin her setiriň öňünde -şeýle belgi, ol setiriň gabadyna ýa-da üstüne peýkamy eltip, syçanyň çep gulagyny basyp goýup bolar.

Mazmuna geçmek

3.1.1.Adaty standart gurallar

Ýokarky äpişgäniň birinji Стандартная setirini bassaň ekranda ýerleşmeli şu gurallar çykar

Iş ekranynyň ýokarysynda ýa-da aşaky eteginde şu gurallar bir setir bolup ýa-da kä halatlarda ýygnalybyrak ýerleşýärler, ol ýagdaýda Стандартная -sözi ekranda bolmaýar. Bu gurallary ekranyň islendik ýerinde ýerleşdirip, ulanyp bolar.

Bu ýerdäki
-belgini bassaň täze ýazgy resminamasy howaýy at bilen açylar, ol edil 1.1.-däki işler ýalydyr.

-belgi bilen papka edil baş menýuwdaky Файл ýazga degişli ikinji setirdäki -däki -äpişge açylýar, galan işleriň ýerine ýetirilişi şol ýerdäki ýalydyr.

-belgi ýazgyny ýatda saklaýar, eger birinji gezek ýatda saklamaly bolsa, onda 1.6.-daky Сохранить Shift-F12 -setiriň wezipesi ýaly şol äpişge çykar, galan işler şol ýerdäki ýalydyr.

-belgide yazylan hatyň goýberilmeli salgysyny bermeklik iş ekranyň ýokary eteginde talap ediler, mysal üçin

bu iş edil 1.11-daky ýaly Сообщение -ýazgy bilen gabat gelýär.

-bu belgi 1.9-däki ýaly bolup Ctrl+P -setir bilen doly gabat gelýär.

-belgi baş menýudaky ýazga degişli indiki setir -setir bilen gabat gelýär, ony bassaň ýazgyny adaty ýagdaýda ekranda görüp bolar 1.8.-bölüme seret.

-belgi ýazgylaryň grammatiki barlagy bilen baglanyşyklydyr, *iňlis, rus we beýleki dilleriň* sözlügi WORD-da bardyr, emma türkmen diliniň sözlügi entik ýokdur, ol ýerde Tükmen sözlügi bolar, şonda bu belgini ulanyp bolar.

-belgisi baş menýudaky Правка -ýazgynyň setrindäki şu -setiriň menýuwyndaky şol ýazgy bilen doly gabat gelýär, ýazylan ýazgynyň belgilenen bölegi şuny bassaň ýazylan ýazgydan kesilip aýyrylýar we ony -şuňa geçirer ol 2.-de görkezilendir.

-belgi Правка -ýazgydaky Копировать Ctrl+Ins -ýazgy bilen gabat gelýar, ýazgydaky bellenilen bölegiň nusgasy şuňa- geçer, belgilenen bölek ýerinde galar.

-ýokarky , belgiler işe girizilen bolsa, onda papkada bar zady kursoryň ekranda duran ýerine ýerleşdirer.

-belgini bassaň ýazgyda görkezen ýazgyň **stilini** başga görkezen ýazgyňy şoň stiline geçirýär. Mysal üçin ýokarda **stilini** diýen ýazgynyň garalap şuny basyp şu ýerdäki üçin söziň üstünden şol şekiliň kursora geçeni bilen bassak ol-„**üçin**“ söz garalanar.

-bu belgi soňky ýazanlaryňy ekrandan aýyrmak üçin niýetlenilendir, onuň üstüne kursory näçe gezek bassaň ýa-da sag tarapyndaky peýkamjygy bassaňyz şeýle kiçijik äpişge çykar

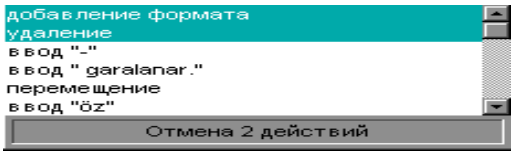

bu äpişgede şu çykan sanawdan haýsyna çenli ýazan ýazgyňa çenli aýyrjak bolsaň peýkamy oňa eltip basmaly.

-belgi ýokarky belgiň tersidir, näçe ýazgyny -şunyň bilen aýran bolsaň ýene şunyň bilen dikeldip bolar, onuň üçin onuň özüni ýa-da sagyndaky peýkamjygy basmaly, onda şeýle äpişgejik çykar

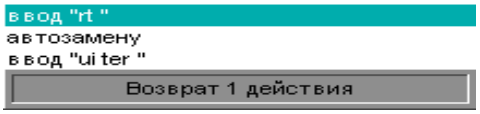

bu äpişgejikdäki sanawda dikeldilmeli amalar görkezilendir.

-belgi gipersalgylanma üçindir, ol Web-sahypa üçin zerurdyr.

-belgi basylgy dursa ýazgy ýazylýan etekde Вид -e degişli -däki Таблицы и границы -gurallar topary ýerleşer, olar barada aýratyn durup geçeris.

-belgi ýazgyda setirli we sütünli tablisa döretmek üçin niýetlenilendir, tablisalaryň has çylşyrymlysy baş menýuwdaky Таблица ýazgysynda berilýär, ekranda şol belgini bassaň aşakdaky äpişgejik çykar

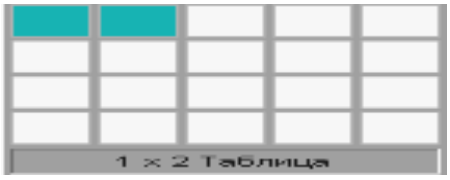

bu ýerde näçe setir we sütün gerek bolsa ony peýkam bilen garalap peýkamy basmaly, şonda ekrana tablisa çykar.

-belgini bassaň işi ýokarky -belginiň işi ýalydyr, ýöne ol ýerde çykan tablisada MS EXCEL kompýuter maksatnamadaky ähli işleri edip bolar, bu örän amatly serişdedir.

-belgini bassaň ekranda ýazylmaly ýazgy ýa-da öň ýazan ýazgyň garaldylan-belgilenen bolsa ony görkezen mukdardaky sütünlere bölüşdirer, ony bassaň şeýle äpişgejik cykar

bu ýerde näçe sütün gerek bolsa şonam peýkamy eltip garalap peýkamyň çep gulagyny basmaly.

-belgi ekranda basygly bolsa ekranyň aşaky eteginde Вид -e degişli -däki Рисование -gurallar topary ýerleşer, olar köp ulanylýanlygy üçin şeýle toparlandyrylandyr, olar barada aýratyn duryp geçeris.

¶-belgisini bassaň ekrandaky çap edilmeýän şekiller görkezilýär, ol adatça abzasyň soňunda şeýle belgi ýerleşer.

150%-şu topar gurallardaky bu belgidäki san ýygnalýan ýazgynyň harplarynyň ekrandaky ölçeginiň göterimdäki ululygyny görkezýär, onuň sagyndaky peýkamjygy bassaň sanaw çykar, ondan geregiňi saýlap almaly ýa-da Вид-däki Масштаб...-setire geçip gerekli göterimiňi saýlap almaly ýa-da ýazmaly.

?-belgi işläp duran ýeriňde ýüze çykan *anyklama* üçindir, onda Справка Microsoft Word-WORD-yň ähli anyklamasynyň äpişgesi ekrana çykar ol häzirlikçe *rus* ýa-da *iňlis* dilindedir, WORD-türkmençä geçirilse ol *türkmençe* bolar.

»-ekranyň ýokarky we aşagyndaky kä halatlarda görünýän şu belgi käbir köp ulanylmaýan gurallaryň ýygnalyp goýulmasyny aňladýar, ony bassaň olar çykar geregiňi ol ýerden bassaň ol guraluň belgisi etege geler.

Mazmuna geçmek

3.1.2.Ýazgylary adaty formatlaşdyrmak gurallary

Вид-e degişli Панели инструментов-däki indiki has köp ulanylýan gurallaryň topary Форматирование-setirinde ýerleşendir, onün görnüşi şeýledir

bu belgiler WORD-da ýazgy ýazmak üçin örän möhümdir:

Основной текст-bu ýerdäki birinji belgi ýazgy ýazylanda ony bassaň, ýazgynyň abzasynyň haýsy görnüşe degişlidigini şu äpişgedäki sanawdan görkezmeli

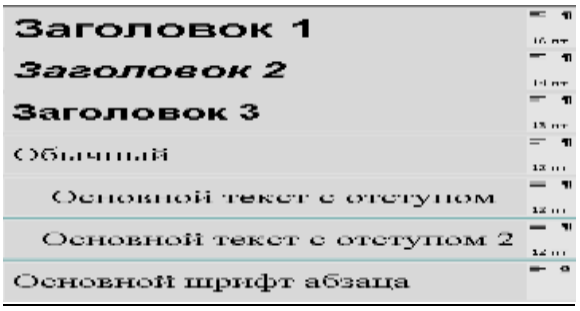

Times New Roman-bu belgi bilen ýazýan ýazgylaryň stili berilýär, ýagny okalanda has özüne çekijiligi we üns bermelidigi şu belgidäki aşakdaky sanawdan berilýär

şu ýazylan ýazgymyzy Times New Roman-da ýazdyk, ýazgylardaky mowzuklaryň atlarynyň ýazgylary Arial-görnüşde ýazylsa gowy bolar, ýazgylary islendik görnüşde ýazsaň bolar soňra olary garaldyp gerek görnüşiňi şu sanawdan birine basyp üýtgedip bolar.

12-belgi ýazmaly ýa-da ýazylan harpyň, şekliň möçberini görkezýär, onüň sagyndaky peýkamjygy basyp ýazgy üçin islendik 1-den 1600-den gowuraga çenli saýlap alyp bolar ýa-da 12-ýazylan ýere şol gerek sanyňy ýazyp bolar.

Ж-belgini bassaň goýy gara ýa-da islendik reňkde-de ýogyn ýazarsyň.

К-belgini bassaň harplar, şekiller keseligine ýazylar.

Ч-belgini bassaň ýazgylaryň aşagy çyzylar. Bularyň birini yä-da ikisini, ýa-da üçisini bilelikde hem basyp ýazgy ýazyp bolar.

-bassaň ýazgy çepden, -bassaň ýazgy iki tarapyň optasyndan, -bassaň ýazgy sag tarapa kursor geçip ýazgy ýazylyp başlar, -belgini bassaň kursor başda bolup ýazgy setirlerde çep we sag taraplary doldyrylyp ýazylar.

-belgini bassaň ýazylmaly abzasda san çykar we her sapar Enter düwmäni bassaň indiki abzasa artýan tertipde san beriler. Sanalmanyň görnüşi baş menýuwdaky Формат ýazga degişli Список... setirdäki äpişgede berilýär we täzelenýär.

-belgini bassaň ýazjak ýa-da ýazylmaly abzasyň öňüne marker-belgi goýýar, onyň görnüşi baş menýuwdaky Формат ýazga degişli Список... setirdäki äpişgede berilýär we täzelenýär.

-belgini bassaň abzasyň başlanýan ýeri çepe süşýär,

-bassaň tersine abzasyň başlanýan ýeri saga süşýär, ony degişlilikde klawiaturanyň Tab we Backspace düwmelerini basyp hem ýerne ýetirip bolar.

-belgini bassaň ýazan ýeriň belgilenen bolsa ýa-da ýazjak ýeriň daşy çarçuwalanar, onuň sagyndaky peýkanjygy bassaň çarçuwalamanyň görnüşleri çykar , eger -daşy, -daşy aralary, -ýokarsy, -çepi, -aşagy, -sagy, -aralary, -dik aralary, -kese aralary çyzyk çyzylan ýagdaýda bolar, onuň üçin ýazgynyň islendik ýerini garaldyp ýa-da kursory islendik abzasa eltip şolaryň birini basaýmaly.

-belgi ýazyljak we ýazylan ýazgylaryň düşegine reňk berýär, reňkleri saýlamak üçin belginiň sag tarapyndaky peýkamjygy bassaň mümkin bolan reňkleriň görnüşleri şu äpişgejikde çykar

olaryň biriniň üstüne peýkamy eltip basmak ýeterlikdir.

-belgi ýazyljak we ýazylan ýazgylaryň harplaryna, belgilerine reňk berýär, olary saýlamak üçin belginiň sag tarapyndaky peýkamjygy bassaň mümkin bolan reňkleriň görnüşleri şu äpişgejikde çykar

reňki saýlamak üçin peýkamy onuň üstüne eltip basmak zerurdyr.

-belgiler toplumyndaky bu iň soňky belgini bassaň haýsy belgileri goşjak ýa-da äýyrjak diýip sorar we olaryň sanawyny ekrandaky äpişgä çykarar.

Mazmuna geçmek

3.1.3.WORD-da Visual Beýsik dilinde programmirlemek

Visual Basic-şu setirdäki Безопасность... -gurallar bilen amala aşyrylýar.

Mazmuna geçmek

3.1.4.WORD-da Web-sahyplar böýunça gezim

INTERNET-e ugratmak şu Web-setir bilen amala aşyrylýar, onuň ekrandaky gurallary

ýokarky begilemelerdir. Bu ýerde -yza, -öňe geçmek, -geçmegi saklamak, -bar sahypany täzelemek, -deslapky sahypa, -Web- tapmak, Избранное -saýlanan sahypalar, Переход -geçim, -diňe Web-iň gurallaryny görkezmeli, soňky ak äpişgejikde sahypanyň salgysy ýazylan. Web sahypany INTERNET-iň talabyna görä işläp taýýarlamak Web-компоненты-setirdäki şu gurallar bilen

amala aşyrylýar.

Mazmuna geçmek

3.1.5.WordArt-da bezäp ýazgy ýazmak

WordArt-da bezäp ýazgy ýazmak işi WordArt -setire degişli şu gurallar bilen amala aşyrylýar

ekranyň etegindäki şu -belgini bassaň ýazga WordArt-da şekil-ýazgy goşmaly diýip ekranda ol ýazgylaryň mysaly görnüşleri çykar

ekrandaky şu şekilleriň birini mysal üçin- saýlap OK basmaly, ondan soň ekranda şeýle äpişge açylar

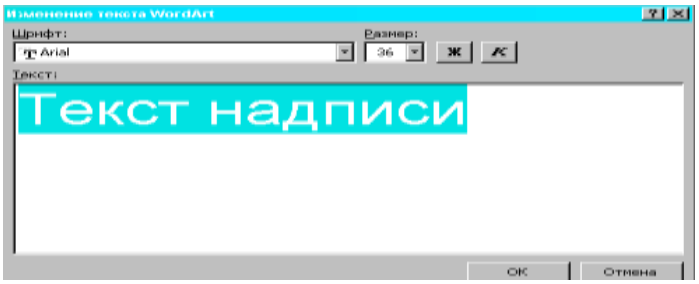

ýazylmaly ýazgy Текст надписи-diýen ýere öz ýazgyňy ýazmazdan öň ýazgynyň şriftini- Arial, möçberini 36, ýogynlygyny- Ж, keseligini- К şu

ýerlerde bermeli, mysal üçin THHI ýazsak, ondan soň OK basmaly. Eger ýazylany üýtgetjek bolsaň, ol ýazylany THHI-şeýle belgilemeli, ondan soňra Изменить текст-basyp düzediş bermeli.

Bellik:Bu penjirä gönüden-göni käbir türkmen harplary(ç,ş,ň,ö,ý,ü we ş.m.) ýazyp bolmazlygy hem mümkindir, şeýle harplar gelýän teksti ilkinji Word tekstiinde ýazyp, belgiläp Ctrl+C bilen nusgalap, bu penjirä Ctrl+V basyp gpýmak ýeterlikdir.

-belgi edil ýalydyr, -belgini bassaň aşakdaky äpişge çykar

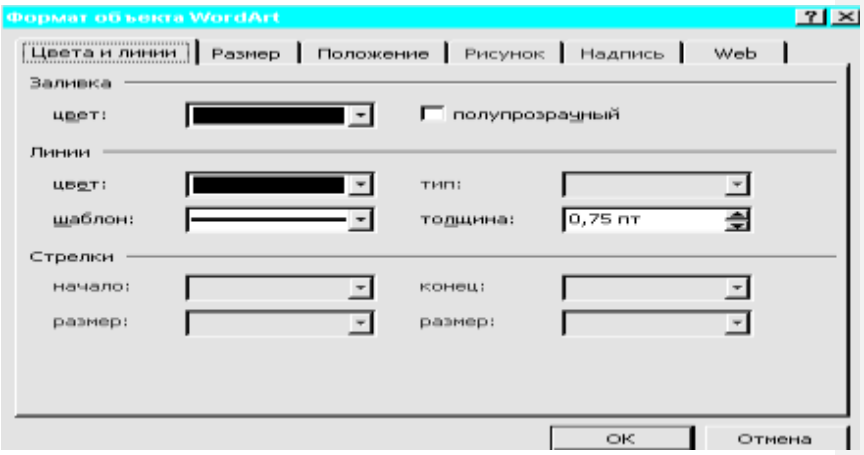

onda ýazylan ýazga degişli şu Цвета и линии Размер Положение Рисунок Надпись Web menýu çykar, Цвета и линии-ýazgyda ýokarky äpişge görner, ondaky birinji bölekde ýazgynyň düşeginiň reňki полупрозрачный, ikinji bölekde şekilleriň-harplaryň reňki цвет: шаблон: we ýogynlygy 0,75 пт saýlanyp alynýar. Размер-e bassaň aşakdaky çykar

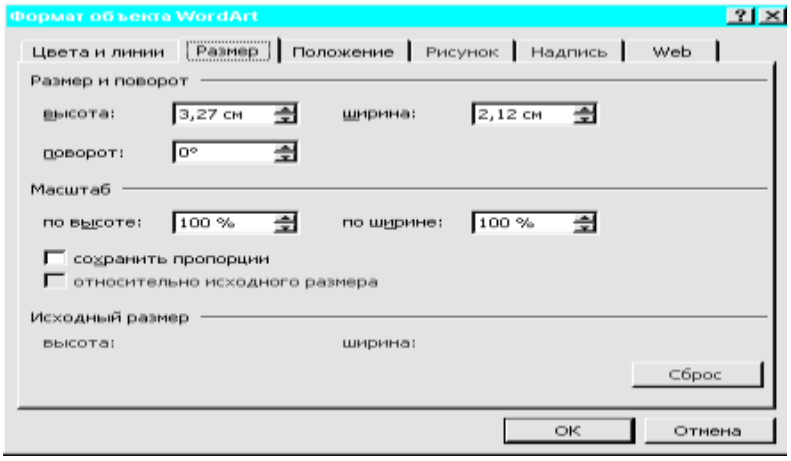

äpişgäniň birinji böleginde ýazgynyň dikligi, öwrümi, ini berilýär, ikinji bölekde ýazgynyň moçberi göterimde berilýär, üçünji bölekde deslapky ölçegler görkezilýär, ol hökman däldir.

-belgini bassaň harplaryň-şekilleriň ýerleşiş ülňüsi çykar

olardan birini saýlap alsaň WordArt ýazgy şol görnüşde ýazylar.

-bassaň syçanyň peýkamy *şu görnüşe* geler, ony belgilenen bölegiň burçundaky dörtburçlygyň üstüne eltip kursordaky peýkamyň ugruna syçanyň gulagyndan tutyp süreseňiz ýazgy şol tarapa öwrüler.

-belgi işjeň ýagdaýda bolsa WordArt ýazylan çarçuwanyň daşyndan ýazylmaly ýazgynyň görnüşini bermek zerurdyr, onuň üçin şu menýu çykar

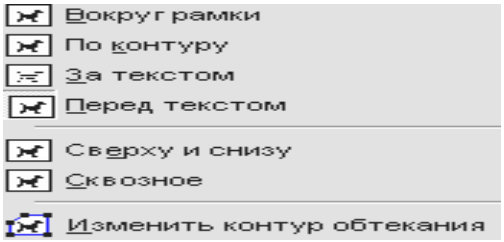

bu ýerde Вокруг рамки-bassaň ýazgy WordArt ýazylan çarçuwasynyň daşyndan, По контуру-bolsa hemme tarapyndan, За текстом-ýazgynyň aňrysyndan, Перед текстом-ýazgynyň öňünden, Сверху и снизу-ýokarsyndan we aşagyndan, Сквозное-üstünden ýazylar. Eger şu belgilenenleri üýtgetjek bolsaň Изменить контур обтекания-şu belgini basyp täzeden zeruryňy basmaly.

Aa-bassaň WordArt-da ýazylan harplary dikligine düzleýär.

Б Б-bassaň WordArt-da ýazylan ýazgynyň ýazylyşy keseligine ýazylan bolsa dikligine ýazylar ýa-da tersine.

-ýazylan WordArt-y düzleýär.

AV-bassaň WordArt-da ýerleşen harplaryň aralarynyň ýagdaýyny görkezmeklik barada sanaw çykar, ondan geregiňi saýlar almaly.

Mazmuna geçmek

3.1.6.Awtoýazgy gurallar topary

Awtoýazgy gurallar toparyna şular- Автотекст Все элементы Создать... degişli, bu ýerdäki -belgini bassaň şu äpişge çykar

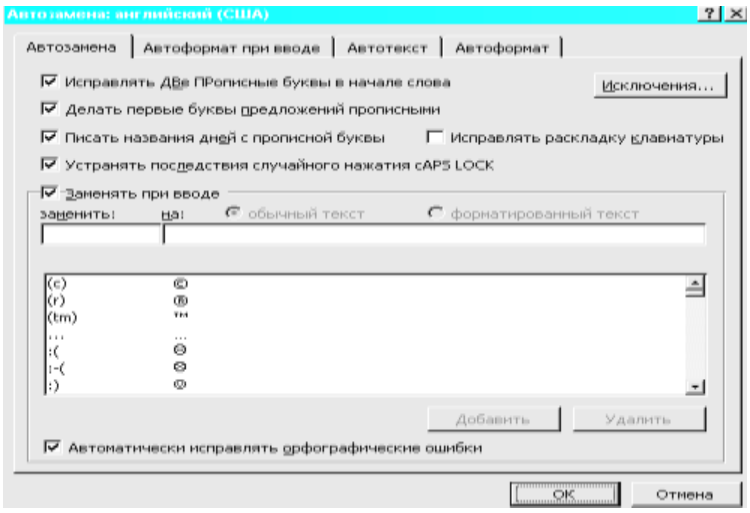

Bu ýerdäki äpişgede iňlis diline degişli ýazgy ýazyş çäkleri klawiaturada awtomatiki düzetmek çärelerini bellik etmek arkaly görkezilýär, olar türmen dili üçinem mahsusdyr, aradan aýyrmalaryňy -basyp bermeli.

-belginiň äpişgesiniň ikinji Автоформат при вводе-ýazgysyny bassaň çykan äpişgede aşakdaky maglumatlar bellik edilmelidir

-belligiň äpişgesiniň indiki ýazgysy Автотекст-bilen çykan äpişgede awtomatiki ýazylmaly ýazgylar berilýär, Автоформат-yň äpişgesinde Автоформат при вводе-da girizilenleri ulanmaklygy görkezmeli.

Автотекст-iň Все элементы we Создать... belgileri WORD-daky programmirlemä degişlidir.

Mazmuna geçmek

3.1.7.Maglumat bazalarynyň gurallary

Maglumat bazalarynyň gurallary şu ýazgydadyr Базы данных, onuň gurallar topary

olar bilen ýazgy boýunça maglumat bazalaryny alyp baryp bolar.

Mazmuna geçmek

3.1.8.Alyş-çalyş aralygyň gurallary

Alyş-çalyş aralygyň gurallary oňa Буфер обмена diýilýär, onuň gurallary

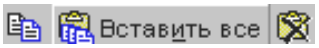

şu belgilerdir, olary 3.1.1.-de seredip geçdik.

Mazmuna geçmek

3.1.9.Şekilleri düzlemek gurallary

Şekilleri düzlemek gurallary, oňa Настройка изображения diýilýär, onuň gurallary

şu belgilerdir.
Bu ýerde
-belgi nireden şekil almalydygyny sorar,
-bolsa şekiliň şekilendirilişi bilen baglanyşykly gurallardyr,
-bassaň şekilden käbir bölekleri kesip aýryp bolar,
-şekildäki çyzgylaryň inini berip bolar,
-şekiliň ýazgyda ýerleşişini görkezmeli,
-belgiler şekiliň formaty, reňki bilen baglanyşyklydyr.

Mazmuna geçmek

3.1.10.Ýazgyny çarçuwalama gurallary

Ýazgyny çarçuwalama gurallary, oňa Рамки-diýilýär, onda ýazylan ýazgyny -çepden, -şagdan, -ýokardan, -aşakdan çarçuwalaýar.

Mazmuna geçmek

3.1.11.Ýazgylary barlamak gurallary

Ýazgylary barlamak gurallary, oňa Рецензирование-diýilýär, ondaky gurallar

şulardyr.

Mazmuna geçmek

3.1.12.Çyzgy çyzmak we surat çekmek gurallary

Çyzgy çyzmak we surat çekmek gurallary, oňa Рисование diýilýär, gurallary

şulardyr. Bu ýerdäki gurallaryň niýetlenilişi we ýerne ýetirýän ýumuşlary aşakdaky ýalydyr, ähli edilmeli hereketler diňe şundaky şekillere degişlidir, ol **Paint** maksatnamany WORD-da ýerine ýetirýär:

Действия -guraly bassaň ekrana şeýle äpişge çykar

Bu ýerdäki äpişgedäki belgiler berlen şekilleri -toplaýar, -toplanylanlary aýryşdyrýar, -olary täzeden toplaýar. Порядок -setiri bassaň şekili goýmaly ýeri saýlap alarsyň. Сетка... -setire bassaň Привязка к сетке-diýen äpişge çykar, onda Привязка, Шаг сетки we beýleki bölümlerde talap edilýän maglumatlary bermeli. Повернуть/отразить -setri bassaň çykan äpişgedäki setirleri bassaň görkezen şekiliňi -erkin aýlaýarsyň, -çepe öwürýärsiň, -saga öwürýärsiň, -çepden saga, -ýokardan aşak öwürersiň. -şekiliň wezipesi ýokarda görkezildi. Indiki setirdäki Изменить автофигуру bassaň belgilän şekiliňe degişli birgiden gurallar alarsyň

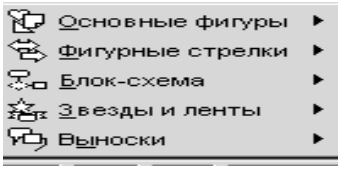

olaryň kömegi bilen her hili owadan shemalar, çyzgylar, figuralar alyp bolar.

-bilen şekiller saýlanyp alynýar. -belgi bilen şekil aýlandyrylýar, ony öň görkezdik. Автофигуры-bilen edil Изменить автофигуру-daky işler ýerine ýetirilýär.

-bassaň kursor + görnüşe eýe bolýar, ony ekranyň haýsy ýerine eltip syçanyň çep gulagyny basyp nirä çekseň şol tarapa çyzyk çyzylar, -belgi hem şeýledir, şekliň üstüne peýkamy eltip bassaň, ol begilener, şonda peýkam onuň üstüne baranda + şeýle şekilde ýöne olarda çar tarapa ugrukdyrylan peýkam bolar, şeýle ýagdaýda çyzyklaryň ýogynlygy -şundan, arasy üzülen görnüşi -şundan, bir ýa-da iki tarapynyň peýkamy -şulardan saýlanyp alynýar,.

we şekilleri degişlilikde bassaň dörtburçlyk we elipis ekrana çyzylar, çyzylysy ýokardaky ýaly, olaryň içine hat ýazmak, şekil goýmak üçin olary belgiläp- syçanyň sag gulagyny basmaly, şonda şeýle äpişge çykar

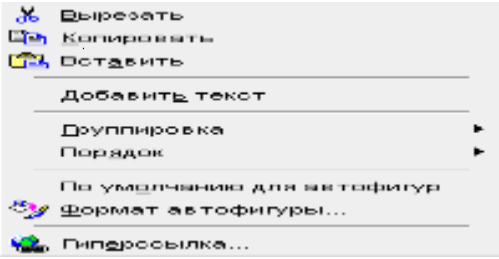

Eger şekiliň içine ýazgy ýazjak bolsaň Добавить текст-diýen setiri basyp ýazmaly, setirleriň galanlaryny öň seredip geçdik, dörtburçlyga gönüden-göni içine ýazgy ýazjak bolsaň -belgini basmaly.Şekilleri taýýar faýllardan aljak bolsaň -belgini basyp saýlap almaly, ol *baş menudaky* şu Вставка▶ Рисунок ▶ Картинки... yzygiderligi basmak bilen deňdir.

-belgi bilen belgilenen şekillere gabara berilýär, gabaranyň görnüşlerini onuň sagyndaky peýkanjygy basyp saýlamaly.

Ýokarky şekilleriň içine ýazylan harplaryň, şekilleriň reňkini -basyp saýlamaly, düşegini -basyp saýlamaly, çyzgylaryň reňkini -basyp saýlap almaly.

Mazmuna geçmek

3.1.13.Tablisa we araçäk çyzmak gurallary

Tablisa we araçäk çyzmak gurallary, oňa Таблицы и границы-diýilip baş benýuwyň Вид-ýazgysynda Панели инструментов-diýen ýerde goýulan. Onuň gurallary ekranyň etegindäki şu belgilerdir

Bu ýerde

-belgini bassaň peýkam galama öwrülip tablisanyň çyzygyny we ondan daşarky çyzygy çyzar, edil adaty galamyň işi ýaly.

-belgini bassaň syçanyň peýkamy adaty bozgyja öwrüler, çyzylan tablisada görkezen çyzygyň üstüne eltip süýreseň ol aýrylar.

-galamyň çyzan we çyzjak tablisadaky we ondan daşardaky çyzgylarynyň görnüşlerini we inini berýär, ony sagdaky peýkamjygy açyp saýlap almaly, ol iniň san görnüşini 0,5 -şu belgidenem berip bolar.

-belgini bassaň ýokarky galamyň -çyzjak çyzygyna reňk berip bolar, ony bassaň reňkler çykar, ondan geregiňi saýlamaly.

-belginiň işi bu ýerde hem edil 3.1.2.-de ýazylyşy ýalydyr, ýazgynyň daşyna çarçuwa, çyzyk çyzýar.

-görkezilen çarçuwanyň, tablisanyň içine reňk berýär.

-belginiň çepini bassaň Вставка таблицы-diýen ýazgyly äpişge çykar, onda goýuljak tablisanyň bolmaly setirleriniň we sütünleriniň mukdaryny girizmekligi sorar hem-de ol ýerdäki Автоформат... -ýazgyny basyp onuň mysaly görnüşini saýlap almagy hödürlär.

-belgi tablisada görkezilen öýjikleri birikdirýär.

-belgi görkezilen öýjigi böleklere bölýär.

-tablisadaki, öýjikdäki ýazgylary çepe, saga, orta, ýokary, aşak ýagdýda talabyňa görä düzleýär.

-belgi tablisadaky birnäçe setirleriň dikligini düzleýär.

-belgi tablisadaky birnäçe sütünleriň inini düzleýär.

-tablisany awtomatiki ýagdaýda formatlaýar.

-belgini bassaň tablisadaky öýjikde ýazyljak ýazgynyň ugry keseligine bolsa dikligine bolar ýa-da tersine.

-tablsanyň setirlerindäki ýazylan ýazgylary baş harpyna görä ösýän tertipde rejeleşdirer, tersine kemelýän tertipdäkini -şu belgi eder.

- belgi bilen tablisanyň setirlerindäki sanlar jemlener, kä halatlarda jemlenmäniň ugryny hem formulada görkezmeli, ýagny kursoryň duran ýerinden sagdakylarymy, ýokadakylarymy we ş.m., ol sözler köplenç iňlis sözleridir.

Mazmuna geçmek

3.1.14.Adaty, elektron resminamalar döretmek gurallary

Adaty, elektron resminamalar döretmek gurallary, oňa Формы-diýip atlandyrylýar, onuň ekranyň etegindäki görnüşi

bu gurallar adaty ykdysady we dolandyryş pesminamalaryň elektron görnüşlerini işläp týýarlamak we olary doldurmakda giňden ulanylýar.

-belgini basmak bilen ýazgy ýazyljak meýdan görkezilýär.

-resminamadaky käbir rekwizitleriň zerurlygy görkezilýär.

-görkezijiler üçin meýdanlaryň sanawy belgilenýär.

-resminamanyň ýazylýan meýdanlarynyň parametrleri berilýär.

-tablisa çyzmak üçin galam işe girizilýär.

-tutuiş tablisa goşmak zerur bolsa şuny basmaly

-resminama çarçuwa etmeli bolsa basylýar.

-döredilen, ulanylýan şu ýokarky belgileriň haýsylarynyň gerekligi we tutuş resminamanyň goragy üpjün edilýär.

Mazmuna geçmek

3.1.15.Dolandyrylyşyň elemenleriniň gurallary

Dolandyrylyşyň elemenleriniň gurallary, oňa Элементы управления diýlip at berilýär, ekranyň aşaky ýa-da ýokarky eteginde onuň belgileri şeýledir

bu belgilemeler hem edil 3.1.14-däki ýaly, ýöne has çylşyrymly elekrton resminamalary we ýazgylary işläp taýýarlamak üçin niýetlenilendir.

Mazmuna geçmek

3.1.16. Ekrandaky gurallaryň düzlenilişi

Ekrandaky gurallaryň düzlenilişi, ol iş Панели инструментов-daky sanawyň Настройка...-ýazgysyny basmak bilen ýerne ýetirilýär. Oňa peýkamy eltip bassaň şu äpişge çykar

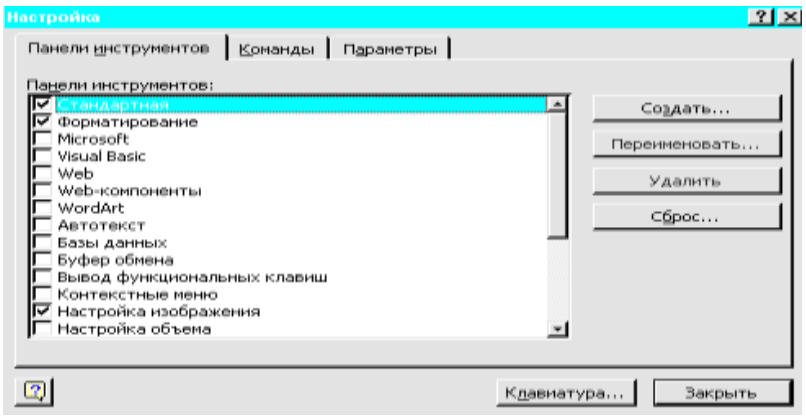

bu äpişgedäki Панели инструментов , Команды we Параметры menýu bilen düzleýiş işi amala aşyrylýar. Menýu Панели инструментов bolanda ýokarky äpişge çykar ondaky çykan sanawdan işläniňi saýlap alsaň ol ekranyň aşaky ýa-da ýokarky etegine çykar, gurallar diňe öz ýazýan faýlyňa gerek bolsa Создать... -belgini basyp düzläp bolar, gurallar toparyny aýyrmak Сброс... basmak bilen amal edilýär, olary klawiaturadaky düwmeleriň utgaşmasy görnüşinde berjek bolsaň Клавиатура... basyp çykan äpişgede bermeli.

Настройка äpişgedäki menýu Команды bolanda şu äpişge çykar

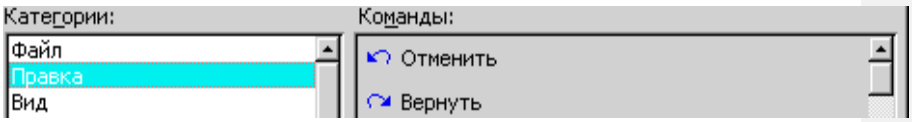

çepde buýruklaryň umumy ady, sagda oňa degişli buýruklaryň sanawy çykar, olary öz ýazgy faýlyň adyny görkezmek bilen ýa-da umumy *normal* ýagdaýynda goýup bolar. Bu işi äpişgedäki Клавиатура...-ny basyp düwmelerede geçirip bolar.

Настройка äpişgedäki menýu Параметры bolanda şu äpişge çykar

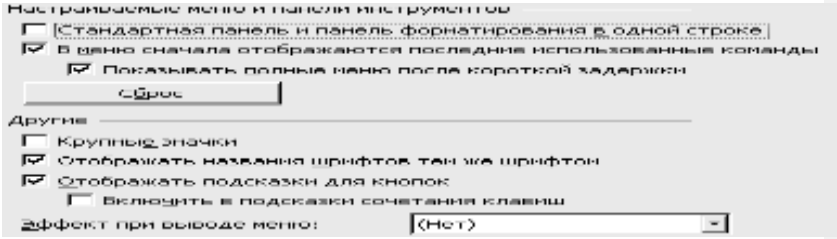

Bu ýerde Панели инструментов -däki gurallary nähili ýerleşdirjekligiňi, ol gurallary doly ýa-da kem-käsleýin görkezilmelidigi we haçan görkezilmelidigi, olardaky şriftleriň we beýleki şekilleriň nähili bolmalydygy barada bellik edilmeli, ol bellikler ýazgy ýygnalmazdan öň edilse gowy bolar ýogsam käbir ýazgylaryň ýitmegine getirip biler.

Mazmuna geçmek

3.2.Ýazgylaryň sahypalarynyň ýokarysyna we aşagyna aýratyn sözbaşylar-kolontituly goýmak gurallary

Ýazgylaryň sahypalarynyň ýokarysyna we aşagyna aýratyn sözbaşylar-kolontituly goýmak gurallary, oňa Вид -däki Колонтитулы -ýazgysyna degişli belgilemeler topary girýär, ol ýazgyny bassaň ekranda şu gurallar çykar

we Верхний колонтитул -şeýle ýokarsy „ýokarky kolontitul“ ýa-da „aşaky kolontitul“ diýen ýazgy bilen berilmeli sözbaşyny girizmegi kursor sorar, ýazgylary bereniňden soň Закрыть belgini basyp, ol menýudan çykaýmaly.

Mazmuna geçmek

3.3.Ýazgynyň sözlerine bellik, düşündiriş bermek gurallary

Ýazgynyň sözlerine bellik, düşündiriş bermek gurallary, olar Вид -däki Сноски we Примечания setirleriniň üsti bilen amala aşyrylýar, olar baş menýudaky Вставка-ýazgysyna degişli şeýle setirler ýerne ýetenden soňra işjeň ýagdaýa öwrülýär, ýogsam olary açyp bolmaz.

Mazmuna geçmek

3.4.Ekrany tutuşlygyna iş ýerine öwürýän gural

Ekrany tutuşlygyna iş ýerine öwürýän gural, ol Вид -däki Во весь экран -ýazgyny basyp amala aşyrylýar, bu ýagdaýda ekranda öz ýazan ýazgylaryňdan başga diňe şu äpişgejik ekranyň eteginde Во весь экран / Вернуть обычный режим bolar, adaty gurally, menýuly ýagdaýa gaýdyp geljek bolsaň, bu äpişgäniň aşaky setirini- Вернуть обычный режим peýkam bilen basmaly.

Mazmuna geçmek

3.5.Ekrandaky ýazgylaryň ölçegini bermek

Ekrandaky ýazgylaryň ölçegini bermek_ Вид -däki 3.1.1.-iň iň soňunda seredipdik, bu ýerde hem Масштаб... -diýen ýazgyny basyp berip bolar, ony bassaň aşaky äpişge çykar, ondaky berilmeli maglumatlar kompýuterde işleýäniň islegine baglydyr

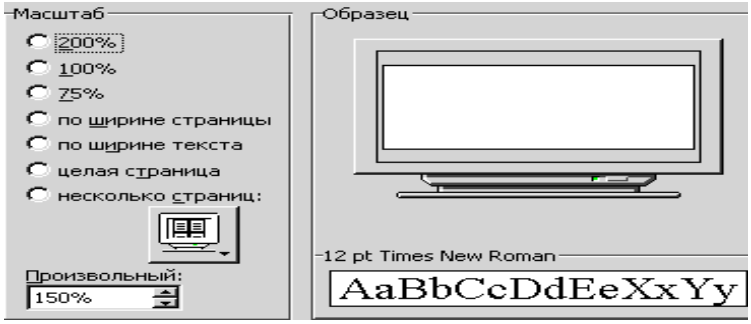

bu äpişgäniň sagynda talap edilýän ölçege bellik edilýär ýa-da iň aşakdaky kiçijik äpişgede peýkam bilen ölçegiň göterimdäki möçberi berilýär, äpişgäniň sagynda onuň nusgasy görkezilýär.

Mazmuna geçmek

4.Ýazgylary, şekilleri ýazgyda goýmak

WORD-da ýazgy ýazylanda ýazgylary, şekilleri belli bir ýazgy ýerinde goýmak amallary baş menýudaky Вставка-ýazgysyny basyp çykan aşakdaky sanawdan amal etjek işiňe gör birine baryp ýerine ýetirip bolar, onuň äpişgesi şeýledir

Mazmuna geçmek

4.1. Setir, sütün, sahypa aralygyny açmak

Setir, sütün, sahypa aralygyny açmak

Вставка-daky şu sanawyň Разрыв... setirini basmak amal edilýär, onuň üçin ekranda kursory arasyny açjak ýeriňe eltip Разрыв...-basmaly, onda şu äpişgejik çykar

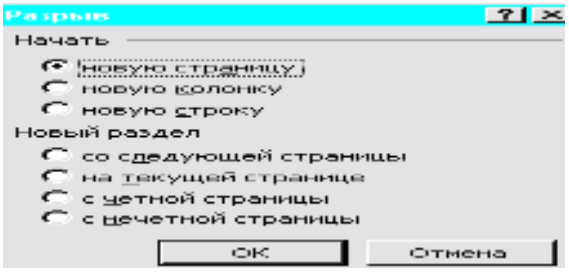

Eger sahyparalyk açylmaly bolsa kursory eltip goýan ýeriňden soň Разрыв... → новую страницу → OK -şeýle yzygideligi basmaly, sütün üçin Разрыв... → новую колонку → OK, setir üçin Разрыв... → новую страницу → OK -şeýle yzygiderligi basmaly, şonda öň ýazylan bolsa arasy açylar, ýogsamam kursor täze talap edilýän ýerde durar.

Mazmuna geçmek

4.2.Sahypalary sanamak we san bermek

Sahypalary sanamak we san bermek işi baş menýuyň Вставка -daky Номера страниц... -setiri basyp tutuş faýlyň ýazgylaryna sahypama-sahypa san berip bolar, ony açsaň aşaky äpişge çykar

ondaky birinji äpişgejikde san bermeli ýeriň sahypanyň aşaky etegini- Внизу страницы ýa-da ýokarky etegini- Вверху страницы görkezmeli, ikinji äpişgejikde sahypada sanyň ýazylyşynyň düzlenişi görkezilmeli, saga görä- Выравнивание: Справа, çepe- Слева, merkeze- От центра, içe- Внутри, daşa görä- Снаружи şu ýazgylar saýlanyp alynmalydyr. Ýazgynyň birinji sahypasy nomerlenmeli bolsa ☑ Номер на первой странице -şu ýerde bellik etmeli. Sahypalara san berlişiniň tertibini we sanalyşyň görnüşini iň aşakdaky sagda ýerleşen Формат... -belgini basyp bermeli, onda açylýan äpişge

Bu äpişgede Формат номера: 1, 2, 3, ... -diýen äpişgejikde sanalyşyň görnüşi saýlanylýar, ol a, b, c, ... , A, B, C, ... , i, ii, iii, ... , I, II, III, ... we ş.m. bolmagy mümkindir. Eger ýazgylaryň bölümleri sanamaga goşulmaly bolsa şu ýerde Включить номер главы-bellik etmeli, haýsy ýerden sanalyp başlanmaly bolsa şu ýerde- начать с: bellik edip sanyny görkezmeli.

Mazmuna geçmek

4.3.Senäni we wagty girizmek

Senäni we wagty girizmek işi Вставка→Дата и время... girip amal edilýär, ony açsaň

Bu ýerdäki birinji äpişgejikde senäniň islenilýän *ýazylyş* görnüşini, söňkyda ýazgy dilini saýlap almaly hem-de iň aşakdaky Обновлять автоматически-şu ýerde awtomatiki ýazylmaly bolsa bellik etmeli.

Mazmuna geçmek

4.4.Meýdanlarda edilmeli amallar

Meýdanlarda edilmeli amallary Вставка→Поле... girip, şu äpişgeden gerek meýdanyňa degişli görkezijileri saýlamaly

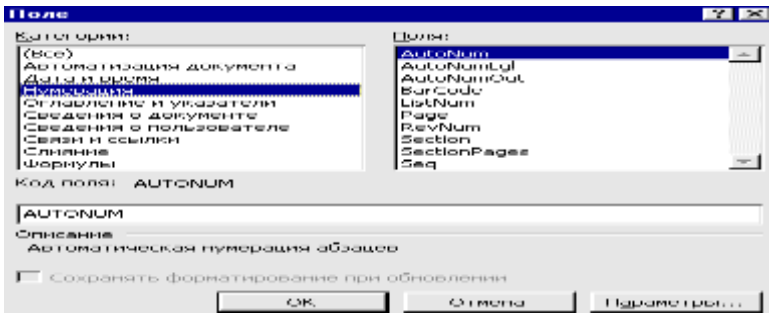

birinji äpişgede Категории: (Все) -meýdanyň görnüşi, indikide onuň ýazylyşy Поля: = (Formula) berilýär meýdanyň we ýazylyşyň parametrlerini Параметры... -diýen ýazgyny basyp çykan äpişgeden bermeli.

Mazmuna geçmek

4.5. Ýazgylara harplar, şekiller goýmak

Ýazgylara harplar, şekiller goýmak işi Вставка→Символ... girip çykan äpişgeden WORD-da *Micrisoft* firmasy tarapyndan *girizilen halklaryň elipbiýlerinden*,(*olaryň ýazylyş düzgüni, ugry WINDOWS-da draýwer arkaly berilýär*) şekillerinden geregiňi saýlamaly, ol äpişgäniň görnüşi şeýledir

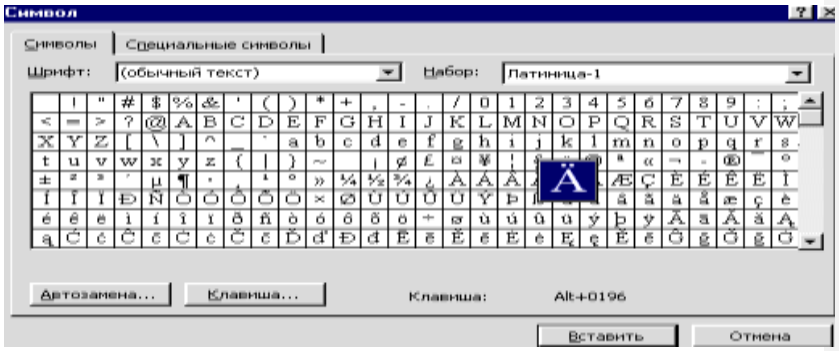

Bu äpişgede çykan belgileriň üstüne syçanyň peýkamjygy bilen gezelenç etseňiz, peýkamyň baran ýeri Ä-şeýle ulalyp bolünip görner, ol harp bir sapar gerek bolsa Вставка→ Символы→ Ä→ Вставить→Закрыть bassaň ekranda kursoryň duran ýernde "Ä" ýazylar, bu ýerde Закрыть ýazylany basmazdan öň ýazga harp, şekil goýmany isledigiňçe dowam edip bolar.

Eger latyn harpyna esalanýan türkmen milli elipbiýine klawiýaturanyň düwmelerinde bolmadyk harplary *klawiýaturanyň düwmelerine* hemişelik *geçirmek* şu ýokarky äpişgede amal edilýär, onuň üçin ol harp, mysal üçin Ä-harpy şeýle ýagdaýda bolsa, ondan soň ol ýerdäki Клавиша... -belgini basmaly, şonda şu äpişge çykar

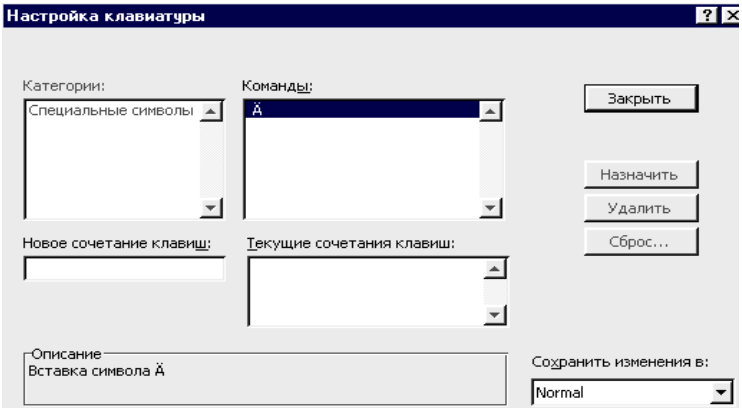

Bu äpişgedäki Новое сочетание клавиш: -şu äpişgä klawiýaturadan Alt, Shift, A düwmeleri bilelikde bassaň(ol Alt-yň ornuna Ctrl hem bolup biler, A-düwmäniň ornuna başga harp ýazylan islendik düwme bolup biler) ol ýerde şeýle ýazgy çykar Новое сочетание клавиш: Alt+Shift+A, ondan soň sagdaky Назначить ýazgyny basmaly, soňra ol äpişgeden Закрыть -ýazgyny basyp öňki äpişgä gaýdyp gelýärsiň, ýenede kiçi "ä" harpyny klawiaturada goýjak bolsak ony şol ýerden tapýas ä, soňra Клавиш... -basyp şu ýere Новое сочетание клавиш: Alt+A - ýazýas, soňra Назначить → Закрыть basyp ýene şol birinji äpişgä gaýdyp gelýäris, ýene galan ýÝ, öÖ, ňŇ, üÜ, çÇ, şŞ harplary goýup bolup bu ýerdäki Закрыть - basyp ondan çykýarys, siz türkmençe ýazgy ýazmaga taýýarsyňyz, klawiýaturadan olary Alt ýa-da Ctrl, Shift düwmeler bilen harp düwmelerini utgaşdyryp ýazyp bolar.

Mazmuna geçmek

4.5.1.Ýöriteleşdirilen şekilleri göýmak

Ýöriteleşdirilen şekilleri göýmak işi Вставка → Символ... → Специальные символы girip çykan äpişgeden birini saýlap alyp Вставка belgini bassaň ol ýerden saýlanan belgi kursoryň duran ýerinde ýazylar, äpişgäniň görnüşi şeýledir

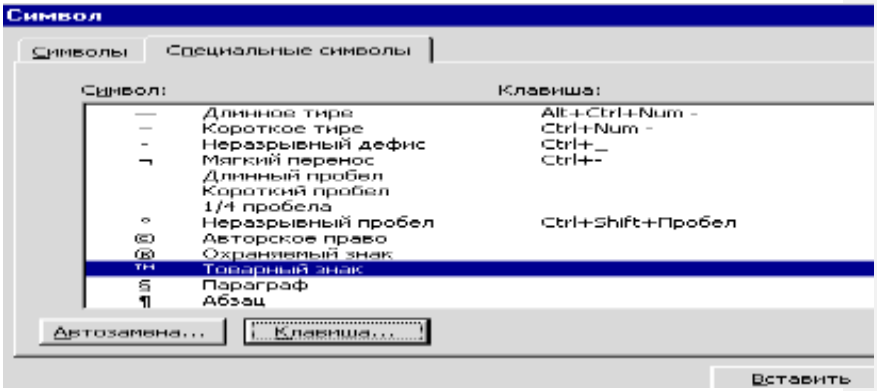

Bu ýöriteleşdirilen belgileri saýlap alyp bolanyňdan soň äpişgeden Закрыть basyp ýa-da ✕ belgini basyp çykyp bolar.

Eger şu ýöriteleşdirilen belgileri klawiaturadaky düwmelere mydam ulanmak üçin geçirmeklik bu äpişgedäki Клавиша... -belgini basyp Alt ýa-da Ctrl we beýleki düwmeler bilen edil ýokardaky milli harplaryň goýulyşy ýalydyr.

Mazmuna geçmek

4.6.Ýazgylarda bellik etmek

Ýazgylarda bellik etmek işi gerek bolsa cursory ol ýere eltip Вставка → Примечание basmaly, bellik edilmeli ýerde onuň ýazgysy aşakdaky aýratyn äpişgede belligiň mazmunyny ýazmak zerurdyr

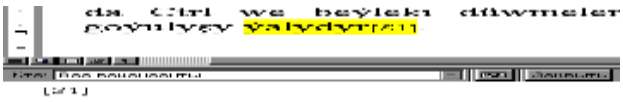

Bu ýerde S1-belligiň nomeri, Кто: Все рецензенты -bellik edýan, ondan Закрыть basyp çykmaly. Mysal üçin, PK gysgaldyp ýazylan söze ýokarky ýazgyny ulanyp bellik gi

Добавлено примечание ([Atdayew1]):
Personal kompýuter

bolýar. PK sözi sary reňk bilen bellenýär we şol sözüň doly adyny belligi görnüşinde ýazyp bolýar: PK – personal kompýuter. Peýkamy şol sözüň üstüne eltseň doly ady çykar. Girizilen belgini üýtgetmek ýa-da aýyrmak üçin peýkamy PK sözüne eltip sag düwmesine basmaly we açylan aýnada

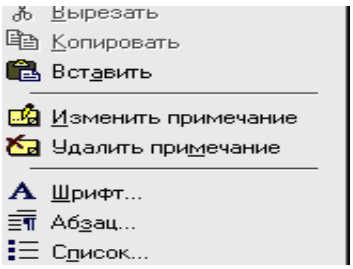

Изменить примечание ýa-da Удалить примечание ýazgylary saýlamaly.

Mazmuna geçmek

4.7.Ýazgylary bellige almak

Ýazgylary bellige almak işi Вставка→Сноска... basmak bilen açylan äpişgede olaryň tertibini bermeli

Bu äpişgede bellige almanyň adaty ýa-da soňundalygyny, sanalyşynyň ýagdaýlaryny görkezmeli, eger bellige almak şekil bolsa Символ... basmaly onda bellige almak üçin 4.5.-däki äpişge çykar, görnüşini ondan görkezmeli. San bolanda san bermegiň tertibini Параметры...-I basyp çykan äpişgejikden berip bolar.

Mazmuna geçmek

4.8.Suratlara, tablisalara we formulalara at bermek

Suratlara, tablisalara we formulalara at bermek işi Вставка →Название... basmak bilen açylan şu äpişgede berilýär

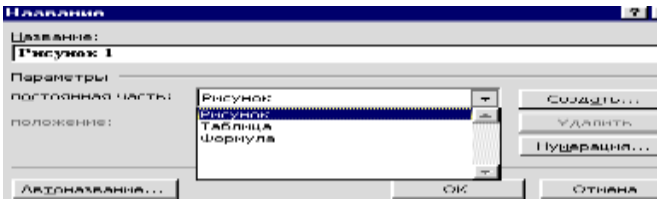

Bu ýerde adyny äpişgäniň ýokarsyndaky zolakda bermeli, aşakda adyň surata ýa-da tablisa, ýa-da formula degişlidigini görkezmeli, adyny döredibem, sanaşdyrybam bolar, ony sagdaky degişli belgileri basmak bilen amal edip bolar. Bu ýerde täze bir ady Создать... düwmäni basyp, şu äpişgede döredip bolar:

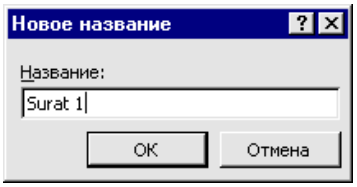

Mazmuna geçmek

4.9.Ýazgylarda çatyrykly salgylanmak

Ýazgylarda çatyrykly salgylanmak işini Вставка →Перекрестная ссылка... basyp amal edip bolar, onuň üçin ony açaňda çykan äpişgede salgylanmanyň görnüşleri we salgylanmaly abzasyň sanlary saýlanylmalydyr.

Mazmuna geçmek

4.10.Yazgylarda mowzuklary we möhüm sözler bermek

Yazgylarda mowzuklary we möhüm sözler bermek işi Вставка→Оглавление и указатели... basmak bilen alçylan äpişgede berip bolar, onuň görnüşi

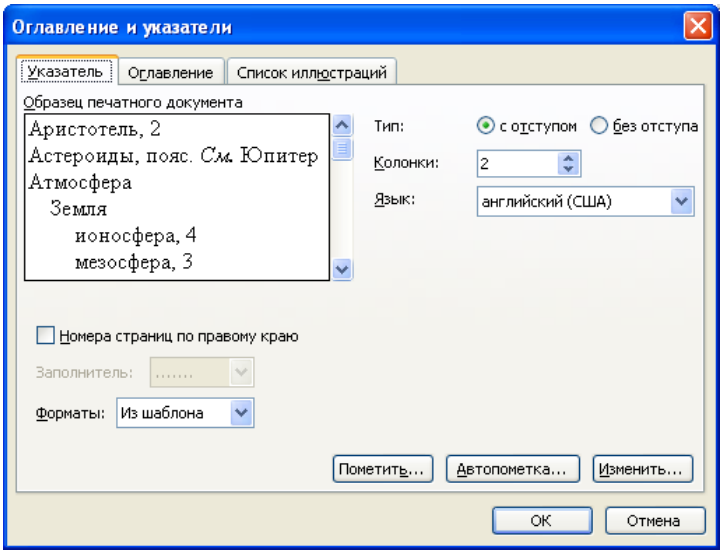

Bu äpişgede ozüniň amal edilmeli işiniň görnüşine görä 4 menýu bardyr. Указатель -bilen açylan äpişgede, ýokarkyda möhüm sözleriň ýazylyş nusgasy, dili we ülňüsi getirilendir ýa-da olar barada maglumatlar bermelidir. Оглавление -äpişgesi açylanda mowzugyň derejesine görä adaty we Web-de ýazylyş nusgasy getirilen, olar üýtgedilmeli bolsa degişli bellikleri şu ýerde amal etmeli. Список иллюстраций -bu äpişge açylanda ýazgyda getirilen şekilleriň duran sahypalary görkezilýär. Таблица ссылок -bu äpişgäni açsaň salgylanmalaryň tablisa görnüşli jemlenmesini alyp bolar.

Mazmuna geçmek

4.11.Ýazgylara suratlar, şekiller goýmak

Ýazgylara suratlar, şekiller goýmak işlerini Вставка→ Рисунок ýazgyny basyp onda açylan aşakdaky sanawdan geregiňe geçip saýlar alyp bolar

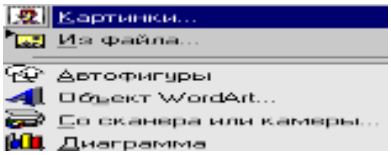

Картинки... ýa-da ekranyň eteklerinde şu belgini bassaň şu şekillerden doly äpişge çykar

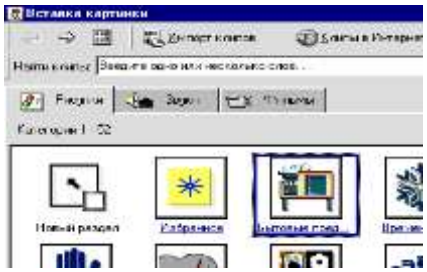

bu ýerde - edip saýlamaly, ony açsaň çykan şekillerden birini saýlap almaly, ondan soň onuň üstüne bellik etseň şeyle ýazgy çykar şu ýerdäki peýkamy bassaň ol şekil kursoryň ekranda duran ýerine barar.

Mazmuna geçmek

4.11.1.Faýllardan ýazga şekil alyp goýmak

.Faýllardan ýazga şekil alyp goýmak işi Вставка→ Рисунок→ Из файла... basmaly, çykan Добавить рисунок-äpişgeden gerek faýlyňy, onuň ýerleşen Папка:-şu ýazgynyň sagyndaky çykan sanawdan saýlamaly, ondan soň aşakdan Открыть-basmaly, ekranda ol Папка:-degşli faýllaryň sanawy çykar, eger çykmasa gözlegi täzeden Папка:-diýen ýere

girip dowam etmeli, faýlyňy tapanyňdan soň Вставка basmaly. Eger bu açan faýlyňy belli bir şertler boýunça goýjak bolsaň Вставка-nyň sagyndaky peýkamy bassaň aşakdan sanaw çykar, Связать с файлом -bolsa ol goýuljak faýl ýazylýan faýl bilen baglanyşdyrylar, Вставить и связать -bolsa goýulandan soň baglanyşdyrylar.

Добавить рисунок-äpişgeden gözlenýän papkadaky faýllary tapmak işi, ol äpişgäniň ýokarysynda ýerleşen -şu ýerden ýardam almak bilen ýeňilleşdirilip bilner, ondaky peýkama bassaň çykan sanawdan peýdalanyp bolar. Список-goýsaň Папка:-daky bar faýllaryň sanawy çykar, Таблица-bolsa faýllaryň möçberi, görnüşi, döredilen senesi çykar, Свойства-faýlyň häsiýetnamasy çykar, Просмотр-bolsa faýlyň şekilini görüp, anyklap bolar. Kompýuterdäki standartlaşdyrylan suratlaryň ählisi Clipart papkada ýerleşýar, mysal üçin olaryň käbir MS Word-da gözlenilişi: MS Word – 97 görnüşinde standartlaşdyrylan suratlar şu aşakdaky ýol bilen tapyp bolar: *C:\Programm Files\Microsoft Office* Clipart; MS Word – 2000 görnüşinde bolsa: C:\Programm Files\Common Files\Microsoft Shared\Clipart.

Mazmuna geçmek

4.11.2.Ýazgylara awtofiguralar goýmak

Ýazgylara awtofiguralar goýmak işi Вставка→ Рисунок→ Автофигуры ýazgyny bassaň çykan Автофигуры äpişgejikde bar bolan figuralar toparyndan birini basyp islän figuraňy ýazga goýup bezäp bolar. Bu äpişgäni ekranyň aşaký ýa-da ýokarky etegine eltip goýup mydama ulanyp bolar. Mysal üçin bassaň şu figuralar çykar , olardan geregiňi ýazga goýup bilersiňiz.

Mazmuna geçmek

4.11.3. Ýazgylara WordArt-dan şekil goýmak

Ýazgylara WordArt-dan şekil goýmak işi Вставка→ Рисунок→ Объект WordArt... basmak bilen amal edilýär, ol edil ekranyň aşaky etegindäki -şeýle belgini basan ýalydyr, ony 3.1.5.-de doly seretdik.

Mazmuna geçmek

4.11.4.Ýazgylara skanerden ýa-da kameradan maglumatlar girizmek

Ýazgylara skanerden ýa-da kameradan maglumatlar girizmek işi Вставка→ Рисунок→ Со сканера или камеры... basmak bilen amal edilýär, onuň üçin skaner ýa-da kamera kompýutere birikdirilen bolmaly.

Mazmuna geçmek

4.11.5.Ýazgylara diagrammalar goýmak

Ýazgylara diagrammalar goýmak işi Вставка→ Рисунок→ Диаграмма basmak bilen çykan äpişgede amal edip bolar, äpişgäniň görnüşi

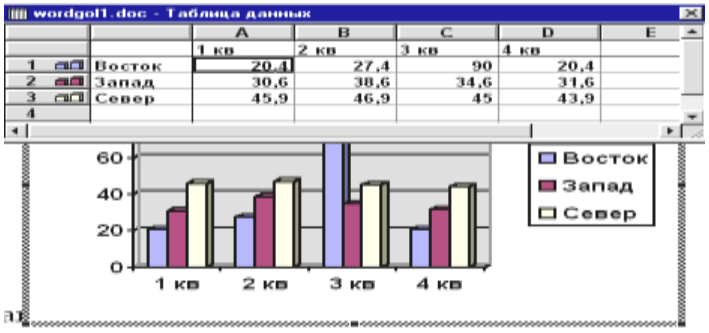

şu çykan wordgol1.doc - Таблица данных-äpişgäniň ýokarysynda getirilen tablisadaky Восток we ş.m. setirlerde öz görkezijileriň atlandyrylyşyny ýazmaly, 1 кв -we ş.m. sütünlerde öz maglumatlaryň atlaryny ýazmaly, tablisadaky ýazylmaly setirleri we sütünleri isledigiňçe dowam etdirip bolar, olardaky ýagny görkezijilere degişli bu tablisadaky maglumatlaryň ornuna öz maglumatlaryňy girizmeli, tablisany dolduryp bolanyňdan soň, ekranyň boş ýerine baryp syçanyň peýkamyny bassaň, dolduran tablisaňa degişli diagrramany ýazga *girzersiň*, tablisa ekranda bolmaz.

Mazmuna geçmek

4.11.6.Ýazgylara çarçuwaly ýazgylary girizmek

Ýazgylara çarçuwaly ýazgylary girizmek işi Вставка→Надпись basmak bilen syçanyň peýkamyny haýsy ýerde ony goýjak bolsaň şol ýere eltip çekmeli, şonda onuň içinde kursor peýda bolar, ony 3.1.12.-de doly seretdik.

Mazmuna geçmek

4.11.7.Ýazgylara faýl-ýazgy goýmak

Ýazgylara faýl-ýazgy goýmak işi Вставка→Файл... basmak bilen çykan äpişgeden goýuljak faýl saýlanyp alynýar.

Mazmuna geçmek

4.11.8. Ýazgylara beýleki kompýuter maksatnamalardan gurallary ulanmak, bölekleri goýmak

Ýazgylara beýleki *kompýuter maksatnamalardan* gurallary ulanmak, bölekleri goýmak işi Вставка→Объект... basmak bilen çykan äpişgedäki sanawdan saýlap alyp amal edilýär. Bu kompýuter maksatnamalary WORD goýulanda şeýle hem WINDOWS goýulanda adatça WORD-yň düzümüne girizilýär. Eger ol maksatnamalaryň käbirleri siziň WORD-yňyzda ýok bolsa WINDOWS-a çykyp olary WORD-a goşup bolar, bu ýagdaýda WORD-a girip täzeden işläp başlamaly, şonda ol goşulan sanaw şu äpişgede görüner

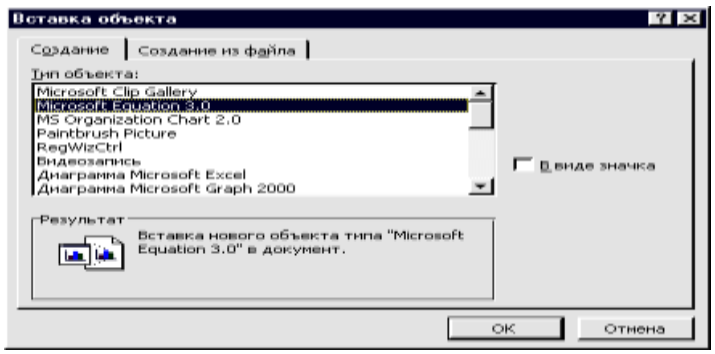

Bu ýerde Тип объекта:-däki sanawdan ol kompýuter maksatnamalarynyň birini saýlap almaly, eger ol maksatnama köp ulanyljak bolsa, ony ekranyň eteklerinde belgijik hökmünde ýerleşdirmek üçin В виде значка-şu ýerde şeýle bellik etmeli, mysal üçin matematiki formullalary ýazmakda ulanylýan Microsoft Equation 3.0-maksatnamanyň etekdäki boljak belgisi -şeýle, ony gönüden-göni basyp formulalar ýazyp bolar. Microsoft Equation 3.0-maksatnamany açsak ýazylyş ekranda

-şeýle ýazylyş äpişgesi çykar, hem-de ol ýazylyşa degişli şu äpişgedäki gurallar ekrana çykyp durar

Bu äpişgedäki her bir öýjikde ýerleşen belgileri, özbaşdak belgiler toparydyr, mysal üçin integral ýazmak üçin -şu belgini açsak onuň aşagyndan integralyň ýazylyş görnüşleri çykar, olardan geregiňi saýlamaly, mysal üçin aşakdaky formulany şol gurallar bilen ýazdyk.

$$D = \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{x^2}{\sqrt{(x-1)^3}} dx$$

Şeýle ýazylan formulany ulaldybam, kiçeldibem, başga ýere eltibem bolar, ol adatça WORD-daky şekiller, figuralar ýalydyr.

Çylşyrymly shemaly dolandyryş düzümleriň görnüşlerini döretmek işi bu ýerdäki MS Organization Chart 2.0 kompýuter maksatnamasyny ekrana çagyryp amal edip bolar, onuň işleniş äpişgesi şeýledir

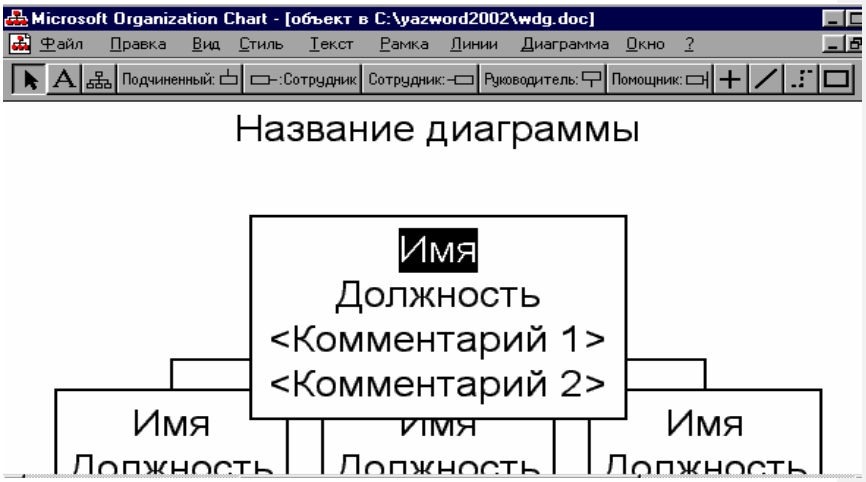

MS Organization Chart 2.0-niň bu iş äpişgesinde dolandyryş düzümininň adyny ýazmak üçin peýkamy Название диаграммы ýazgynyň üstüne eltip bassyp garaldyp, soňra ol ýere öz ýazgyňyzy girizmeli. Aşakdaky çarçuwalardaky Имя ýazylan ýere peýkamy eltip degişli ýazgy ýazyp bilersiňiz. Her bir tutuş shemanyň gornüşini saýlamak basyp amal edip bolar, ony bassaň saýlamak üçin görnüşler beriler. Shemadaky her bir çarçuwanyň wezipesine laýyklykda shema birleşigini ýolbaşçy bolsa Руководитель:, wezipelä garaşly bolsa- Подчиненный:, aýratyn işgär bolsa- :Сотрудник, kömekçi bolsa Помощник: basmaly, olary degişli garaşly wezipelileriň çarçuwasynyň üstüne eltip basyp, çykan çarçuwa ýazgy girizmeli. Shemanyň adyna ýa-da beýleki ýerlerde goşmaça ýazgylar bermeli bolsa A belgini basyp peýkamy ol ýere eltip ýazgyňy ýazybermeli. Shemalarda goşmaça çarçuwalary, çyzgylary girizmek işini -şu belgijikleri degişlilikde basmak bilen goşup bolar. Ekranyň ýokarky etegindäki ýerleşdirilen edil WORD-daky *menýu setiri* bolan Файл Правка Вид Стиль Текст Рамка Линии Диаграмма Окно ? şu ýerdäki ýazgylara basyp ýerine ýetirjek işleriňi degişlilikde amal edip bolar. Aşakdaky şekilde MS Organization Chart 2.0 bilen amal edilen institutyň ýokarky dolandyryş düzümi görkezilendir.

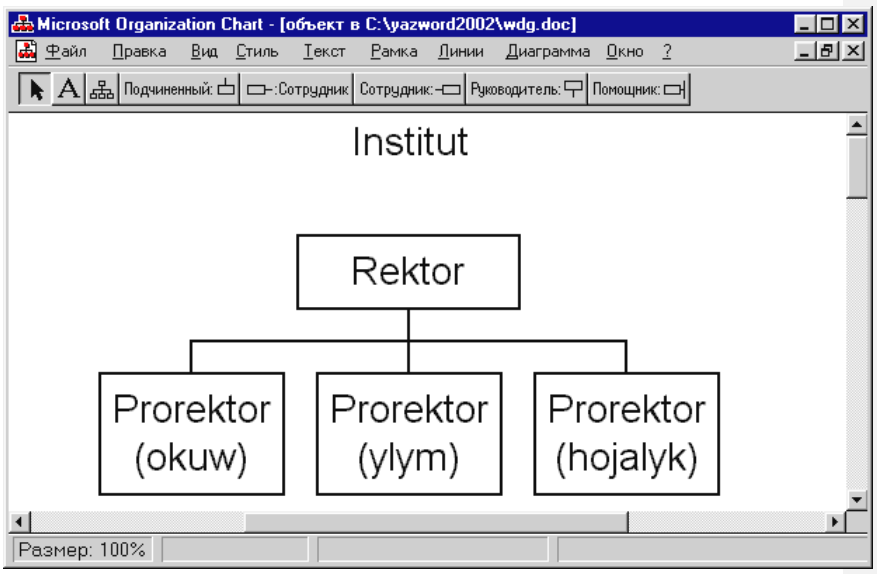

Mazmuna geçmek

5.Ýazgylara çäk(format) bermek

Ekranda ýazylan we ýazyljak ýazgylara çäk bermek amallaryny, ony baş menýudaky Формат -ýazgyny basaňda çykan aşakdaky äpişgedäki ýazgy sanawlarynda amala aşyryp bolar

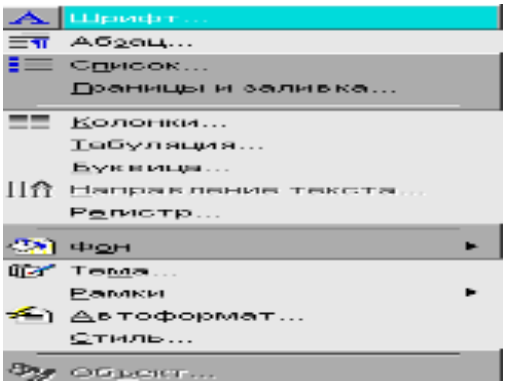

Bu ýerdäki sanawdan degişli setire peýkamy eltip bassaň şeýle işler ýerine ýetirilýär.

Mazmuna geçmek

5.1.Şriftler bilen ýazgylar, setirler ýazmakdaky çäk bermek ammallary

Şriftler bilen ýazgylar, setirler ýazmakdaky çäk bermek ammallary, ol Формат -daky birinji setirinde ýerleşen Шрифт... -basyp şu

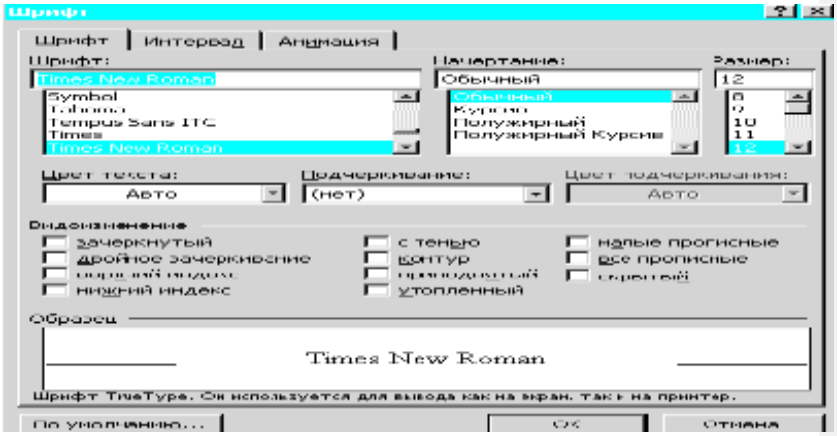

äpişgedäki maglumatlarda berilýär. Bu äpişge birňäçe kiçi doldyrylmaly äpişgejiklere bölünýär, olary ýazgy ýazmazdan öň ýa-da ýazsy ýazylan bolsa ol *garalanan* bolmaly, şeýle ýagdaýlarda görkezilenler amala aşar.

Mazmuna geçmek

5.1.1.Şriftlere görnüşler bermek.

Шрифт-äpişgäniň birinji setirinde oňa degişli Шрифт | Интервал | Анимация-şu menýu bardyr, ýokarky açylan äpişge birinji ýazgy Шрифт-e degişli. Ol äpişgäniň birinji kiçijik äpişgeli şu böleginde

ulanylmaly şriftiň görnüşi saýlanyp alynýar, bu ýerde ol häzirki wagtda köp ulanylýan Times New Roman stilidir, eger başga görnüşleri gerek bolsa ondan aşakdaky sanawdan saýlap alyp bilersiňiz.

Mazmuna geçmek

5.1.2.Harplaryň ýazylyşynyň görnüşini bermek

Шрифт -de görkezilmeli indiki äpişgejikde ýazylyşyň görnüşi görkezilmeli

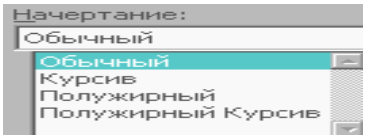

birinji reňklenen setir bolsa adaty, ikinji setir bolsa hat gapdala ýatan-К, üçünji setir bolsa hat ýarym goýy-Ж, dördünji setir bolsa aşagy çyzylan ýarym goýy-Ч Ж, olaryň beýleki utgaşmalaryny berip bolar.

Mazmuna geçmek

5.1.3.Harplaryň ýazylyşynyň ölçegini bermek

Bu setirdäki äpişgeleriň iň soňkysy Размер: 12 ýazyljak harplaryň möçberini bermekdir ol 1-de 1638-çenli, şol sanda onluk drob sanlaram bolup bilýärler, ol sanlary şu äpişgä ýazmaly ýa-da onuň etegindäki çykan sanlardan birini saýlap almaly.

Mazmuna geçmek

5.1.4.Harplara, belgilere reňk bermek

Шрифт -äpişgesiniň ikinji äpişgeler toplumynda bar bolar äpişgejikde ýazgynyň harplarynyň reňkini şu ýerde Цвет текста: Авто görkezilmeli, äpişgejigiň sag tarapyndaky peýkamjygy açsaň saýlap almak üçin reňkleriň görnüşi çykar, olardan birini saýlamaly.

Mazmuna geçmek

5.1.5.Ýazgylaryň aşagyna her-hili reňkli, her hili çyzgylar çyzmak

Bu setiriň ikinji äpişgejigindäki *aşagy çyzylmaly* şu sözlem belgilenen bolsa, ol çyzygyň görnüşi we reňki indiki äpişgejikde berilmeli, mysal üçin Подчеркивание: Цвет подчеркивания: , olaryň her birinde saýlap almak degişlilikde sagynda ýerleşen peýkamjygy basmak bilen amal edilýär.

Mazmuna geçmek

5.1.6.Ýazgylaryň ýazylyşynyň her hili görnüşlerini bermek

Шрифт -äpişgesindäki üçünji setirde ýerleşen şu äpişgejikleriň

Видоизменение
- зачеркнутый
- двойное зачеркивание
- верхний индекс
- нижний индекс
- с тенью
- контур
- приподнятый
- утопленный
- малые прописные
- все прописные
- скрытый

içinde ellik etmek bilen her hili görnüşli ýazgylar ýazyp bolar.

~~Eger~~ зачеркнутый ~~şeýle bolsa onda şu sözlem şu görýän, okaýan ýagdaýyňyzda bolar.~~

~~Eger~~ двойное зачеркивание ~~şeýle bolsa onda şu sözlem şu görýän, okaýan ýagdaýyňyzda bolar~~.

Käbir belgilemelerde, formylalarda *ýokarky indeks* goýulmaly bolsa, onda şol belgini adaty edip ýazyp belgilemeli ýa-da ýazmazdan ozal Шрифт-e girip şeýle верхний индекс bellik etmeli, mysal üçin „X2“ dereje görnüşunde şeýle „X^2“-ýazylar. Eger *aşaky indeks* goýulmaly bolsa, onda şol belgini adaty edip ýazyp belgilemeli ýa-da ýazmazdan

ozal Шрифт-e girip şeýle нижний индекс bellik etmeli, mysal üçin „X2“ dereje görnüşunde şeýle „X_2“-ýazylar.

Harplar, şekiller daşly hem kölegeli ýazjak bolsaň Шрифт-e girip şeýle контур, с тенью äpişgejiklerde bellik etmeli, şonda ýazgy şu sözlem ýaly ýazylar.

с тенью-belgijik özbaşdak hiç-hili amal etmeýär, beýleki belgilemeler bilen bilelikde hereket edýär, diňe приподнятый, утопленный belgilemeler bilen bile işlemeýär. приподнятый we утопленный äpişgejikler bolsa özbaşdak hem-de beýleki äpişgejikler bilen bile işleýändir.

Harplar, şekiller daşly hem kölegeli ýazjak bolsaň Шрифт-e girip şeýle приподнятый äpişgejige bellik etseň, şonda ýazgy şu sözlem ýaly ýazylar.

Harplar, şekiller daşly hem kölegeli ýazjak bolsaň Шрифт-e girip şeýle утопленный äpişgejige bellik etseň, şonda ýazgy şu sözlem ýaly ýazylar, üns berseňiz *şu iki sözlemleriň* ýazylyşynda tapawut bardyr.

Eger ýazan ýazgyňyzy basma baş harplarda ýöne kiçi harplaryň möçberinde ýazjak bolsaň Шрифт-e girip малые прописные-şu belligi etmeli, mýsal üçin şu sözlem bu ýagdaýda aşakdaky ýaly nusgada ýazylar:

EGER ÝAZAN ÝAZGYŇYZY BASMA BAŞ HARPLARDA ÝÖNE KIÇI HARPLARYŇ MÖÇBERINDE ÝAZJAK BOLSAŇ Шрифт-E GIRIP малые прописные-ŞU BELLIGI ETMELI, MÝSAL ÜÇIN ŞU SÖZLEM BU ÝAGDAÝDA AŞAKDAKY ÝALY NUSGADA ÝAZYLAR.

Eger ýazan ýazgyňyzy basma baş harplarda ýöne hemmesini uly harplaryň möçberinde ýazjak bolsaň Шрифт-e girip все прописные-şu belligi etmeli, mýsal üçin şu sözlemiň bu ýagdaýdakysy aşakdaky ýaly nusgada ýazylar:

EGER ÝAZAN ÝAZGYŇYZY BASMA BAŞ HARPLARDA ÝÖNE HEMMESINI ULY HARPLARYŇ MÖÇBERINDE ÝAZJAK BOLSAŇ Шрифт-E GIRIP все прописные-ŞU BELLIGI ETMELI, MÝSAL ÜÇIN ŞU SÖZLEMIŇ BU ÝAGDAÝDAKYSY AŞAKDAKY ÝALY NUSGADA ÝAZYLAR.

Eger ýazan we ýazjak käbir ýazgylaryňyzy ekranda *görkezmejek-gizlejek* bolsaňyz, ýöne barlygyny bildirjek bolsaňyz, onda Шрифт-e girip скрытый-şu belligi etmeli, şeýle -zat ekranda görünmez, ol *gizlenen ýazgyny* diňe baş menýudaky Сервис-e girip Параметры-setire degişli Вид-äpişgä girip, şu скрытый текст ýerde şeýle bellik etseň, ony görüp okap bolar, şonda ol ýazgy ýazgyda ýokardaky ýaly „“ ekranda görüner.

Шрифт -e girip, ondaky äpişgäniň birinji setiriniň Интервал-diýen ýazgysyna peýkamy bassaň, ýazgy setirlerine bolmaly ýagdaýyna görkezme berýän aşakdaky äpişge çykar

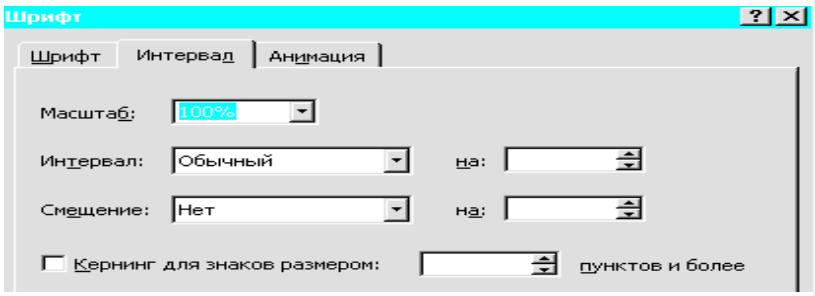

Bu ýerde Масштаб: 100% - äpişgejikde *harp, şekil aralarynyň möçb*eri göterimde berilýär, olary onuň sagyndaky peýkamjygy açyp çykan şu sanawdan 200%, 150%, 100%, 90%, 80%, 66%, 50%, 33% birini saýlap alyp ýa-da san bahany äpişgä ýazyp bolar, mysal „harp“ 200%-de şeýle ýazylar „harp“, 50%-de „harp“-şeýle ýazylar.

Mazmuna geçmek

5.1.7.Setirara, harpara çäkler bermek

Ikinji setirdäki şu Интервал: Обычный äpişgede *setir aralalygynyň ýagdaýy* şulardan biri Обычный-adaty, Разреженный-açygyrak, Уплотненный -dýkyz görnüşleriň biri islegiňe görä saýlanyp alynýar, söňky iki ýagdaýda ondan sagda ýerleşen äişgejikde olaryň möçberi berilýär.

Mýsal üçin şu ýokarky sözlemiň iliknji iki setri Разреженный -da şeýle ýazylar:

„Ikinji setirdäki şu Интервал: Обычный äpişgede *setir aralalygynyň ýagdaýy* şulardan biri Обычный-“.

Mýsal üçin, şu ýokarky sözlem duruşyna Уплотненный -da şeýle ýazylar:

„Ikinji setirdäki şu Интервал: Обычный äpişgede *setir aralalygynyň ýagdaýy* şulardan biri Обычный-adaty, Разреженный-açygyrak, Уплотненный -dýkyz görnüşleriň biri islegiňe görä saýlanyp alynýar, söňky iki ýagdaýda ondan sagda ýerleşen äişgejikde olaryň möçberi berilýär“.

Indiki Шрифт-däki Интервал:-a degişli äpişgedäki iň soňky Смещение: Нет-äişgejigidir, onyň sagyndaky peýkamy bassaň Нет Вверх, Вниз-diýen ýazgylar çykar. Нет-adaty ýagdaýdyr. Eger ol Вверх-bolsa, onda ýazgy ýazylyş ýokara bolar, Вниз-bolsa aşaga, ýakynlaşmasy bolar, onuň ululygynyň möçberi sagdaky äpişgejikde berilmeli.Mysal üçin „ýok“ sözde „o“ harpy garaltsak Вверх-de onuň o-harpy şeýle „ýok“-ýazylar, Вниз-de bolsa ol harp şeýle „ýok“-ýazylar, ol her bir harp üçin aýratyndyr.

Indiki Шрифт-däki Интервал:-a degişli äpişgäniň setiri Кернинг для знаков размером: 12-diýen äpişgelije ýerdir, ol effekt käbir şriftlerde bolýar, onda belgiler üçin käbir möçberler hem berilýär.

Mazmuna geçmek

5.1.8.Elektron ýazgylardaky yşyk effektleri bermek

Baş menýudaky Формат-ýazgynyň Шрифт-setirine degişli Анимация äpişgede *elektron ýazgylar üçin* her hili ýagtylandyrma effektleri berilýär, olaryň sanawy Вид:-e berilýär, mysal üçin „her hili ýagtylandyrma“ sözüni Неоновая реклама-neonly mahabatlandyrmasynda ýerine ýetirdik, ol çap edilende görünýän däldir.

Mazmuna geçmek

5.2.Ýazgy setirde başdan çekilmeleri, setirara çäkleri bermek

Baş menýudaky Формат-ýazgynyň Абзац...-setirini bassaň ýazylan we ýazyljak ýazgy setirine başdan we sagdan çekilmeler, setirara çäkler bermek üçin şu äpişge çykar

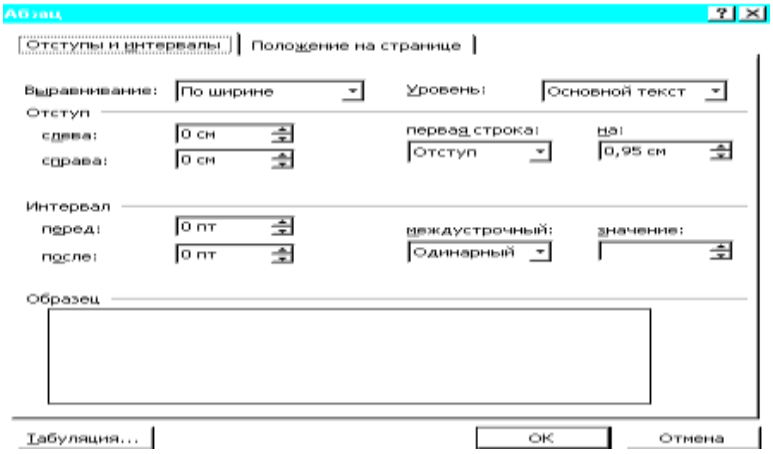

Bu ýerde Абзац...-daky Отступы и интервалы-ýazgynyň şu äpişgesindäki Выравнивание: По ширине-äpişgejiginde setiriň şeýle hem tutuş sözlemiň iki çete görä ýerleşişi görkezilýär, sag tarapdaky peýkamjygy açsaň aşagynda sanaw çykar. Bu sanaw boýunça setiri ýerleşdirmek По ширине-bolsa, ol ekrandaky-, По левому краю-bolsa ekrandaky-, По центру-bolsa ekrandaky-, По правому краю -bolsa ekrandaky- şu belgilemeler bilen ýerine ýetirilýän şol bir amallardyr.

Абзац.-daky Уровень: Основной текст-äpişgejikde, ondan sagdaky äpişgejikde amal edilmeli ýazgynyň görnüşi görkezilýär, onuň sag tarapyndaky peýkamjyga bassaň ýazgynyň bolmaly we saýlanyp alynmaly derejesi görkeziler.

Абзац.-daky indiki Отступ -böleginde Выравнивание:-degişli çepden - слева: 0 см, справа: 0 см -sagdan, göýulmaly boş ýerleriň mukdary

görkezilýär, bu äpişgede

abzasyň birinji setiriniň başdan näçeräk çekilip ýazylmalydygy görkezilýär, bu ýerde ol 0,95 sm.

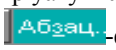

-da setirara aralyk

-diýen ýazga degişli bölekde berilýär. Setiriň öňiniň aralygy şu äpişgejikde- 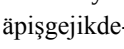

, soňunyň aralygy şu äpişgejikde-

berilýär, iki setiriň aralygy şu äpişgejikde- 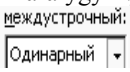

berilýär, onuň sagyndaky peýkamjygy bassaň setirara *görkezmeler* çyka. Eger setirara bir setir boşluk-

, bir ýartym setir boşluk- 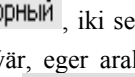

, iki setir boşluk- 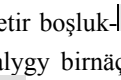

, iň az boşluk- 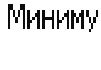

, örän takyk-

bilen berilýär, eger aralygy birnäçe esse köpeltjek bolsaň- 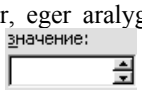

Множитель bermeli, ondan sagdaky äpişgejikde
şu görkezijileriň mukdar bahalary berilýär.

Mazmuna geçmek

5.2.1.Setir içinde çäkler, ýerleşdirmeler bermek

-äpişgäniň iň aşaky setirindäki 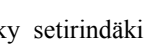

-belgisini bassaň aşaky äpişge çykar

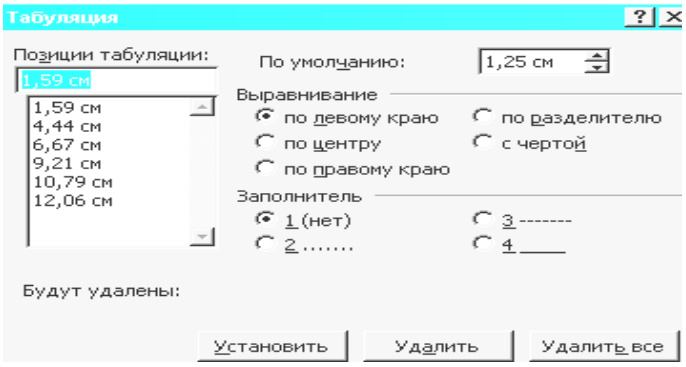

Bu äpişgede berilmeli görkezijiler setirde ýazylmaly ýazgylaryň ýerlerini we bolmaly ýagdaýyny görkezýär, ol ýazgy ýazylýan ekranyň ýokarky etegindäki *çyzgyçdaky* ýerleşdirilmeli belgilemeler bilen baglanyşyklydyr, *çyzgyjyň* setiriniň çepinde ýerleşen
-şu ýa-da beýleki belginiň üstüne syçanyň peýkamyny eltip bassaň gerekli muňa degişli bellik çykar, soňra peýkamy ol belligi eltjek ýeriňe bassaň, ol belgi barar, soňra ony peýkam bilen islän ýeriňe süýşürip bolar. 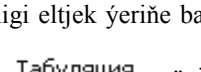

-äpişgede şu ýerde- 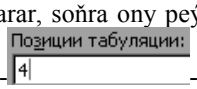

-goýulmaly aralyk görkezilýär, san berilmese 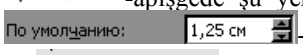

-bu ýerde bolmalysy görkezilýär, çepden bolmaly ýer bu ýerde- 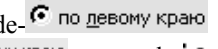

çyzgyçda-
, merkezden- 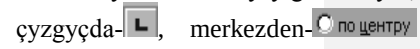

çyzgyçda-
, sagdan- 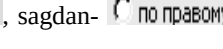

çyzgyçda-
görkezilýär, *san ýazylmaly* bolsa şeýle-

, *dik çyzyk* goýulmaly bolsa- çyzgyçda şu görkezilen bellikleri goýmaly ýa-da bu äpişgede bermeli. Bu ýerdäki belgilemeler *setiriň islendik ýerlerinde* goýulyp bilner, şonda bolmaly doldurmalar Заполнитель 1 (нет) -şu ýerdäki belgilemelerde berilýär, olary aýyrjak bolsaň äpişgäniň aşaky setirindäkileri basmaly. Ýazgy ýazylanda her aralykdaky bolmaly boş ýerden geçmeklik klawiaturadaky **Tab**-düwme bilen amal edilýär, mysal üçin, şu aşaky ýazgy 5.2.1-däki äpişgedi sanlara görä, şu çyzgyçda ýazlan:

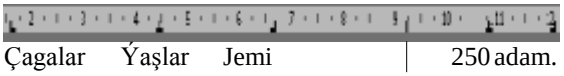

Çagalar Ýaşlar Jemi | 250 adam.

Mazmuna geçmek

5.3.Abzaslara, setirlere markerler, sanlar bermek

Baş menýudaky Формат -ýazgynyň Список... -setirini bassaň ýazylan we ýazyljak ýazgynyň birinji setirine markerler, sanlar we degişlilikde çekilmeler berilýär, onyň äpişgesi şeýledir

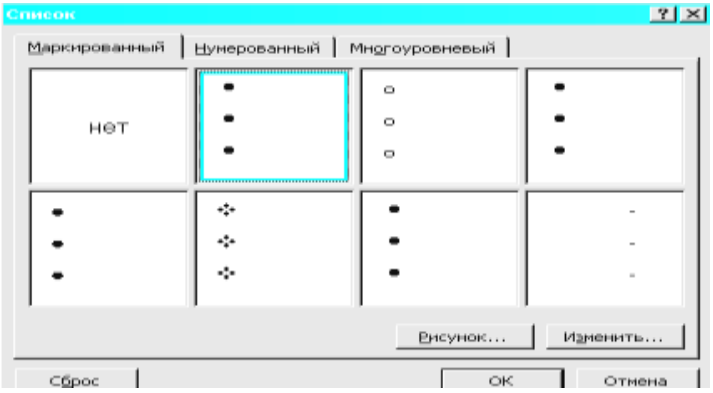

Bu äpişgede çykan 8-sany belgilemeleriň islendigini setiriň başyna goýup bilersiňiz, onuň üçin bu äpişgäni açmak hökman däldir, ekranyň ýokarky eteginde ýerleşen şu şekil bolsa- , san bolsa- belgileriň birini basyp ýa-da ýazanyňda abzasyň islendik ýerinde basmak ýeterlikdir.

Список -äişgedäki birinji setirde, oňa degişli şeýle menýu setri Маркированный | Нумерованный | Многоуровневый bardyr. Маркированный bolanda setiriň başyna her-hili görnüşde şekil goýýar, | Нумерованный | -bolanda san goýýar, Многоуровневый -bolanda biri-birine bagly köp derejeli san goýýar.

Ýokarky äpişge Маркированный -söze degişlidir, şol 8-den birini saýlamak ýeterlikdir, eger olar gönüňe ýaramasa, onda islendik şekil goýjak bolsaň Рисунок... -belgini basyp, ondan

çykan suratlardan birini goýmaly, eger harp ýa-da beýleki şekil gerek bolsa Изменить... -basyp aşakdaky çykan äpişgeden düzedip bolar

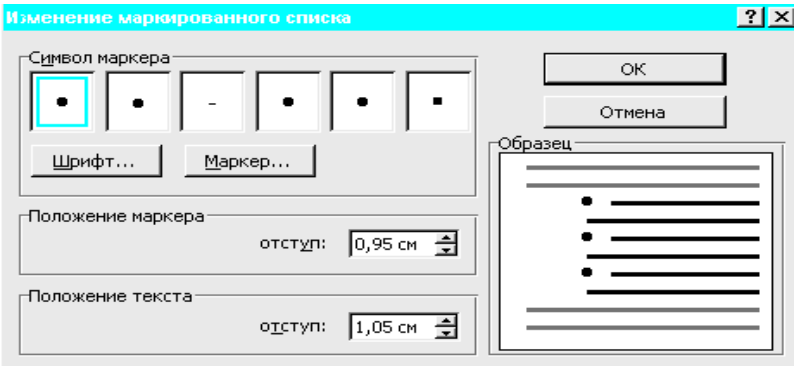

bu ýerde görkezilen her bir markeriň ýazgy setiriniň başyndan ýerleşmeli ýeri şu ýerde 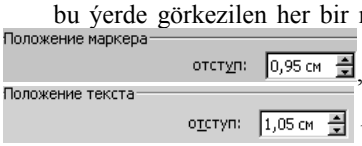

, ondan soňky ýazgylaryň ýerleşmeli ýeri şu ýerde berilýär. Marker üýtgediljek bolsa her hilli stilli ýazgy gerek bolsa Шрифт... basmaly we çykan äpişgede zerur görkezijiňi bermeli, ol görkezijiler barada 5.1.-de doly seredip geçdik. Bu ýerde Маркер... ýazgyny bassaň Символ -diýilip ýazylan äpişge çykar, ondaky islendik şriftdäki, islendik belgini saýlap OK -basyp özüňe gerek markeri alarsyň.

Список -äişgedäki Нумерованный -bolanda ýazylan we ýazylmaly sözlemler sanalýar, onuň saýlanylmaly görnüşi şu äpişgededir

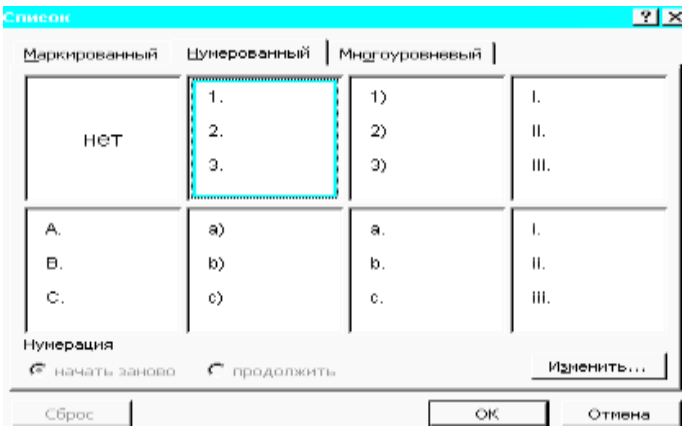

Bulardan biri saýlaman, sanamay üýtgetjek bolsaň Изменить... -ýazgyny basmaly, ony bassaň aşakdaky äpişge çykar

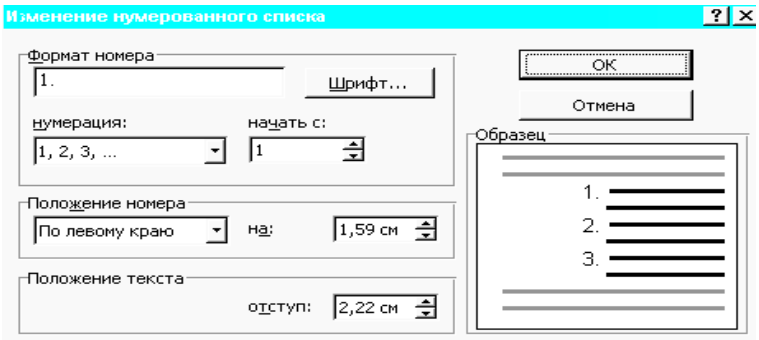

Bu ýerde Формат номера 1. -sanamanyň çarçuwasy, нумерация: 1, 2, 3, ... -tertibi, Положение номера По левому краю на: 1,59 см -sanyň çepden durmaly ýeri Положение текста отступ: 2,22 см -sana degişli sözlemiň setiriniň çepden ýazylmaly ýeri görkezilýär. Шрифт... -bassaň edil ýokarky markerdäki ýaly işler edilýär.

Список -äpişgedäki menýu Многоуровневый -bolanda biri-birine bagly köp derejeli san ýa-da şekil goýulýar, ony açsaň şu äpişge çykar

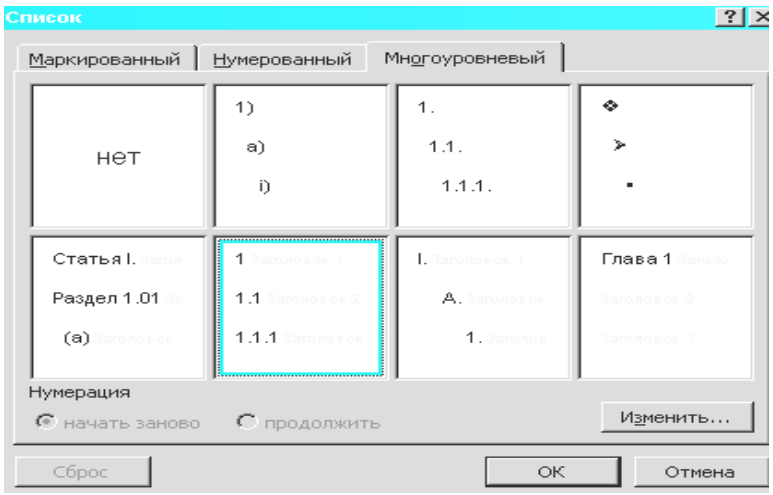

şu äpişgedäkileriň birini saýlasaňyz bolar, ony üýtgetjek bolsaň Изменить...-basmaly, ol ýerde şeýle äpişge çykar

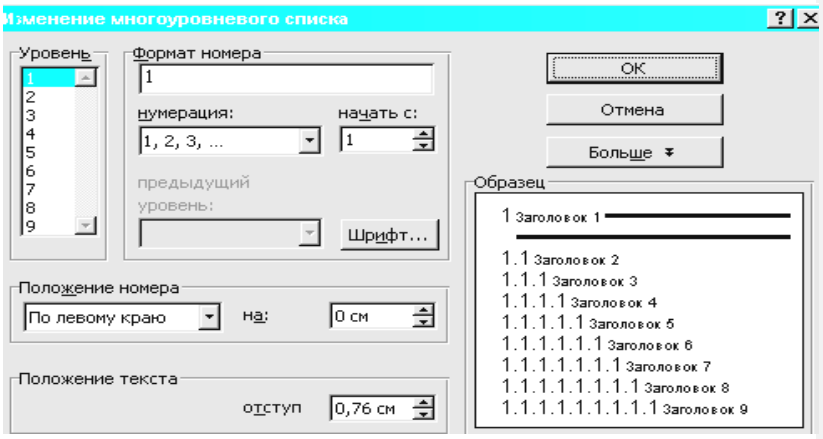

Bu äpişgäniň birinjisinde sanyň derejesi, ikinjide sanyň çarçuwasy, üçünjide sanalyş tertibi, ondan soň başlanmaly san görkezilýär. Köp derejeli sanalmanyň bu ýerdäki setiriň başyndan ýerleşdiriliş tertibi we Шрифт... edil ýokardaky ýalydyr.

Mazmuna geçmek

5.4.Ýazgyda araçäkleri we ýazgy düşekleriniň reňklerini bermek

Ýazgyda araçäkleri we ýazgy düşekleriniň reňklerini bermek Формат-daky Границы и заливка...-setrini basmak bilen berilýär, ony bassaň çykjak äpişge 1.7.1. –de doly düşündirilendir.

Mazmuna geçmek

5.5.Ýazgylary sahypalarda bölek sütünler görnüşinde bermek

Ýazgylary sahypalarda bölek sütünler görnüşinde bermek işi Формат-daky Колонки...-setiri ýa-da 3.1.1.-däki ekranyň ýokarky etegindäki -şu belgini basyp berip bolar, ol setiri bassaň şu äpişge çykar

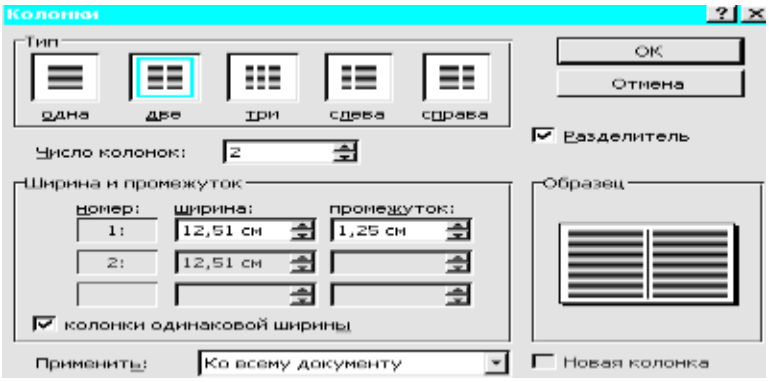

Bu ýerde -şu bölekde ýazylmaly sütünleriň görnüşleri saýlanylýar, ondan soň Число колонок: 2-bu ýerde sütünleriň sany berilýär, -bölekde her sütüniň ini, aralygynyň mukdary, sütünler aralygynda *dik çyzyk* gerek bolsa Разделитель-goýmaly, sütünler birmeňzeş bolsa şu ýerde колонки одинаковой ширины bellik etmeli.

Mazmuna geçmek

5.6.Ýazgylary setirde çarçuwaly ýazmak

Ýazgylary setirde çarçuwaly ýazmak ony Формат-daky Табуляция...-setrini basyp ýerine ýetirip bolar, ony 5.2.1.-de görkezdik.

Mazmuna geçmek

5.7.Ýazgynyň, abzasyň birinji harpyny, belgisini aýratyn öňe çykarmak

Ýazgynyň, abzasyň birinji harpyny, belgisini aýratyn öňe çykarmak_Формат-daky Буквица...-setirini basyp aşakdaky äpişgede berip bolar

belginiň öňde durmaly ýeri

-şu ýerden saýlanylýar, belginiň şrifti 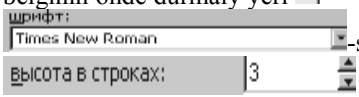

-şu ýerde berilýär, belginiň dikligi

-şu ýerde berilýä, ýazga çenli aralyk

-şu ýerde berilýär, mysal üçin şu sözlemiň baş „B“-harpynyň ýazylyşy.

Mazmuna geçmek

5.8.Ýazgylara ugur bermek amallary

-daky -setiri ýa-da ekranyň eteklerindäki -şeýle belgi bilen berilýär, onuň üçin bu belgi işjeň ýagdaýda bolmaly, ýagny ýazgylar belli bir ugur boýunça ýazylmak üçin olar tablisanyň ýa-da belli bir figuranyň içinde bolmaly, ügur berilmeli äpişge şeýledir

Bu ýerde ýazgynyň ýazylyşy 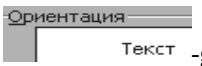

-gapdala,

-aşakdan ýokary,

-ýokardan aşak bolan ýagdaýyň biri bolup biler.

Mazmuna geçmek

5.8.Ýazgylaryň harplaryna görnüş bermek amallary

Ýazgylaryň harplaryna görnüş bermek amallary Формат-daky Регистр...-setiri bilen berilýär, ony ulanmak üçin ýazylanlary belgilemeli, ondan soň ony açsaň şeýle äpişge çykar

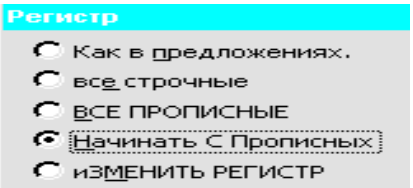

Bu sanawdan haýsam bolsa birini saýlap almaly, saýlanyp alynyşy, ýazylyşy *5.1.6.*-da has anyk seredildi.

Mazmuna geçmek

5.9.Ýazgylaryň, tutuş faýllaryň düşegine reňk bermek

Ýazgylaryň, tutuş faýllaryň düşegine reňk bermek işi Формат-daky Фон-setirini basmak bilen aşakdaky äpişgede çykan reňklerden birini saýlap almak bilen ýerine ýetirilýär

Bu ýerde Нет заливки-bolsa ol adaty ýagdaýdyr, galan ýagdaýlarda reňkleri şu ýerden saýlamaly. Eger bu reňklerden başgasyny isleseňiz onda äpişgedäki Другие цвета...-diýen ýazgyny basyp çykan äpişgelerden isläniňi saýlap almaly

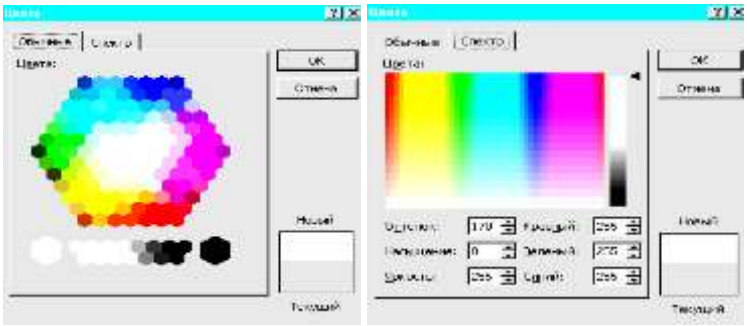

Birinji äpişge adaty düşegiň, ikinji äpişge zolakly bahalary san mukdarynda berilmeli reňklemeleridir.

Mazmuna geçmek

5.10.Ýazgylaryň toplumyna mowzuklaryň görnüşini bermek

Ýazgylaryň toplumyna mowzuklaryň görnüşini bermek işi Формат-daky Тема...-setirinde amala aşyrylýar. Onuň äpişgesi şeýledir

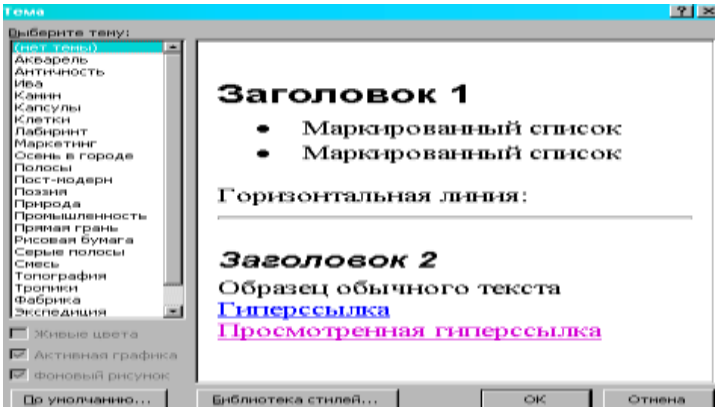

Äpişgäniň çep tarapynda mowzuklaryň sanawy, sagynda ýazylyş mysaly getirilendir, ýazylyş stiliniň görnüşi Библиотека стилей...-basyp çykan äpişgeden saýlanyp alynýar.

Mazmuna geçmek

5.11.Sahypalara çarçuwa bermek

Sahypalara çarçuwa bermek işi Формат-daky Рамки-da amala aşyrylýar, ony bassaň Оглавление в рамке we Новая страница рамок-diýen ýazgylar çykar. Birinjisinde mowzugy çarçuwa almalymy, ikinjisinde täze sahypanyň çarçuwasynyň berilmegini sorar, olary öň seredip geçdik.

Mazmuna geçmek

5.12.Ýazgylara awtoformat bermek

Ýazgylara awtoformat bermek işi Формат-daky Автоформат...-ýazylan setiri basmak bilen berilýär, ony bassaň şu äpişge çykar

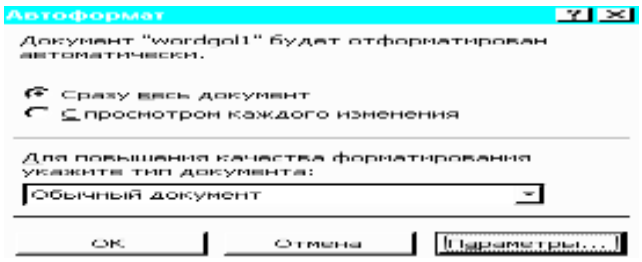

Bu ýerde ähli ýazgyny çarçuwalajak bolsaň ýikardaky ýaly, ýogsamam belgini aşakda goýmaly, etekdäki äpişgejikde ýazgynyň görnüşini bermeli. Bu äpişgede Параметры... -bassaň çarçuwalamaga degişli äpişgeler çykar

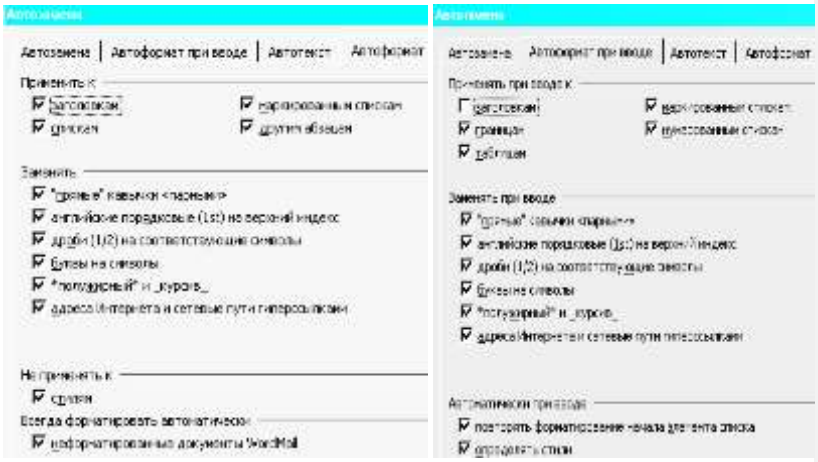

Bu äpişgelede awtoformata degişli belgiler edilmeli.

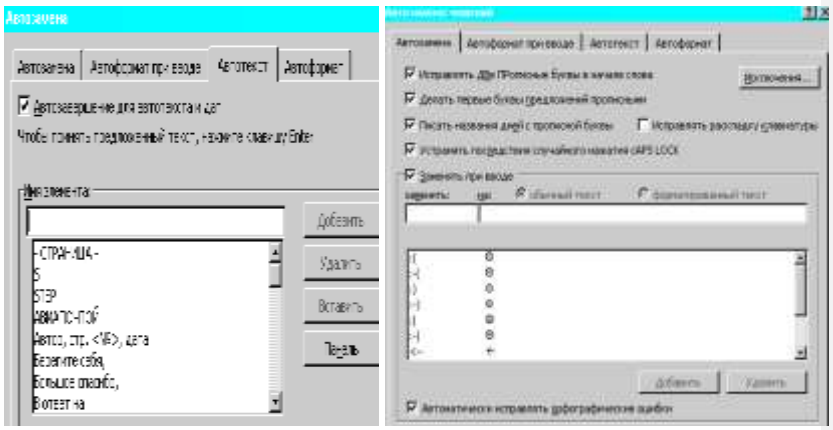

Bu äpişgelerde käbir ýazgylary kompýuteriň özi ýazar ýaly maglumatlar goýmagy berýär, mysal üçin senäni we bir topar şeýle adaty ýazgylary.

Mazmuna geçmek

5.13.Ýazgy ýazylyşyna görnüşler(stiller) bermek

Ýazgy ýazylyşyna görnüşler(stiller) bermek işi Формат-daky Стиль...-setirinden berilýär, onda şu äpişge açylýar

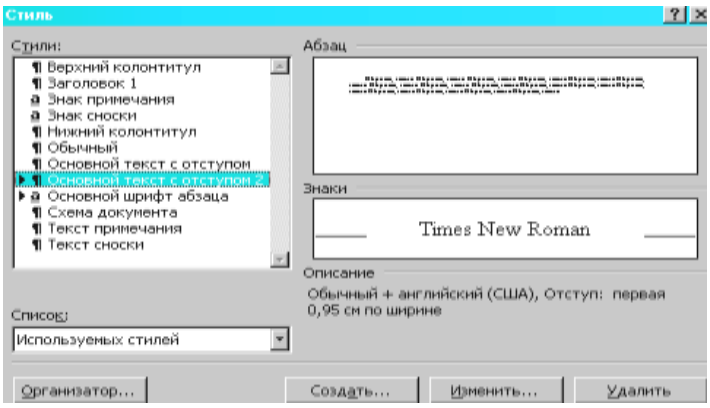

Bu ýerde ýazylyş stilini çepdäki äpişgejikden saýlap alyp bolar, olaryň sanawy aşakdaky äpişgejikden çykar, olary şu ýazgylar bilen Создать... -döredibem, Изменить... -üýtgedibem, Удалить-aýyrybam we täzeden Организатор... -gurabam bolar.

Mazmuna geçmek

5.14.Ýazgylarda figuralar, şekiller goýmak

Ýazgylarda figuralar, şekiller goýmak işi Формат-daky iň soňky Надпись... ýa-da Формат рисунка-setirini basyp, ol öň ýazga goýulan figura bilen ammallar geçirýär. Надпись...-bassaň 6-sany menýuly äpişgeler açylýar, olardaky berilmeli we görkezilmeli çäkler 3.1.12-de görkezildi.

Ol äpişgeler we olardaky görkezilmeliler şulardyr

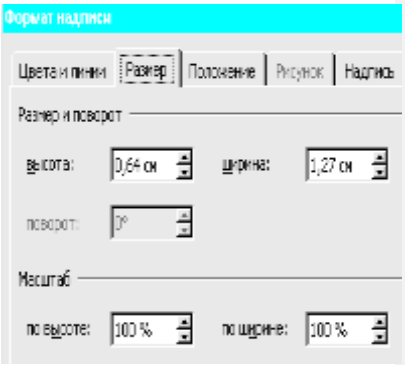

birinjisinde daşky çyzygyň reňki we ini, ikinjisinde ölçegi berilýär.

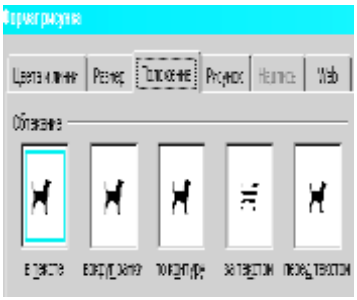

birinjisinde figuranyň, suratyň ýazgyda ýazga görä ýerleşişi, ikinjide onuň ölçegleri berilýär.

Mazmuna geçmek

6.Ýazgylara, faýllara hyzmatlar(serwis) bermek işleri

WORD-da ýazylan we ýazylmaly ýazgylara hyzmaty baş menýudaky Сервис-ýazgydaky şu aşakdaky sanawdan berilýär

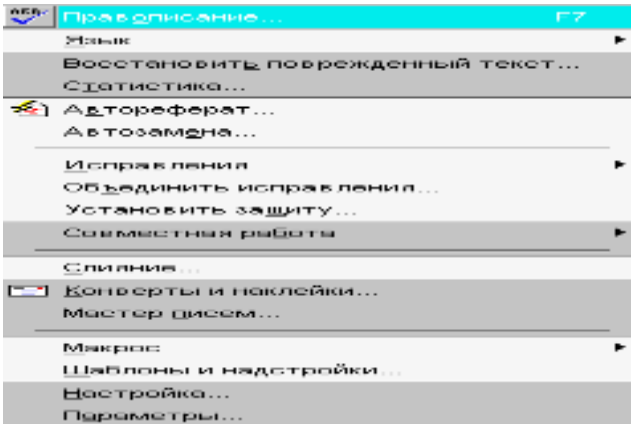

Mazmuna geçmek

6.1.Ýazgylarda dürs ýazuw, ýazgy dili bilen baglanyşykly hyzmatlar

Ýazgylarda dürs ýazuw, ýazgy dili bilen baglanyşykly hyzmatlar Сервис-ýazgydaky Правописание... F7 we Язык bilen amala aşyrylýar, onuň üçin ýazgy ýazylýan diliň doly sözlügi WORD-a girizilmelidir, häzirki wagtda iňlis, rus we ş.m. dilleriň sözlükleri Тезаурус... Shift+F7-ady bilen ol ýerde bardyr, Türkmenistanda kompýuterler köpçülikleýin ulanylyp başlanmagy bilen türkmen diliniň Тезаурус...-y hem döredilerler, şonda bu işler amala aşyrylyp bilner.

Сервис -ýazgydaky indiki Восстановить поврежденный текст...-ýazgysy ýazgydaky zaýalanan bölegini dikeldýär, onuň üçin ol dil WORD-da bolmaly, Статистика...-setirini bassaň ýazýan ýazgyň barada grammatiki, fonetiki we ş.m. maglumatlar alarsyň.

Автореферат...-setir bilen WORD ýazylan ýazgynyň wajyp ýerlerini gysgaça edip ýazgynyň 25% golaýny özünde jemleýän ýazga öwürýär.

Автозамена...-setiri bassaň çykjak äpişgelerde 5.12.-däki işler amal bolar, oňa ol ýerde doly seretdik.

Исправления-setirini basmak bilen ýazylan ýazgylary bölüp almak- Выделить исправления..., düzetmäge kabul ýa-da ret etmek- Принять/отклонить исправления... we ony ýazgynyň görnüşleri- Сравнить версии... bilen deňeşdirmek işleri amal edilýär. Объединить исправления...-setir bilen düzedişlerbirikdirilýär. Установить защиту...-setirini basmak bilen düzedişlere bellik edilýär, ol aýratyn äpişge bolup çykýar.

Mazmuna geçmek

6.2.Faýllar, ýazgylar bilen bilelikdäki amallar

Совместная работа-setiri INTERNET bilen baglanyşyklydyr, kompýuter torunda boljak ýygnak- Начать собрание we ondaky maslahat- Web-обсуждения işleri bu ýerde amal edilýär.

Сервис-däki Слияние...-setirini bassaň esasy ýazgy bilen 1 Основной документ Создать, 2 Источник данных Получить данные, 3 Объединение Объединить... alynmaly ýazgyny - şu ýerde birikdirýär, bu işi goşmaça faýl açyp hem amal edip bolar.

Mazmuna geçmek

6.3.Aragatnaşyk bukjalarynyň daşynyň salgysyny, içiniň ýazgysyny ýazmak amallary

Aragatnaşyk bukjalarynyň daşynyň salgysyny, içiniň ýazgysyny ýazmak amallary, ony Сервис-däki Конверты и наклейки...-setiri bilen *aragatnaşyk bukjasynyň* salgysyny ýazyp bolar, şu äpişgede

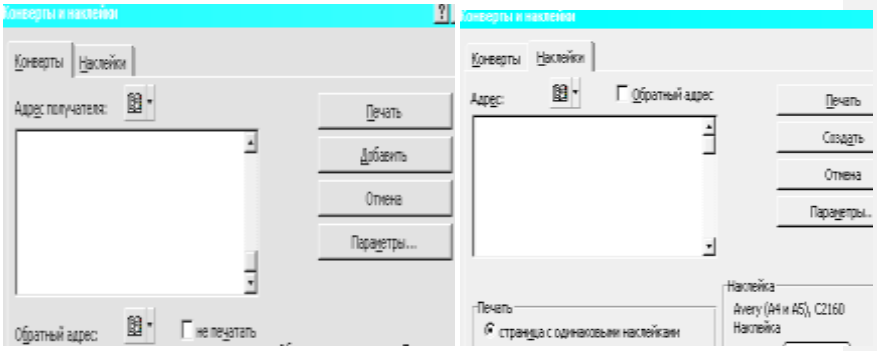

Bu äpişgelerde bukjadaky salgy we goýberýäniň salgysy ýazylýar, Параметры... ýazgyny bassaň çykan kiçijik äpişgede bukjanyň adaty standart möçberi görkezilmeli.

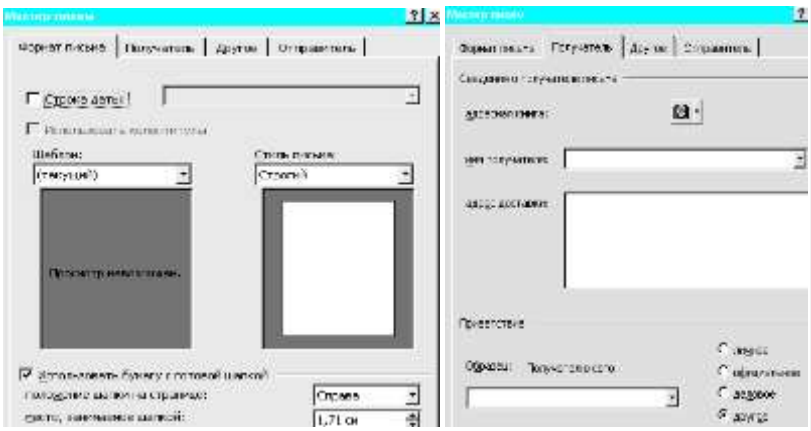

Birinji äpişge hatyň senesi, ýazgy ülňüsi we stili, ikinjide haty alýanyň salgysy we häsiýetnamasy berilýär.

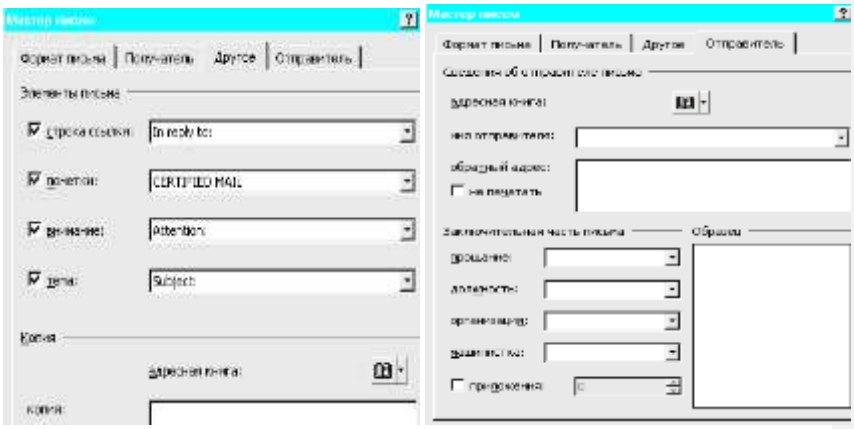

Birinjisinde hata degişli käbir bellikler, ikinjisinde haty ýollaýjynyň maglumatlary berilýär.

Mazmuna geçmek

6.4.Makroslar hyzmatyny döretmek amallary

Makroslar hyzmatyny döretmek amallary ony Сервис -däky Макрос-setrini işe girizmek bilen amal edip bolar. Ol setirden soň aşakdaky sanaw çykar

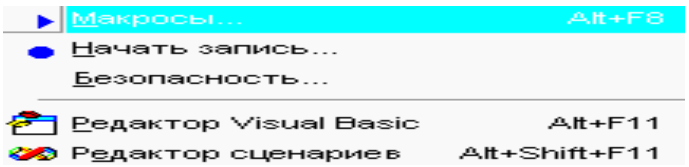

Bu ýerdäki birinji setir bilen makros ýazmak üçin äpişge açylar, ikinji setirde ol ýazylar, üçünjide onuň howpsuzlygy serediler, dördünji setirde *Visual Beýsik* redaktory WORD üçin çykar, iň soňkyda makros ýazmagyň yzygiderliginiň ýazylyşy görkeziler, ol Web-de bolar.

Сервис-däki indiki setirler Шаблоны и надстройки..., Настройка... bilen hat ýazmada has köp ulanyljak WORD gurallary ekranyň aşaky we ýokarky etegine çykarmakda ulanylýar, ol işler 3.1.-de doly seredildi, *seret 3.1.16*

Mazmuna geçmek

6.5.Ýazgylary ýygnamaga, faýllara degişli umumy hyzmatlaryň görkezijileriniň berlişi

Ýazgylary ýygnamak, bar we täze döretjek faýllaryňa has zerur umumy hyzmatlary, olaryň görkezijilerini Сервис-däki iň soňky Параметры... setirini basmak bilen berilýär, ony açsaň aşakdaky görnüşde äpişge çykar

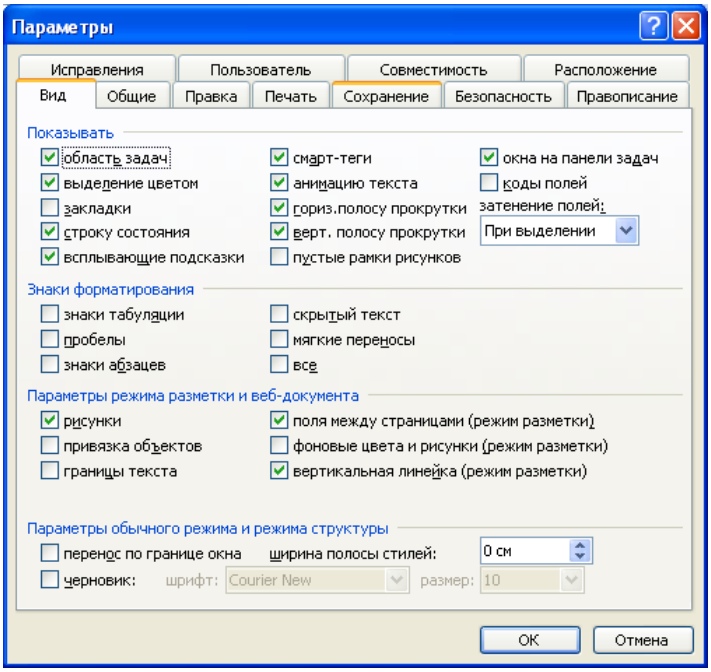

Adaty hat ýazmak üçin Сервис-däki Мастер писем...-setiri ulanylyp bilner ony açsaň açan äpigäniň ýokarysynda ýerleşen menýua görä dört sany ol menýulara degişli äpişgeler açylar

ýalydyr ýone tapawudy faýly nähili we haýsy göterijide ýa-da ondaky papkada saklajagyňy anyk bermek bolup durýar. Сохранить как... açsak şeýle şekil geler

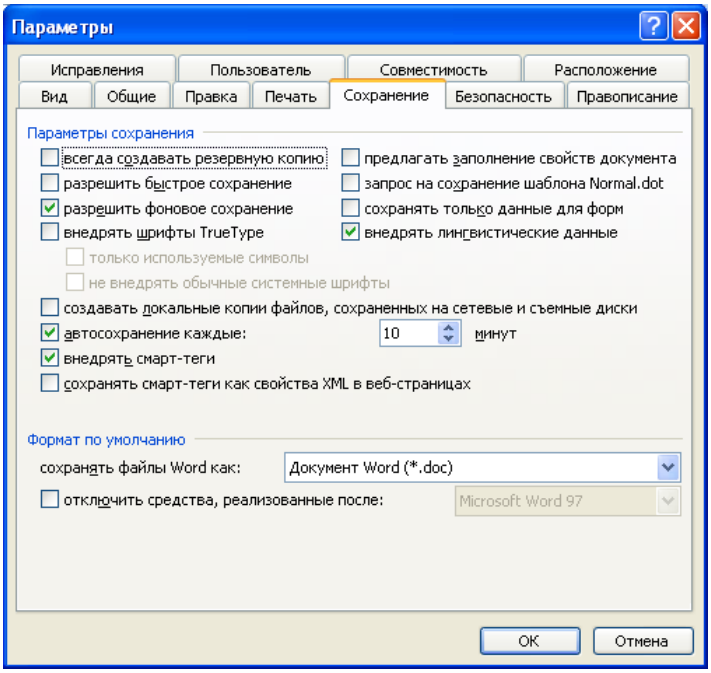

Bu äpişgäniň ýokarky eteginde edilýän hyzmatlaryň görkezijilerini bermek üçin 10 sany menýu bardyr olaryň her haýsynyň öz äpişgesi we edýän hyzmatlarynyň topary bolup, olaryň sanawy, olarda edilmeli bellikler her bir äpişgede getirilendir, indi olaryň her birine aýratynlykda seredip geçeliň.

Mazmuna geçmek

6.5.1.Ýazgy ekranyndaky möhüm gurallary bermek

Вид-äpişgesi ýokardaky 6.5.-däki görnüşdedir, onda berilmeli görkezijileriň birinji Показывать-toparynda iň esaslary ☑ выделение цветом-reňkli bölünme bolmaly, ☑ строку состояния-setiriň ýagdaýy(aşaky etekden ikinji) görkezilmeli, ☑ горизонтальную полосу прокрутки-keseligine dolanyş we ☑ вертикальную полосу прокрутки-dikligine dolanyş (olara ***lift*** hem diýilýär) gurallaryny goýmak görkezilýär. Ikinji toparda Знаки форматирования-çäk bermek görkezijilýerine bellik edilýär, üçünjide Параметры режима разметки и Web-документа elektron ýazgylara, şekillere düzgün, şol sanda *dik çyzgyjy*

çepde bermek görkezilýär, Параметры обычного режима и режима структуры -bölümde bolsa adaty we düzümli ýagdaý üçin görkezijiler berilýär.

Mazmuna geçmek

6.5.2.WORD-a, faýllara umumy bellikler bermek

WORD-a faýllara umumy bellikler bermek Общие -äpişgede zerur bolsa äşakdaky görkezijileri bermeli

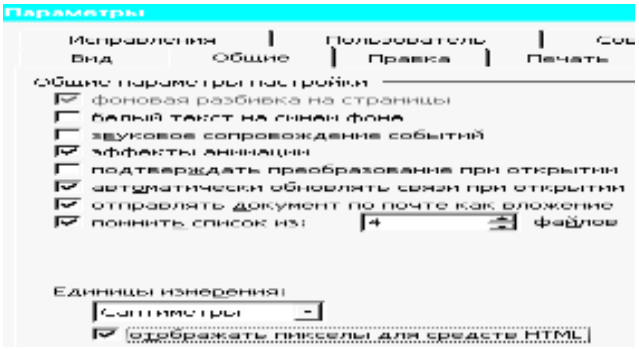

Bu ýerde şu äpişgejikde ☑ отправлять документ по почте как вложение, Параметры Web-документа... we Параметры электронной почты... belgileri basyp edilmeli işler kompýuter torynda işlemek bilen baglanyşyklydyr.

☑ помнить список из: 4 файлов-bellik bolsa *baş menýudaky* Файл -ýazgynyň sanawynda çykýan her gün işlenýän 4 sany faýlyň adyny şol ýere çykarmaly diýildigidir, çykmagyny islemeseň hiç zat ol ýere ýazmaň.

Mazmuna geçmek

6.5.3.Ýazgylara düzedişler bermegiň bellikleri

Ýazgylara düzedişler bermegiň bellikleri Правка-a degişli aşakdaky äpişgede Параметры правки düzedişiň görkezijileri berilýär

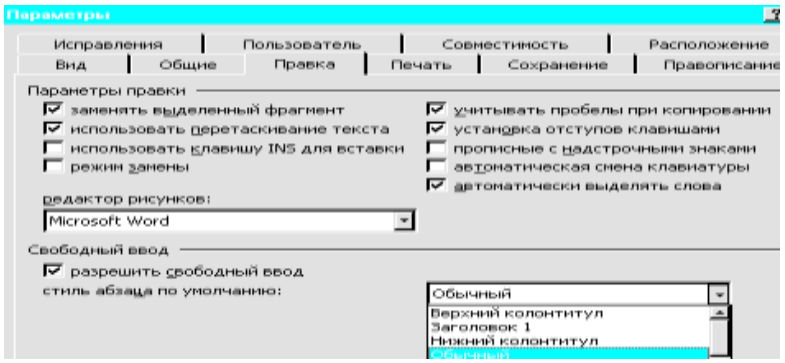

Bu ýerde ☑ заменять выделенный фрагмент-bellik etmeseň ýazgyda belgilenen bölek edil şol ýerde çalyşylmaz, ☑ использовать перетаскивание текста-şeýle bolsa ýazylan ýazgy böleklerini başga ýere äkidip bolar.

Mazmuna geçmek

6.5.4.Ýazgylary, faýllary çap etmekdäki bellikler

Печать-äpişgede faýly çap etmäge degişli bellgiler edilýär, äpişgesi

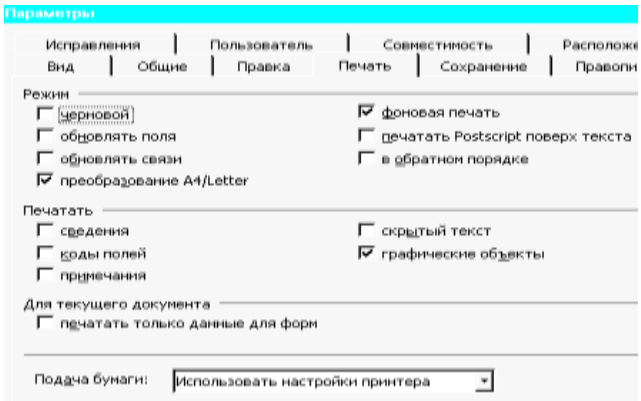

Birinji bölekde Режим-de çap etmegiň görnüşleri, Печатать-da çap edilmeli maglumatlar, iň aşakda Подача бумаги: Использовать настройки принтера-kagyzyň printere berilişi görkezilýär.

Mazmuna geçmek

6.5.5.Faýllary ýatda saklamagyň görnüşlerini, olaryň gizlin bolmagynyň görkezijilerini bermek

Faýllary ýatda saklamagyň görnüşleri ni, olaryň gizlin bolmagynyň görkezijilerini bermek Сохранение -äpişgede berilmeli maglumatlar örän möhümdir, onuň görnüşi we sanawy aşakdaky äpişgede getirilendir

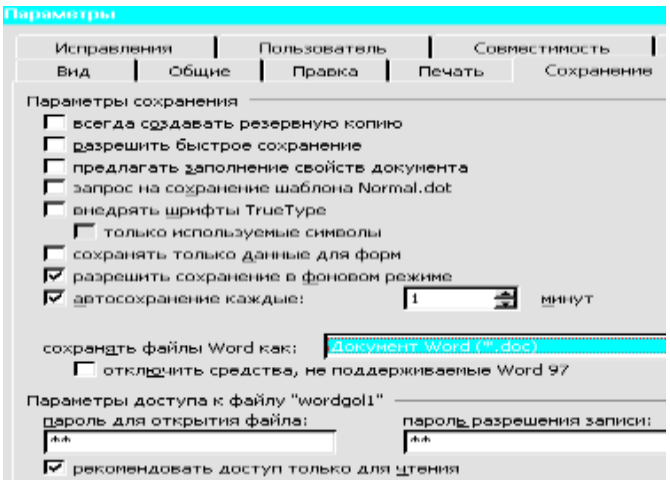

Bu ýerde Параметры сохранения -bölekde ýazylan ýa-da ýazylýan, işlenýän faýly ýatda saklamagy guraýjy görkezijiler berilýär. Eger işleýän komýuteriňde *tok çeşmesi* problema, UPS-iň ýok bolsa şu ýerde ☑ автосохранение каждые: 1 минут görkezilen her bir 1 minutda ýazan ýazgyňy kompýuter ýada geçirer, ony köpürák goýmaklyk zerurdyr.

Işleýän faýlyňy *diňe okamak üçin açmaly* bolsa ☑ рекомендовать доступ только для чтения şu ýerde bellik etmeli, ýöne ony şu ýerden açsaň oňa üýtgeşiklik girizibem bolar.

Ýatda saklaýan faýlyňy özüňden başga hiç-kim açyp okap bilmesin diýseň onda äpişgäniň aşaky etegindäki şu äpişgejiklere пароль для открытия файла: ** , пароль разрешения записи: ** öz okamak we ýazmak parolyňy bermeli, kompýuter olaryň her birini girizeniňde ýene bir sapar tassyk etmegi täze şeýle äpişgejikde Подтверждение пароля Введите пароль еще раз: sorar, onda ýazan parolyňy gaýtalamaly, ondan soň faýl ýatda saklanar. **Parol goýulan faýly paroly bilmeseň açyp bolýan däldir!!** Her bir parol bilen ýatda saklanan faýl açylandan soň, ony ýenede parollamak gerek bolsa paroly ýatda saklamazdan *öň täzelemeli.*

Mazmuna geçmek

6.5.6.Ýazgylaryň dürs ýazylyşynyň belliklerinin berlişi

Правописание -äpişgesi ýazylan sözleriň dürs ýazylyşynyň barlagy bilen baglanyşyklydyr, ondaky esasy görkezilmeli bellikler şulardyr

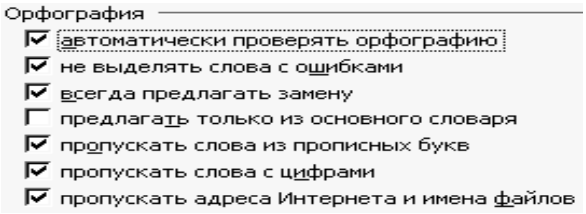

Bu görkezijileriň käbirleri iňlis, rus we ş.m. WORD-da girizilen diller üçin mahsusdyr.

Mazmuna geçmek

6.5.7.Ýazgylara düzedişler girizmek bellikleri

Исправления -degişli äpişgede düzedşler girizilende öňki we soňky ýazgylara degişli bellikler etmeklik talap edilýär.

Mazmuna geçmek

6.5.8.Ýazgynyň ulanyjylary baradaky bellikleri bermek

Пользователь -menýuda çykýan äpişge şeýledir

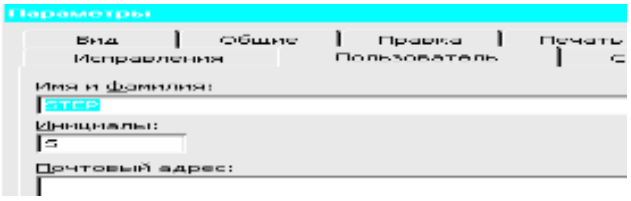

Bu ýerde kompýuteri ulanyjynyň ady, familiýasy, adynyň gysgaltmasy we aragatnaşyk salgysy berlip bilner, olar hökmanam däldir.

Mazmuna geçmek

6.5.9.Ýazgylaryň kompýuter maksatnamalaryndaky ylalaşygy

Совместимость -äpişgede ýazan we ýazjak ýazgyňyzy başga kompýuter maksatnamalarda we olaryň görnüşlerinde ulanjak bolsaň berilmeli bellikler berilýär

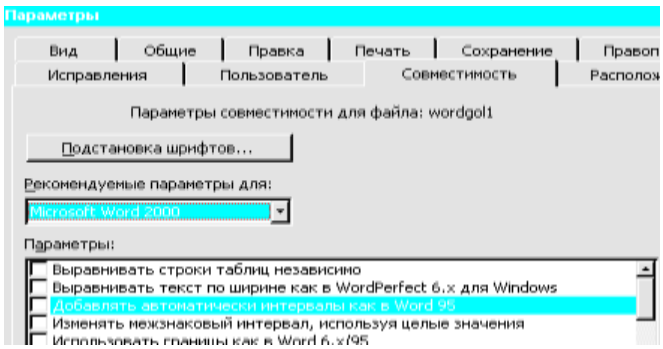

Bu ýerde Подстановка шрифтов... -WINDOWS-da täze şriftler goýulmaly bolsa bellik edilýär, Рекомендуемые параметры для: Microsoft Word 2000 -ýazgyňy haýsy görnüşde ýazjagýňy bellik etmeli, iň aşakdaky çykan sanawdan ýazgy üçin gereklerini saýlap almak maslahat berilýär.

Mazmuna geçmek

6.5.10.Faýllary ýerleşdirmegiň tertibini bermek

Расположение -äpişgede ýazylan we ýazyljak faýllary nirede we haýsy yzygiderlikde ýerleşdirmelisine bellik etmegi soraýan şu äpişge açylar

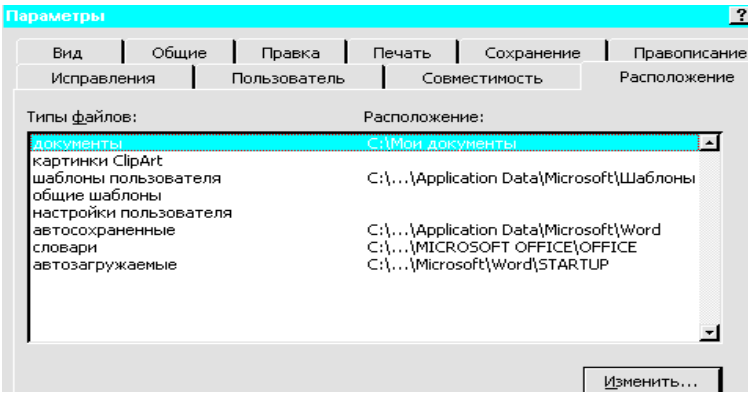

şu tertibi üýtgetmek zerur bolsa Изменить... -belligi basyp amal edip bolar.

Mazmuna geçmek

7.Ýazgylardaky tablisalary döretmek we alyp barmak amallary

Ýazgylardaky tablisalary döretmek, olary doldyrmak, hasaplar geçirmek, setir we sütün goşmak, aýyrmak amallaryny baş menýuyň Таблица -ýazgysynda ýýerine ýetirip bolar, ony peýkam bilen basyp açsaň şu sanawly menýu çykar

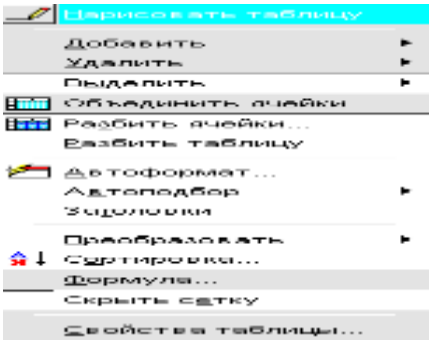

Bu ýerde Нарисовать таблицу ýa-da bolanda tablisa ýazyljak ýazgy ýýerine tablisanyň bir öýjügini peýkam *galama* öwrülip çyzýar, soňra ol birnäçe öýjiklere bölüşdirilip bilner. Indiki Добавить setirini bassaň şu sanaw çykar

Bu sanawdan Таблица-setirini açsaň şu äpişge çykar

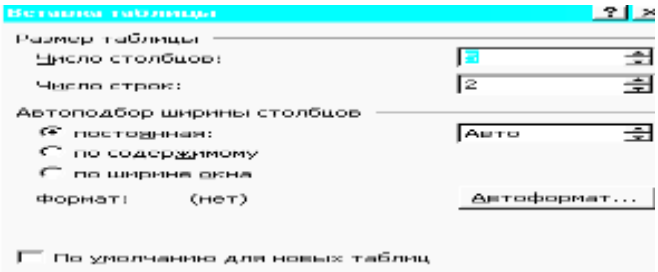

Bu äpişgede talap edilýän tablisanyň şütüniniň we setiriniň mukdary berilýär hem-de sütünleriň ini barada maglumatlar sorar.

Добавить-setiri basyp bar bolan tablisanyň çepine sütün goşjak bolsaň şuny- Столбцы слева sagyna sütün goşjak bolsaň şuny- Столбцы справа, ýokarsyna setir- Строки выше, äsagyndan setir goşjak bolsaň şuny- Строки ниже basmaly.

Добавить-de Ячейки...-diýen setiri bassaň tablisada öýjik barada äpişgejik çykar

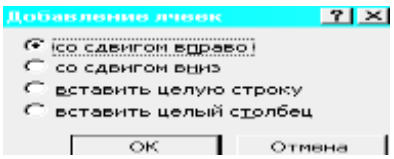

onda tablisadaky kursoryň duran ýýerine öýjük goşular, со сдвигом вправо-bolsa öýjik sagda, со сдвигом вниз-bolsa aşakda, вставить целую строку-bolsa doly bir setir, вставить целый столбец -bolsa doly bir sütün goýular.

Bar tablisalary, ondaky sütünleri, setirleri aýyrmak Удалить setiri basyp amal edip bolar, ony bassaň şu äpişge çykar

onuň Таблица-setirini bassaň görkezen tablisaň, Столбцы-bassaň sütüniň, Строки-bassaň setiriň, Ячейки...-bassaň görkezen öýjigiň ýazgydan aýrylar.

Tablisada amal etmek üçin bölüp almak-garalamak işini Выделить-basyp amal edip bolar, ony bassaň Таблица Столбец Строка Ячейка -şu äpişge çykar, eger kursor görkezilen ýerde Таблица-tablisada, Столбец -sütünde, Строка -setirde, Ячейка -öýjikde duran bolsa ol garalar.

Iki ýa-da ondanam köp *öýjikleri birleşdirmek* Объединить ячейки-bilen amal edilýär, ony basmazdan ötri olar garaldylmalydyrlar, birleşen öýjikde maglumatlaryň hersi öýjigiň içinde bir setirde ýazylar.

Kursoryň duran ýa-da garaldylan öýjigi bölüşdirmek Разбить ячейки...-basmak bilen açylan şu äpişgede

berilmeli sütünleriň we setirleriň mukdaryny bermek bilen amal edilýär.

Kursoryň duran ýa-da garaldylan ýerinden tablisany setirler boýunça bölmek Разбить таблицу-setiri basmak bilen amal edilýär.

Tablisalara awtomatiki görnüşler bermek Автоформат... basmak bilen berilýär, ony bassaň saýlamak we bellik etmek üçin äpişge çykar

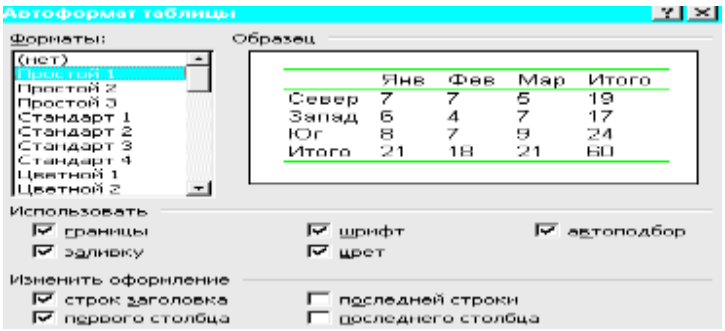

Çepdäki äpişgeden onuň çarçuwasyny berlen sanawdan saýlap almaly hem-de aşakdaky bellikler zerur bolsa ol ýerlerde bellik etmeli, bu ýerde ☑ автоподбор goýulan bolsa, onda Автоподбор ▸-setirindäki çykan sanawlary göz öňünde tutmaly.

Tablisalaryň öýjiklýerine sütünleri we setirleri boýunça at bermek üçin kursory ol ýerlere eltip Таблица-daky ✓ Заголовки-bassaň ýazgy sözbaşy hökmünde kabul bolar ýa-da ýazylar.

Berlen tablisany üýtgetjek bolsaň ony garalap Таблица-daky Преобразовать ▸-setirini bassaň çykan äpişgeden Преобразовать в таблицу...-ýazgyny basmaly şonda şu äpişge çykar

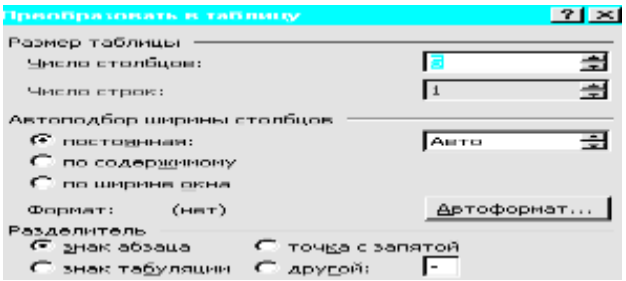

onda tablisanyň ölçeginiň mukdary we beýlekiler berilýär, bellik edilýär, eger tablisanyň öýjigindäkileri özgertmeli bolsa Преобразовать ▸-dan soň Преобразовать в текст...-şuny basmaly, çykan äpişgede

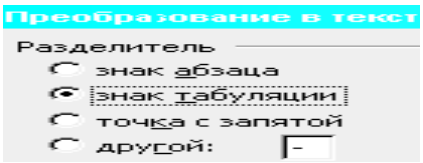

ýazgy bölüjileri bermeli.

Tablisanyň setirlerinde we sütünlerinde ýazgylar ösýän ýa-da kemelýän tertipde tertipleşdirilmeli bolsa olar öňi bilen garalmaly, ondan soň baş menýudaky Таблица girip Сортировка...-setiri basmaly, şeýle äpişge çykar

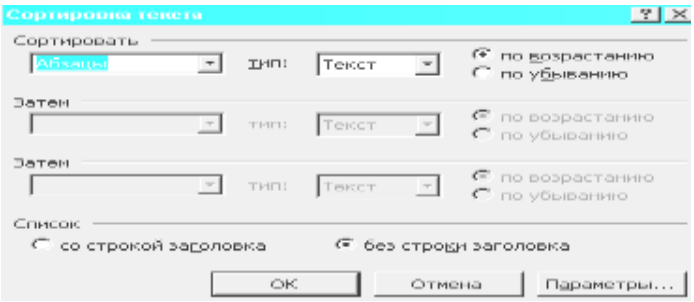

Bu äpişgäniň birinji äpişgejiginde tertipleşdirmäniň meýdany, görnüşi, ösýän bolsa şu- по возрастанию, kemelýän bolsa şu ýerde по убыванию bellik edilýär, aşaklarda tertipleşdirmäniň ikinji derejeleri hem görkezilip bilner. Eger harp ýazgylar tertipleşdirilende dil görkezilmeli bolsa onda bu ýerde Параметры... -basyp çykan äpişgede bermeli.

WORD-daky islendik tablisada onyň setirlerinde we sütünlerinde ýerleşen sanlary talap edilýän formulalarda hasap işlerini geçirip bolar, onuň üçin kursory hasaplap netije aljak öýjigiňe goýmaly soňra Таблица-a girip Формула...-basmaly, onda şeýle äpişge çykar

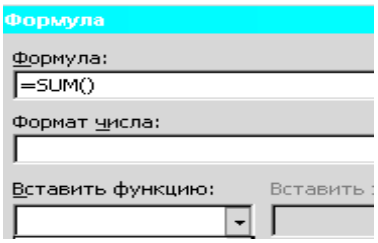

ondaky Формула: =SUM() -diýen ýere Вставить функцию: -şu erden çykan islendik standart funksiýany goýup öýjik boýunça onuň argumentiniň öz bahasyny ýa-da *salgysyny* ýaýyň içinde ýazmaly, eger başga erkin funksiýa bolsa öýjik ýa-da *salgysy* bilen ol ýere talaba görä ýazylmaly. WORD-da tablisalaryň sütünleriniň *salgylary* latyn A,B,C,D,E,F,... harplary bilen bellenýär, setirlýerine 1,2,3,... sanlar berilýär. Sütün bilen setiriň salgysy A1, A2,...,B1,B2,... we ş.m.görnüşinde berilýär. Mysal üçin aşakdaky tablisa berlen bolsun

A	B	C	D
Haryt	Bahasy	Sany	Jemi
Kitap	10500	2	21000

Depder	750	11	8250

Bu tablisada Kitap setirindäki Jemi Формула...-da şeýle ýazdyk Формула: =B2*C2 , soňra B,C-da maglumatlar üýtgese kursory jem bolan yere eltip garalap täzeden -baryp diňe OK basmak ýeterlikdir.

Eger taýýarlanan tablisanyň daşky we içki çyzyklary, olar ýognaldybam bilner, gerek bolsa Таблица-daky Отображать сетку-basmaly, tor gerek bolmasa Скрыть сетку-diýip çykan ýazgyny basmaly ol ýazgylaryň haýsam bolsa biri çykar.

Döredilen tablisany bezemek, ony ýazgy içinde ýerleşdirmek Таблица-daky Свойства таблицы...-diýen ýazgyly setire girip amal edip bolar, ony açsaň çykan äpişgedäki menýu setiri şeýledir

Bu ýerde tutuş tablisa boýunça Таблица-şu äpişgede, setir boýunça Строка -şu äpişgede, sütün boýunça Столбец-şu äpişgede, öýjik boýunça Ячейка-şu äpişgede degişli maglumatlara bellik edilmelidir, olar saýlanyp alynmalydyr. Eger ol äpişgelerdäkiler kanagatlandyrmasa käbir görkezijiler aşakdaky Параметры...-diýilip ýazylan ýeri basyp çykan äpişgeden özüne zeruryny saýlap alyp biler.

Mazmuna geçmek

8.Ýazgylar ýazylanda anyklamalar almak

Ýazgylar ekrana ýazylanda, beýleki işler amal edilende düşünmeýän ýerleriňi bilmek, anyklamak işini kursoryň duran ýerinde klawiaturadaky F1 düwmäni basyp ýa-da baş menýudaky Справка ýazga girip bilip bolar, ol anyklamalar, gözükdirmeler rus ýa-da iňlis dillerindedir. Справка açsaň aşakdaky sanaw ýazylan äpişge çykar

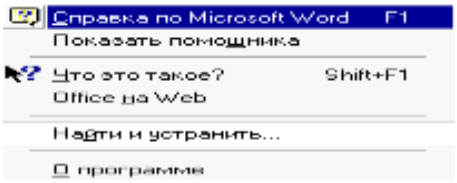

Bu ýerde Справка по Microsoft Word F1 bolanda, ony ekrandaky -şu belgini ýa-da klawiaturadaky F1-düwmäni basaňda WORD maksatnama barada anyklama çykar. Показать помощника bolanda ekranyň sagyndaky ýere çylyp duran kömek gerekmi diýip soraýan äpişgejik açylar. Что это такое? Shift+F1 setiri bassaň ýa-da ekranyň ýokarky etegindäki şeýle belgini, ýa-da klawiaturadaky Shift+F1-şu düwmeleri utgaşdyryp bassaň amal etmeli işiň

ýýerine ýetirilişi görkeziler. INTERNET bilen baglanyşykly WORD-daky anyklanmalary kompýuter onuň serwýerine birikdirilen bolsa Office на Web basyp anyklamany tordan alyp biler. Найти и устранить... ýazgyny bassaň ýazgy ýazanyňda goýberen ýalňysşyňy kompýuteriň özi aradan aýyrar.

О программе setiri basyp Microsoft WORD kompýuter maksatnamasy barada doly anyklamalary alyp bolar.

Mazmuna geçmek